

**ESPOON ETELÄOSIEN HISTORIALLISEN AJAN KYLÄNPAIKKOJEN
YLEISKAAVAINVENTOINTI 2005**

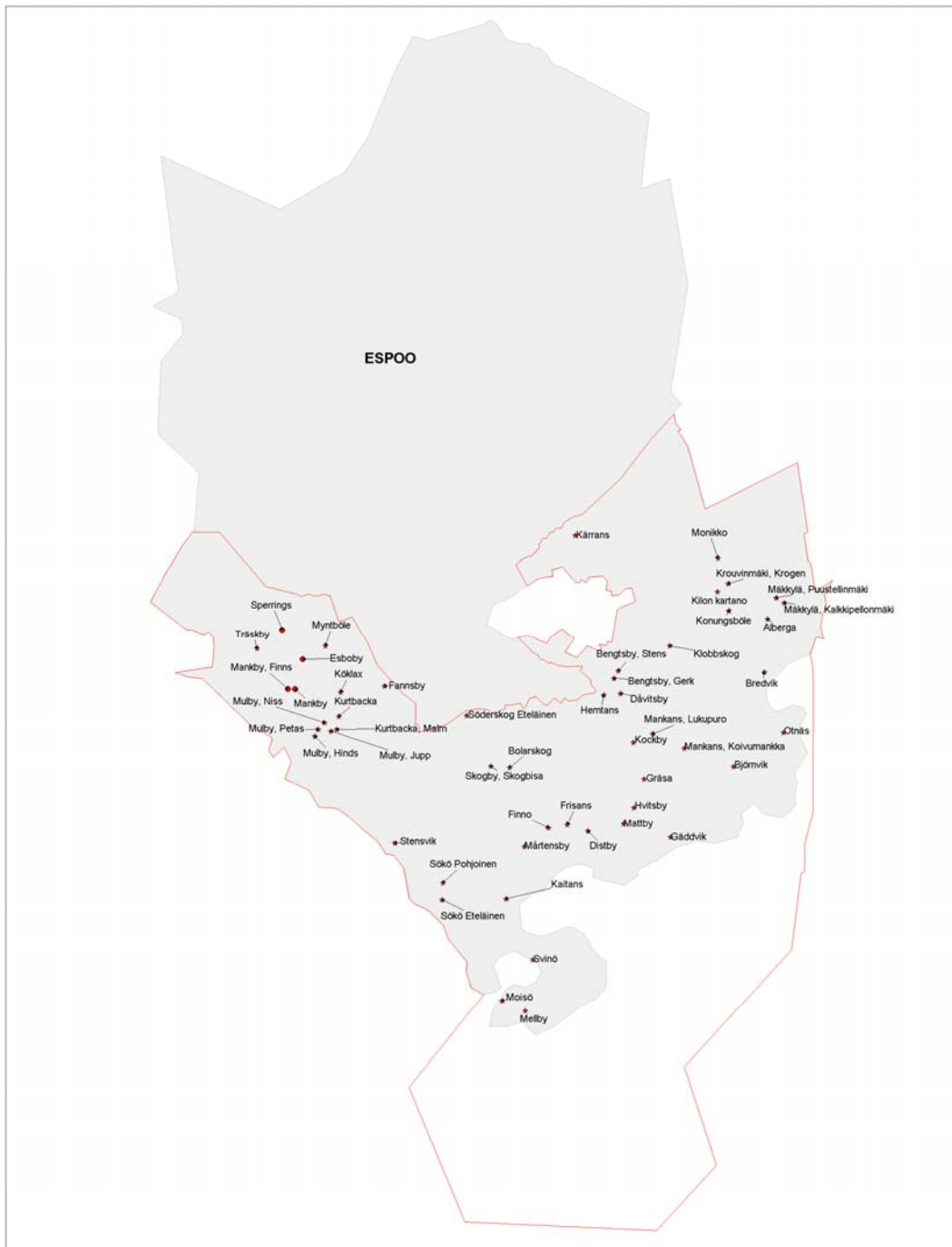
Museovirasto, rakennushistorian osasto
Päivi Hakanpää

Arkisto ja rekisteritiedot:

<i>Kunta:</i>	Espoo
<i>Tutkimuksen laatu:</i>	Espoon eteläosien kylänpaikkojen yleiskaavainventointi
<i>Ajoitus:</i>	Keskiaika-1900-luku
<i>Peruskartta:</i>	PK 2032 11 Sökö, 2032 12 Espoo, 2034 03 Tapiola, 2043 01 Hämeenkylä
<i>Tutkimuslaitos:</i>	Museovirasto, rakennushistorian osasto (MV/RHO)
<i>Kaivausjohtaja:</i>	FM Päivi Hakanpää
<i>Apulaistutkija</i>	HuK Donald Lillqvist
<i>Kenttätöaika:</i>	2.5-31.5.2005
<i>Tutkitun alueen laajuus:</i>	219 km ²
<i>Rahoittaja:</i>	Espoon kaupunki 15 140 €
<i>Mustavalkonegatiivit:</i>	MV/RHOMv 125564:1–39
<i>Diapositiivit:</i>	MV/RHODia 125563:1–69
<i>Löydöt:</i>	KM 2005080–2005082. Diar. pvä 22.11.2005
<i>Tutkimushistoria:</i>	<p>Haggrén, Georg & Hakanpää, Päivi 2001: Espoo, Leppävaara, Kersantinpuisto (Vanha Alberga). Kaivauskertomus. Kaivaukset 2001. (MV/RHO).</p> <p>Haggrén, Georg & Hakanpää, Päivi 2001: Espoo, Kauklahti, Saka. Kaivauskertomus. Kaivaukset 2002. (MV/RHO).</p> <p>Haggrén, Georg, Engvist, Johanna, Hakanpää, Päivi & Vuorisalo, Jukka 2003: Espoo, Kauklahti, Saka. Kaivauskertomus. Kaivaukset 2003. (MV/RHO).</p> <p>Haggrén, Georg & Latikka, Jaakko 2004: Espoo, Espoonkartanon alueen historiallisen ajan muinaisjäännösten arkeologinen inventointi. (MV/RHO).</p> <p>Härö, Mikko: Espoon historiallinen tieverkko, Espoon kaupunginmuseum (EKM) 1985.</p> <p>Nurminen, Teija 2000: Keskiaikaisten kylätonttien inventointi, Espoon kaupunginmuseum (EKM) 2000.</p> <p>Rosendahl, Ulrika 2003: Espoo, Espoon kartano, Mankby. Keskiaikaisen kylätonttialueen koekaivaus 2003. (MV/RHO).</p>
<i>Alkuperäinen raportti:</i>	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV/RHO)
<i>Kopiot (1 kpl):</i>	Espoon kaupunginmuseum

Tiivistelmä

Museoviraston rakennushistorian osasto inventoi Espoon eteläosissa 2.5.–31.5.05 historiallisen ajan kylätontit. Muinaisjäännösten tarkastukset ja niiden rajojen määrittely liittyivät yleiskaavoitukseen. Alueella on ollut yhteensä 39 kylää. Espoon kylille on tyypillistä talojen sijoittuminen useammalle kylätontille. Yleiskaava-alueella inventointiin 47 kohdetta. Inventoinnissa keskityttiin kymmeneen kylätonttiin, jotka sijaitsevat maankäytön painopistealueilla. Etelä-Espoossa oli kuusi autiotonttia. Näiden lisäksi säilyneitä kohteita oli 24. Suurimmaksi osaksi tuhoutuneita tai kokonaan tuhoutuneita kohteita oli 16, mikä on noin 34 % alueen kaikista kylätonteista. Muinaisjäännösten tarkistetut rajat pohjautuivat Espoon kaupungin museon vuonna 2000 tekemään keskiaikaisten kylätonttien inventointiin. Kohteiden rajausten tarkistukset ja säilyneisyyden arviointi perustuivat maastohavaintoihin, pintalöytöihin ja topografiaan. Muutamissa kohteissa alueen rajauksia tarkistettiin myös koekuopilla ja maakairauksilla.

Historiallisen ajan kyläpaikkojen yleiskaavinventointialue 2005

- 2005 inventoidut kohteet (P. Hakanpää & D. Lillqvist)
- 2004 inventoidut kohteet (G. Haggen & J. Latikka)

mk 1:180 000

ESPOON ETELÄOSIEN HISTORIALLISEN AJAN KYLÄNPAIKKOJEN YLEISKAAVAINVENTOINTI 2005	1
ARKISTO JA REKISTERITIEDOT:	2
TIIVISTELMÄ	3
1. JOHDANTO	5
2. YMPÄRISTÖ JA MAISEMA	5
3. HISTORIA	6
4. MENETELMÄT JA KOHTEIDEN LUOKITUS	7
5. YHTEENVETO	8
LÄHTEET:	9
KOHDELUETTELO:	10
KOHDEKUVAUKSET	12
Liite 1 Kartta	
Liite 2 Dialuettelo	
Liite 3 Musta-valkonegatiiviluettelo	
Liite 4 Löytöluettelo	

1. Johdanto

Museoviraston rakennushistorian osasto inventoi Espoon eteläosan historiallisen ajan kylätontit 2.5–31.5.05. Inventointi liittyi yleiskaavoitukseen. Kaava-alueella on ollut yhteensä 39 kylää, joista yksitoista on sijoittunut useammalle kylätontille. Inventoinnissa keskityttiin kymmeneen kohteeseen, jotka sijaitsevat maankäytön painopistealueilla. Tämän ulkopuolella säilyneet 28 kylätonttia tarkastettiin. Espookartanon, Mankbyn sekä Sperringsin kylätontit oli inventoitu jo vuonna 2004.¹

Inventoinnin ulkopuolelle jäivät muut historiallisen ajan muinaisjäännökset, kuten vanha tiestö, teollisuus- ja elinkeinohistorialliset kohteet sekä I maailmansodan linnoituslaitteet. Tiestön on inventoinut Mikko Härö vuonna 1985 ja I maailmansodan linnoituslaitteet Sirkku Laine vuonna 1997.² Kohteet ovat näin suhteellisen hyvin tunnettuja ja niiden vaikutus maankäyttöön on kylämäkiä vähäisempi.

Inventoinnin lähdeaineistona käytettiin Espoon kaupunginmuseon keskiaikaisten kylätonttien selvitystä vuodelta 2000. Sen yhteydessä kohteet oli tarkastettu myös maastossa ja rajattu peruskartalle. Toinen merkittävä lähdeaineisto oli Saulo Kepsun käsikirjoitus Espoon vanhasta asutusnimistöstä, jossa hän paikantanut vanhojen karttojen ja niiden nimistön perusteella keskiaikaiset kylätontit.³

Inventoinnin tarkoituksena oli määrittää kylätonttien laajuus ja tarkistaa kohteiden säilyneisyys. Hankkeen kustannuksista vastasi Espoon kaupunki 15 140 eurolla. Kenttätöön tekivät Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist.

2. Ympäristö ja maisema

Etelä-Espoon maisema on muuttunut keskiajalta nykypäivään maankohoamisen, runsaan rakentamisen ja elinkeinojen muuttumisen myötä. Monet kylätontit ovat sijainneet merenlahtien pohjukkoissa. Keski-ajalla Etelä-Espoossa on ollut pysyvää asutusta myös saaristossa. Svinön, Mellbyn ja Moisön kylät sijoituvat vesireitin varrelle, joka kulki kapeassa salmessa, rannikon ja saariston välissä.⁴ Merenlahtien suojaisilla rannoilla sijaitsivat Kaitaan, Björnvikin, Otaniemen ja Bredvikin kylät. Alueen pohjoisosan kohteista Träskyby ja Kärräns ovat sijainneet järvien läheisyydessä.

Alueen asutus on keskittynyt neljän joen varrelle. Läntisin, Espoonjoki laskee Espoonlahteen. Kirkkojärvestä alkava joki virtaa halki savitasangon. Joen alajuoksulla sijaitsi Mulbyn, Kurtbackan, Kaukalahden ja Fannsyn kylät. Merenlahti on ulottunut 1000-luvulla kilometrin ylemmäs sisämaahan, lähelle Mulbyn kylätonttia.⁵ Espoonlahden itärannalla sijaitsivat Sökön ja Kivenlahden kylät.

Finnoonlahteen laskevan Finnoonpuron varsille sijoituivat Finnon, Frisansin, Bolarskogin ja Söderskogin kylät. Lahden luoteispohjukkaan laskee myös Djupsundsbäcken, jonka itärannalla, puron mutkassa, sijaitsi Märtenby. Korkeuskäyrien perusteella lahti on työntynyt aiemmin syvemmälle sisämaahan, jolloin Märtenbyn, Frisanin, Finnon ja mahdollisesti Distbyn kylät olisivat sijainneet suojaisan lahden rannalla. Bolarskog ja Söderskog ovat muodostuneet puron latvojen takamaille.⁶ Mattby sijaitsee Finnoonpuron ja Gräsanojan välissä. Korkeuskäyrien perusteella sekin on ollut merenlahden rannalla.

Haukilahteen laskevan Gräsanojan latvoilla yhtyy kaksi puroa. Toinen on koillisesta laskeva Mankaanpuro, jonka länsipuolella sijaitsi Klobbsbyn kylä. Luoteesta virtaavan Lukupuron mutkassa sijaitsi toinen Mankaan kylätonteista. Joen alajuoksulla olivat Hvitsby ja Gräsa sekä aivan lahden koillispuolella

¹ Haggrén & Latikka 2004.

² Härö 1985; Laine 1998.

³ Espoon kaupungin museon keskiaikaisten kylätonttien inventointi 2000; Kepsu 1999.

⁴ Lindholm 1999, 22.

⁵ Haggrén jne. 2003, 3.

⁶ Kepsu 1999, 5.

Haukilahden kylä. Samaan asutuskeskittymään kuuluvat myös pohjoisessa sijaitsevat Bengtsby, Dåvitsby ja Hemtans.

Itäisin asutuskeskittymä liittyy Isoon Huopalahteen ja siihen laskevaan Kilonojaan. Lahti on ulottunut varhaiskeskiajalla lähelle Leppävaaran asemanseutua.⁷ Entisen lahden pohjoispuolella sijaitsi Mäkkylän ja myöhemmin eteläpuolella Suurhuopalahden kylät. Kilonojan eteläpuolella olivat Konungsböle ja Kilon kartanon tontit sekä pohjoispuolelle Krouvinmäki. Samaan asutuskeskittymään liittyi myös Monikko, joka sijaitsi Kilonojaan laskevan Monikonpuron varrella.

Saulo Kepsu on todennut vanhaan kartta-aineistoon perustuen, että merenrantakylillä on pienet peltoalat, kohtuulliset kalavedet, mahdollisuus laiduntamiseen sekä kaskeamiseen. Suuret peltoalat ja laajat niityt olivat Kauklahden ja Haapalahden jakokunnan kylillä. Ojan varsille sijoittuneet kylät olivat vanhoilla niittyalueilla.⁸

3. Historia

Espoo mainitaan ensimmäisen kerran historiallisissa lähteissä vuonna 1431. Se on kuulunut Kirkkonummen kanssa samaan kirkolliseen ja maalliseen hallintopitäjään.⁹ Asutus Espoossa näyttäisi katkeavan vanhemman rautakauden jälkeen, kuten yleisesti muuallakin Uudellamaalla, jonka rannikko on ollut ilmeisesti hämäläisten eränavainta-alueita. On oletettu, että Espooseen olisi tullut ruotsalaisasutusta Kirkkonummelta käsin 1200-luvun puolivälin tienoilla. Espoon kylänimistä ainakin Köklax (Kauklahti tai Kaukalahti) Hoplax (Haapalahti), Mäkkylä (Mäkikylä) ovat suomalaisperäisiä nimiä, jotka on myöhemmin käännetty ruotsiksi. Ilmeisesti näissä kylissä on ollut jo pysyvää asutusta ennen ruotsalaisten saapumista. Saulo Kepsu on todennut, että näiden lisäksi vanhaa suomalaisasutusta on ollut myös Finnevikissä ja Mattbyssä. Esbobyhyn on syntynyt ilmeisesti ensimmäinen ruotsalaisasutus. Täältä se olisi levinnyt pohjoiseen ja itään Finnoonojaa ja Gäsanojaa pitkin.¹⁰ Kauklahti on todennäköisesti Etelä-Espoon vanhin kylä. Kylätontilla on suoritettu arkeologisia kaivauksia, josta vanhimmat löydöt ovat 1200–1300-luvuilta. Alueen itäosassa vanhin asutus on nähtävästi ollut Finnevikissä.¹¹

Espoon asutuksesta vanhimmat yhtenäiset tiedot saadaan vasta vuoden 1540 asutusluetteloista.¹² Raaseporin lääniin kuulut Espoon pitäjä oli verotuksen mukaan jaettu viiteen täysbooliin ja yhteen puolibooliin, jotka oli emäkylien Esbobyhyn, Köklaxin, Finnevikin, Bembölen, Gumbölen ja Gräsan mukaan nimetty. Vanhimmat tiedot boolijaosta ovat vuodelta 1451. Espoon itäosassa sijainnut Hoplaxin neljännes kuului Helsingin pitäjään ja Porvoon lääniin, joihin se on kuulunut aina 1600-luvulle asti.¹³ Espoon kylät ovat olleet keskiajalla pääasiallisesti talonpoikien omistuksessa. Ainoastaan Gräsaan syntyi rälsrikartano.

Kylät oli jaettu myös jakokuntiin, jotka noudattivat pitkälti boolijakoa. Jakokunnat omistivat mm. yhteismetsää, -niittyä ja kalavesiä. Jakokuntien rajat oli määrätty ja merkitty maastoon. Kauklahden eli Ågrändenin jakokuntaan kuuluivat Mulby, Kurtby, Fannsbysby, Källbolstad, Stenvik sekä mahdollisesti Morby ja Söderskog. Esbobyhyn jakokuntaan kuuluivat Mankby, Träskby, Gumböle, Myntböle ja Nuburböle.¹⁴ Storhoplaxin jakokuntaan kuuluivat Mäkkylä, Kilo, Konungsböle, Klobbskog, Bredvik ja lisäksi Helsingin pitäjän puolelta Kånala. Otnäs, Björnvik ja Hirbölen hävinnyt kylä muodostivat oman jakokunnan. Hirböle on autioitunut jo ennen vuotta 1540.¹⁵ Finno, Sökö, Mårtensby, Kockby, Mankaa, Fri-

⁷ Lindholm 1999, 37.

⁸ Kepsu 1999, 5.

⁹ Lindholm 1999, 9, 11.

¹⁰ Lindholm 1999, 9-10; Kepsu 2005, 40–41.

¹¹ Kepsu 1999, 9; Haggrén jne. 2002–2003; Kepsu 2005, 40.

¹² KA/SAY Espoo.

¹³ Lindholm 1999, 11, 36.

¹⁴ Kepsu 1999, 9; Kepsu 2005, 40

¹⁵ Kepsu 1999, 6, 72; Kepsu 2005, 40, 42.

sans-Kaitans ja Moisö-Svinö muodostivat omat jakokuntansa. Gräsan jakokuntaan kuuluivat Mattby, Olarsby ja Kvisbacka. Övergräsan jakokunnan muodostivat Smedsby ja sen tytärykylät Hemtans ja Dävitsby.¹⁶

4. Menetelmät ja kohteiden luokitus

Kylätontit oli paikannettu Espoon kaupunginmuseon inventoinnissa maastotarkastusten, vanhojen karttojen ja historiallisten lähteiden pohjalta peruskartalle.¹⁷ Tämän perusteella maastossa tarkastettiin kylätonttien säilyneisyys ja rajat. Muutamissa kohteissa Saulo Kepsun paikannukset erosivat Espoon kaupungin kylätonttien määrittelemästä sijainnista, jolloin maastossa tarkastettiin molemmat kohteet. Historiallista alkuperäisaineistoa ei enää käyty läpi inventoinnin yhteydessä, vaan historian selvityksessä käytettiin apuna Dan Lindholmin artikkelia Espoon keskiaikaisesta asutuksesta, Saulo Kepsun nimistötutkimusta ja August Ramsayn Espoon pitäjän historiaa.

Kohteiden säilyneisyys arvioitiin rakentamisen ajankohdan, laajuuden ja voimakkuuden perusteella. Lisäksi arvioitiin, oliko maata kaivettu, kuorittu tai vaihdettu alueella. Tonttien rajauksia määritettiin myös maastomuotojen, peltojen pintapoiminnan ja osassa kohteissa lisäksi maaperän kairausten sekä kaivettujen koekuoppien avulla. Rajaukset merkittiin peruskartalle, jonka jälkeen ne on siirretty Espoon kaupungin digitaaliseen kaavakartta-aineistoon. Kohteiden paikannus tarkkuus on noin 20 metriä. Tonttien **säilyneisyys** arvioitiin seuraaviin luokkiin, jotka merkittiin kartalle (kohdekartat):

- Erittäin todennäköisesti säilynyt. (Punaisella merkityt alueet).
- Luultavasti säilynyt alue. (Vihreällä merkityt alueet).
- Tuhoutunut alue. (Sinisellä merkityt alueet).

Kyläkohteet arvioitiin neljään luokkaan **suojelutavoitteiden** perusteella. (Liite 1 ja kohdeluettelo)

1. Hyvin säilyneet autiotontit, joilla on myös maisemallista arvoa.
2. Kohteet, jotka ovat hyvin säilyneet tai joilla on tutkimuksellista arvoa.
3. Kohteet, jotka ovat huonosti säilyneet tai niiden tutkimuksellinen arvo on vähäinen.
4. Tuhoutuneet kohteet.

Ensimmäiseen luokkaan kuuluvia kohteita oli yhteensä neljä. Suositeltavaa on säilyttää kohteet ja maisemat rakentamiselta esimerkkeinä keskiaikaisesta kyläasutuksesta Etelä-Espoossa. Kohteista 28 määritettiin toiseen luokkaan. Maankäytön muuttuessa kohteet tulee tutkia, ja tutkimustulosten pohjalta ne siirretään luokkaan 1 tai 4. Kolmannen luokan kohteita oli 12. Säilyneet alueet olivat kylätonteilla pieniä, mutta maankäytön muuttuessa on niiden laajuus ja säilyneisyysaste tarkistettava koekaivausten avulla. Viimeiseen luokkaan kuuluvat tuhoutuneet kylätontit, jotka voidaan vapauttaa muinaisjäännösten suojelusta.

Maankäytön painopistealueilla sijaitsevat kymmenen kohdetta (Smedsby, Dävitsby, Fannsby, Frisans, Hemtans, Gräsa, Kockby, Kurtbacka, Mulby ja Svinö). Näistä kohteista suurin osa on määritelty luokkaan kaksi. Esboby, Mankbyn, Mankby Finsin ja Speringsin kylätontit on inventoitu vuonna 2004. Niiden rajaukset ja luokituksen ovat tehneet Georg Haggrén ja Jaakko Latikka.¹⁸

¹⁶ Kepsu 1999, 9-10.

¹⁷ Lindholm 2002, 34.

¹⁸ Haggrén & Latikka 2004.

Historiallisen ajan kylien kulttuurikerrokset ovat ohuita ja niiden löytömäärät huomattavasti kaupunki-kerrostumia pienempiä, mikä vaikeuttaa niiden havaitsemista. Tämän vuoksi koekuopitus ja maakairaukset ovat vain suuntaa antavia ja useimmissa kohteissa tarkka laajuuden sekä säilyneisyyden rajaaminen vaatii maakäytön muuttuessa koekaivauksia. Pienimuotoinenkin rakentaminen tuhoaa nykyisin ohuita asutuskerroksia, esim. uusien leikkikenttien ja talojen pihojen rakentamisen yhteydessä oli nähtävissä maakerrosten kuorimista ja vaihtamista jopa puolen metrin syvyydeltä. Usein pintakerrosten (10–30 cm) alla olevat vanhat kulttuurikerrokset ja rakenteet tuhoutuvat helposti.

5. Yhteenveto

Espoon eteläosan historiallisen ajan kylätonttien rajaukset ja säilyneisyys tarkistettiin 47 kohteessa. Inventointi liittyi alueen yleiskaavoitukseen. Muinaisjäännösten rajaukset perustuivat Espoon kaupungin-museon tekemään keskiaikaisten kylien tutkimusprojektiin, jonka yhteydessä kohteet oli tarkastettu myös maastossa.

Ensimmäisen luokan kohteiksi katsottiin autiotontit, joiden ympäröivässä maisemassa on säilynyt keskiaikaisia piirteitä, ja vanhojen pääelinkeinojen harjoittaminen on vielä nähtävissä. Bredvikin kylätontti on säilynyt esimerkki tyypillisestä merenlahden rannalla sijaitsevasta asutuksesta, joka on hyödyntänyt rantaniittyjä laidunnukseen ja josta on vielä näköyhteys merelle. Nykyisin luonnonsuojelualueena olevia niittyjä pidetään edelleenkin avoimena laiduntamalla. Saaristossa sijainneesta asutuksesta on esimerkkinä Svinön kylä, jonka ympärillä on myös säilynyt avoimet niityt ja paljaat kalliot. 1500-luvun lopulla kylä oli myös Espoon kylä keskimääräistä varakkaampi.¹⁹ Sisä-Espoon viljelymaisemasta on hyvin säilynyt Hemtansin kylän ympäristö, vaikka Kehä II rikkookin maisemaa idässä. Kylätontin ympärillä on edelleen viljelyksessä olevat pellot sekä tontilta on näköyhteys Hemtaksen lähikyliin Smedbyhyn ja Dävitshyn. Kylien yhteyttä kuvastaa myös peltoaukean läpi kulkeva vanha kylätie. Tyypillinen esimerkki puron tai ojan varrelle sijoittuneesta asutuksesta on Kilon Monikko, jonka tonttimaa rajoittuu viljelyksessä olevaan peltoon. Virkistysalueena oleva tonttimaa on metsittyä, mutta maastossa on vielä nähtävissä rakennusten perustuksia. Nämä neljä, keskiaikaista, nykyisin autiona olevaa kylätonttia ovat ainoita yhtenäisiä kokonaisuuksia, jotka ovat säilyneet Etelä-Espoossa.

Toiseen luokkaan määriteltiin yhteensä 26 kohdetta. Ryhmään kuuluu hyvin säilyneitä kylätontteja, joissa on vanha rakennuskanta tai uudemmassa rakentamisesta huolimatta keskeinen osa kylätonttia on säilynyt. Esimerkkeinä edellisestä ovat Träskbyn ja Myntbölen tonttimaat sekä jälkimmäisestä Fannsyn, Mårtensbyn ja Sökön kylät. Luokkaan kuuluvat myös Frisanin ja Kilon Krouvinmäen autiotontit, joiden maisema ei enää ole säilynyt. Ryhmään liittyy myös tutkimuksellisesti mielenkiintoisia kohteita, kuten Espoon ainoa keskiaikainen kartanon Gräsan tonttimaa, jossa on ollut myös talonpoikaisomistuksessa olevia taloja sekä vanhojen emäkylien tonttimaita kuten Kauklahti ja mahdollisesti Mårtensby.

Kolmannen luokan kohteista suurin osa on tuhoutunut nuoremman maankäytön takia ja säilyneet osat tontista ovat pienialaisia. Tästä huolimatta muutamalla kylätonteista on vielä tutkimuksellista arvoa. Mäkkylän Kalkkipellonmäellä on todennäköisesti sijainnut koko Suurhuopalahden emäkylä keskiajalla.²⁰ Kylässä on ollut myös vanhaa suomalaisasutusta. Toinen merkittävä kohde on Finnoon kylätontti, sillä Finnovikenin boolin vanhin emäkylä on saattanut olla joko Finnoon kylätontilla tai sitten Mårtensbyssä. Finnoon tilat yhdistyivät myöhemmin 1600-luvulla ratsutilaksi.²¹ Kylätonteista 11 tulkittiin kolmannen luokan kohteiksi.

Viimeisen ryhmän muodostavat nuoremman maankäytön takia tuhoutuneet kohteet, joita oli kaiken kaikkiaan viisi. Tämä on hieman yli 10 % koko inventointialueen kylätonteista. Jos mukaan lasketaan

¹⁹ Lindholm 1999, 22.

²⁰ Kepsu 1999, 65; Lindholm 1999, 37.

²¹ Lindholm 1999, 18-19; Kepsu 1999, 29; Ramsay 1984, 263, 268.

myös kolmannen luokan kohteet, on lähes tuhoutuneita tai tuhoutuneita kohteita Etelä-Espoossa 34 % vanhasta kyläasutuksesta. Suurimmassa osassa säilyneitä kohteita ei enää ole nähtävissä viljelyksen ja karjanhoidon tuloksena syntynyttä kylämaisemaa, vaan uusi kaupunkimainen asutus on voimistunut ja syrjäyttänyt suurelta osin vuosisatojen ajan lähes muuttumattomana pysyneen maiseman.

Helsingissä 15.12.2005

Päivi Hakanpää

Lähteet:

Arkistolähteet:

Espoon kaupunginmuseo (EKM)

Keskiaikaisten kylätonttien inventointi 2000.

Kansallisarkisto (KA)

Maamittauslaitoksen kartta-arkisto (MHA)

Suomen asutuksen yleisluettelo (SAY)

Maataloudellinen maaperäkartta vuodelta 1957/1967. Espoo 2032 12

Kirjalliset lähteet:

Härö, Erkki 1984: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Espoon kaupunginmuseo. Hanko.

Kepsu, Saulo 1999: Espoon vanha asutusnimistö. Käsikirjoitus Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksessa.

Kepsu, Saulo 2005: Uuteen maahan. Helsingin ja Vantaan vanha asutus ja nimistö. SKS 1027. Helsinki.

Laine, Sirkku 1998: Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Espoossa. Espoon kaupungin tekninen keskus.

Lindholm, Dan 1999: Espoon keskiaikainen asutus. Välähdyksiä keskiajasta - glimtar ur medeltiden. Espoon kaupunginmuseon tutkimuksia 6. Espoo.

Lindholm, Dan 2002: Espoon kaupunginmuseon keskiaikaiset kylätontti-projekti; tulokset, ongelmat ja tulevaisuus. SKAS3/2002.

Ramsay, August 1984: Espoon pitäjä ja Espoon kartano 1600-luvulla. Espoo II.

Kohdeluettelo:

Kohde	MJ-tunnus	Suojeluluokitusehdotus	Sivu
1. Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Sten	1000001816	2	12
2. Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Gerk	1000001817	2	15
3. Björnvik (Tapiola, Otsolahti)	1000001818	4	17
4. Bolarskog (Puolarmetsä)	1000001821	3	19
5. Bredvik (Laajalahti)	1000001822	1	21
6. Distby (Dystby, Dösseby, Tiistilä)	1000001824	3	24
7. Dävitsby (Taavinkylä)	1000001825	2	26
8. Fantsby (Fannsby, Vanttila)	1000001828	2	28
9. Finno (Finnå, Suomenoja)	1000001829	3	31
10. Frisans (Frijsby, Friisilä)	1000001830	2	33
11. Gräsa (Olarsby, Olari)	1000001837	2	36
12. Gäddvik (Haukilahti)	1000001841	4	39
13. Hemtans (Henttaa)	1000001842	1	41
14. Hvitsby (Kvisbacka, Viispakka)	1000001843	4	44
15. Kaitans (Rilax, Kaitaa)	1000001844	3	46
16. Kilo, Monikko	1000001847	1	48
17. Kilo, Kilon kartano	1000001848	2	51
18. Kilo, Krouvinmäki (Krogen)	1000001849	2	53
19. Klobbskog (Nuijala)	1000001850	2	55
20. Kockby (Kokinkylä)	1000001851	3	57
21. Konungböle (Kuninkainen)	1000001852	2	60
22. Kurtbacka (Kurtby; Kurttila)	1000001853	3	63
23. Kurtbacka (Kurtby; Kurttila), Malm	1000001854	2	66
24. Kärrans	1000001856	3	68
25. Köklax (Kauklahti)	1000001857	2	70
26. Mankans (Mankkaa), Koivumankkaa	1000001859	2	72
27. Mankans (Mankkaa), Lukupuro	1000001860	4	74

28. Mattby (Matinkylä)	1000001863	2	76
29. Moisö	1000001864	2	79
30. Mulby (Muulo); Jupp	1000001867	2	82
31. Mulby (Muulo), Petas	1000001868	2	84
32. Mulby (Muulo), Niss	1000001869	2	86
33. Mulby (Muulo), Hind	1000001870	4	88
34. Myntböle (Mynttilä)	1000001871	2	90
35. Mårtensby (Marsby, Martinkylä)	1000001872	2	92
36. Mäkkylä (Mäkelä) Puustellinmäki	1000001873	2	95
37. Mäkkylä (Mäkelä) Kalkkipellonmäki	1000001874	3	98
38. Otnäs (Otaniemi)	1000001880	3	100
39. Skogby (Skogbisa, Bysa, Skograsi)	1000001883	2	102
40. Stensvik (Kivenlahti)	1000001887	3	104
41. Storhoplax (Alberga, Suurhuopalahti)	1000001888	3	106
42. Svinö	1000001889	1	108
43. Sökö (Soukka), Eteläinen	1000001893	2	111
44. Sökö (Soukka), Pohjoinen	1000001894	2	113
45. Träskby (Järvikylä)	1000001896	2	115
46. Mellby	-	3	117
47. Söderskog, Eteläinen	-	2	119

Espoon eteläosien historiallisen ajan kylätonttien kohdekuvaukset 2005

MJ-tunnus: 1000001816
Kohdenumero: 1
Kylän nimi: Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Sten
Rekisterikylä: Taavinkylä 407

Sijainti ja maasto:

Tonttimaa sijaitsi metsäisellä kalliomaella, noin 5 km Espoon kirkosta itään, nykyisen Vanhan Stensintien päässä, aivan Kehä II:n länsipuolella. Luode-kaakkosuuntaista mäkeä ympäröivät viljelyksessä olevat savipellot. Koillispuolen kalliopaljastumien kohdalla pellot ovat hiekkamaata. Tontilla sijaitsi uusi koulurakennus sekä siihen liittyvät erillISRakennus ja rivitalo. Luoteispuolen pellolle oli rakennettu urheilukenttä ja koulun länsipuolella oli leikkipuisto. Koulun piha oli asfaltoitu. Koulun länsi- ja pohjoispuolella oli mäntyjä ja koivuja kasvava harva metsikkö, jossa kallio oli paikoin näkyvissä.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 678 640
y= 3 375 040
z= 20–25

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan neljä taloa, joista jäljellä oli 1500-luvun lopulla enää Smeds, Gerkin ja Sten (Lindholm 1999, 26). Saulo Kepsun mukaan vanha tonttimaa on sijainnut nykyisestä Gerkin talosta noin 100 metriä itään eli Gerkin kartanon ja Smedsbyn koulun välisellä pellolla. Stenin talo on sijainnut ehkä jo 1500-luvulla nykyisen koulun tontilla, mutta rakennettu nykyiselle paikalleen vuonna 1795. Kylästä on käytetty vielä 1500-luvun maakirjoissa nimeä Bengtsby. (Kepsu 1999, 77; Härö 1991, 149).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Carl Hagströmin laatima kartta Gräsaby Bys Ägor i Nyland Raseborgs Östra Härad och Esbo Sochn afmätt år 1773. (KA/MHA B8 1/7-8).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 141.

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanha Espoon kylätonttien inventointi 2000. Kohde 3. Espoon kaupungin museo.

Espoon kaupungin museon tutkijan Dan Lindholmin tarkastuksessa oli Gerkin ja Smedsbyn koulun väliseltä Hemäker-nimiseltä pellolta löytnyt kivisavikeramiikkaa.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 6.5 ja 31.5.2005.

Kohdekuvaus:

Gerkin kartanon ja Smedsbyn koulun välisellä pellolla on kalliopaljastumia. Niiden alapuolelta löytyi vihreää pulolasia, vaalean vihreää ikkunalasia, punasaviastian paloja ja selteripullon paloja, joista yhdessä erottui numero 6. Löydöt ajoittuvat 1700–1800-luvuille. Koilliseen laskevassa pellossa oli runsaasti pieniä kiviä. Inventointihetkellä pelto oli juuri muokattu. Smedsbyn koulun pohjoispuolen pellon pintapoiminnassa löytyi vain vähän 1900-luvun löytöjä.

Kalliomaen luoteis- ja kaakkoisrinteessä on säilynyt koskematon maata. Kaakkoisrinne oli nurmikkona. Luoteisrinteillä on runsaasti kiviä, joista osa on todennäköisesti pellolta nostettuja. Alueelle kaivettiin neljä koekuoppaa, jotka sijaitsivat leikkipuiston ja pellon välisellä alueella.

KK1 (pkoo=6 678 656 ja ikoo=3 375 003),

Koekuoppa sijaitsi koulun ja kallio paljastuman länsipuolella, noin 10 metriä pellon reunasta. Kuopan koko: 40 x 40 cm.

0–15 cm Tummanharmaa savensekainen multa, jonka pohjalla oli nokea.

15–45 cm Vaaleanruskea siltti.

KK2 (pkoo=6 678 668 ja ikoo=3 375 013)

Koekuoppa sijaitsi koulun länsipuolella ja kalliopaljastuman luoteispuolella. Sen koko oli 50 x 50 cm.

0–15 cm Tummanharmaa savensekainen multa, jossa oli nokea.

15–35 cm Vaaleanruskea siltti.

35– Kallio.

KK3 (pkoo=6 678 638 ja ikoo=3 375 003)

Koekuoppa sijaitsi koulun lounaispuolella ja kallio paljastuman lounaispuolella olevalla terassilla, noin 5 metriä pellon reunasta. Kuopan koko oli 70 x 50 cm. Koekuopan keskellä oli noin 25 x 30 cm kokoinen kivi.

0–10 cm Humus.

10–25 cm Tiivis, tummanharmaa, hiekkansekainen savi, joka sisälsi hiiltä, nokea sekä pieniä kiviä, joiden halkaisija oli noin 5-10 cm. Kerroksesta löytyi palamattomia eläinten luita.

25–32 cm Ruskea hiekkansekainen siltti.

32–55 cm Vaaleanruskea siltti.

KK4 (pkoo=6 678 631 ja ikoo=3 375 011)

Koekuoppa sijaitsi mäen päällä, noin 25 m koulusta etelään. Kuopan koko oli 40 x 40 cm. Kuopan päällä oli noin 10 x 10 cm kokoisia kiviä, jotka olivat ilmeisesti pellolta nostettuja.

0–30 cm Vaaleanharmaa multa.

30–45 cm Vaaleanruskea karkea hiekka.

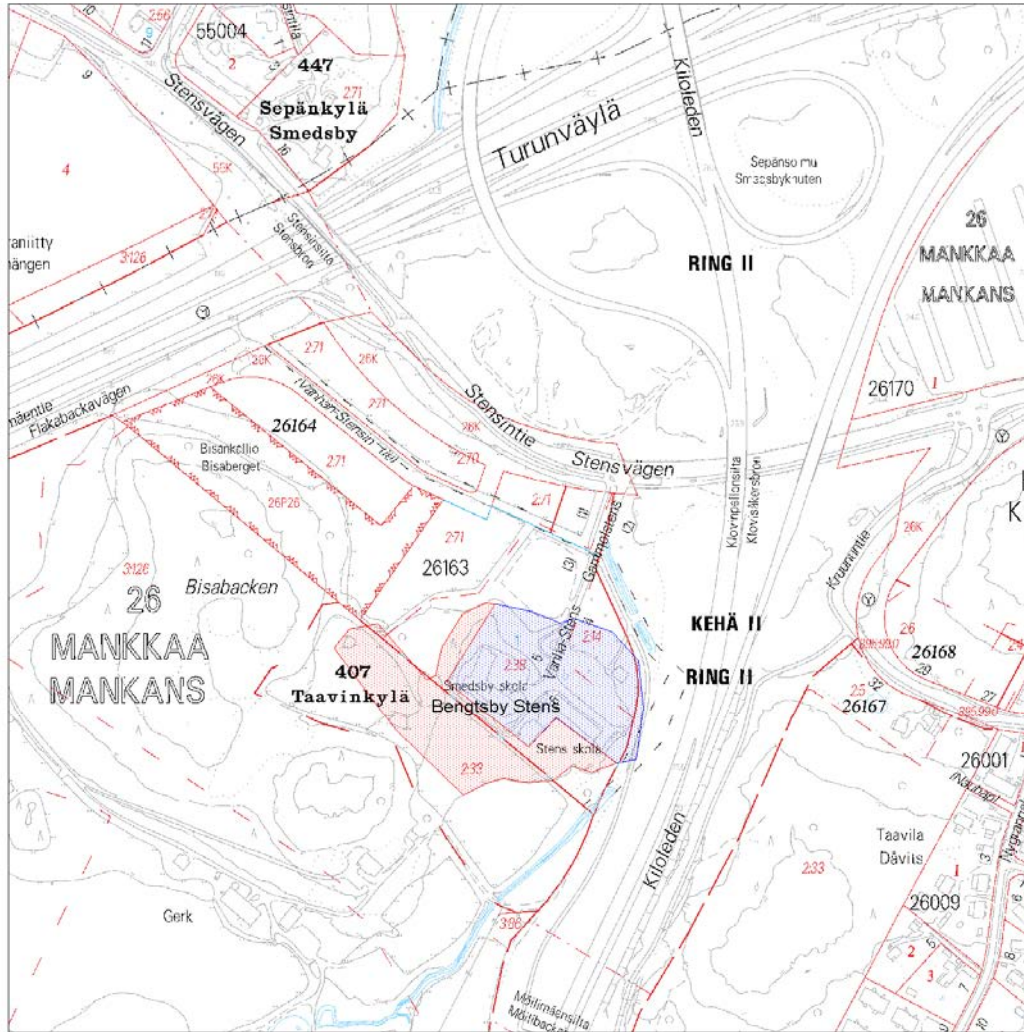
Vanhoja kulttuurikerroksia on voinut säilyä Gerkin ja Smedsbn välisellä pellolla sekä kalliomäen luoteis- ja kaakoispuolella.

RHOdia 125563:18

RHOdia 125563:19

**Kohde 1.
Bengtsby Stens**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 678 640
Y= 3 375 040
Z= 20-35

MJ-tunnus: 1000001817
Kohdenumero: 2
Kylän nimi: Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Gerk
Rekisterikylä: Taavinkylä 407

Sijainti ja maasto:

Tonttimaa sijaitsi metsäisellä, luode-kaakkoisuuntaisella mäellä, noin 5 km Espoon kirkosta luoteeseen, nykyisen Flakabackavägentien päässä, aivan Kehä II:n länsipuolella. Mäen luoteisosassa on lähes 35 m mpy kohoava kallio. Mäkeä ympäröivät lännessä, etelässä ja idässä viljelyksessä olevat hiekansekaiset savipellot. Nykyinen päärakennus on valmistunut vuonna 1930. Pihapiirissä on myös 1900-lukua vanhempaa rakennuskantaa (Härö 1991, 150). Kartanon pohjois- ja luoteispuolella on terassoitu puutarha, joka ulottuu lähelle vanhaa aittaa.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 678 520
y= 3 374 900
z= 20–35

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan neljä taloa, joista jäljellä 1500-luvun lopulla oli enää Smeds, Gerk ja Sten (Lindholm 1999, 26). Saulo Kepsun mukaan vanha tonttimaa on sijainnut nykyisestä Gerkin talosta noin 100 metriä itään eli Gerkin kartanon ja Smedsbyn koulun välisellä pellolla. Kylästä on käytetty vielä 1500-luvun maakirjoissa nimeä Bengtsby. (Kepsu 1999, 77).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Carl Hagströmin laatima kartta Gräsaby Bys Ägor i Nyland Raseborgs Östra Härad och Esbo Sochn afmätt år 1773. (KA/MHA B8 1/7-8).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 143.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 3. Espoon kaupunginmuseo.

Espoon kaupungin museon tutkijan Dan Lindholmin tarkastuksessa oli Gerkin ja Smedsbyn koulun väliseltä Hemäker- nimiseltä pellolta löytynyt kivisavikeramiikkaa.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 6.5.2005.

Kohdekuvaus:

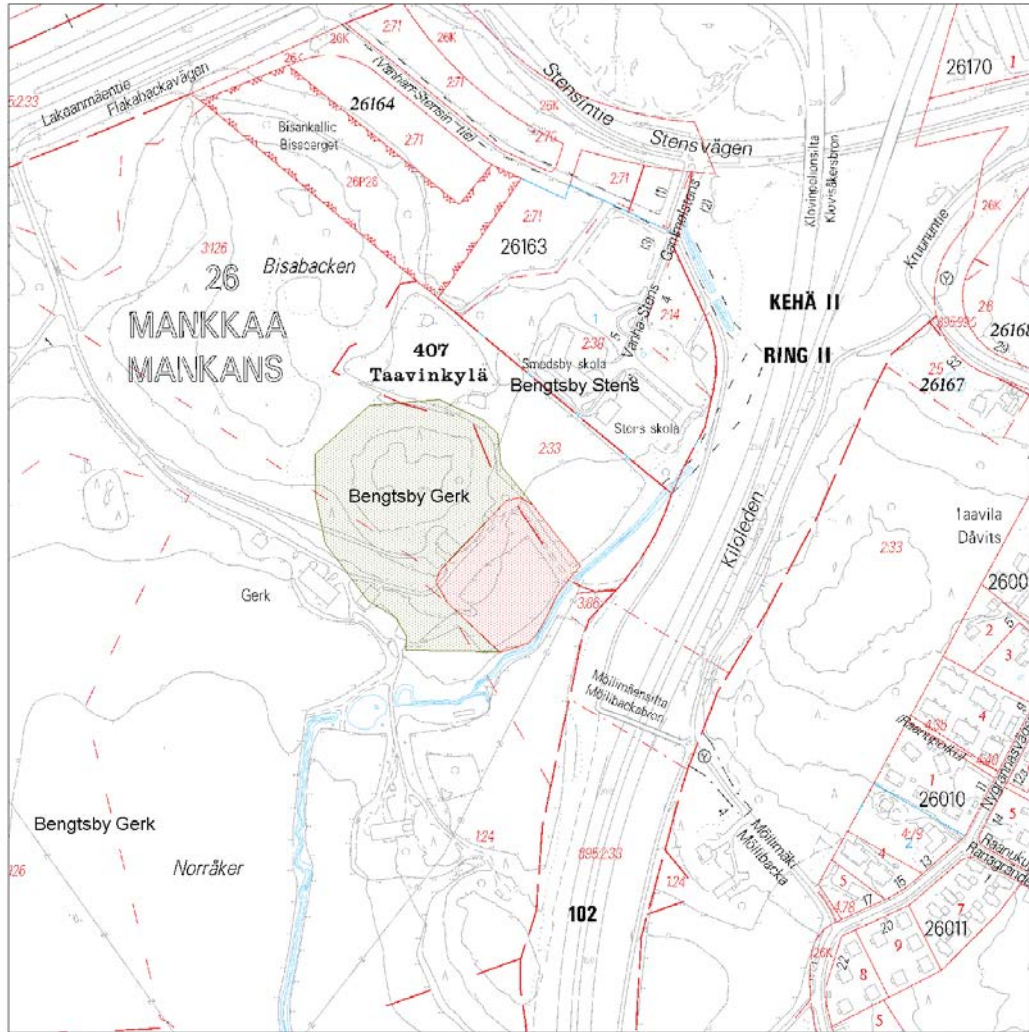
Kartanon kaakkois- ja itäpuolella hiekansekaisten savipeltojen pintapöiminnassa löytyi rautakuonaa, palanutta savea, fajanssia, posliinia ja punasaviastian paloja. Ajoitettavat löydöt ovat 1700–1800-luvuilta. Peltojen pinta oli kivinen.

Kartanosta n. 260 m luoteeseen, Flakabackantien länsipuolella sijaitsi kallioinen peltosaareke, jonka päällä oli runsaasti pellosta nostettuja kiviä. Saarekkeen lounaiskulmassa oli 40–50 cm hyvin tummaa multaa, jonka alla oli ruskea hiekka. Samantapaiset kerrokset olivat myös saarekkeen itäpuolella, jossa oli tiiltä sisältänyt kivikasa. Paikalla on mahdollisesti sijainnut riihi.

Vanhoja kulttuurikerroksia on voinut säilyä kartanon pihapiirissä sekä itä- ja koillispuolen pelloilla.

RHOdia 125563:20

**Kohde 2.
Bengtsby Gerk**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 678 520
Y= 3 374 900
Z= 20-35

MJ-tunnus: 1000001818
Kohdenumero: 3
Kylän nimi: Björnvik (Tapiola, Otsolahti)
Rekisterikylä: Hakalehto 418

Sijainti ja maasto:

Kylän tonttimaa on rakennettu massiivisesti ja tiiviisti 1960-luvulla. Tapiolan keskuksen tornitalon ympäristössä sijaitsee liike- ja toimistorakennuksia. Alueen länsiosassa on Heikintori, joka on tasoitettu ja päällystetty. Pohjoisosassa on tasoitettu aukio ja tenniskenttä. Niiden väliin jää kapea puita ja pensaita kasvava alue. Kylän tonttimaa oli Otsolahden luoteisosassa noin 9,15 km Espoon kirkosta kaakkoon.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 675 960
y= 3 378 270
z= 5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan seitsemän taloa, jotka oli jaettu kolmesta kantatilasta (Lindholm 1999, 41). Kylä on kuulunut samaan jakokuntaan Otnäsin ja hävinneen Hirbölen kanssa. (Kepsu 1999, 16).

Vanhimmat kartat:

Erik Höjerin kartta vuodelta 1732 (KA/MHA B7 3/1-2). Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 159.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 5. Espoon kaupunginmuseo.

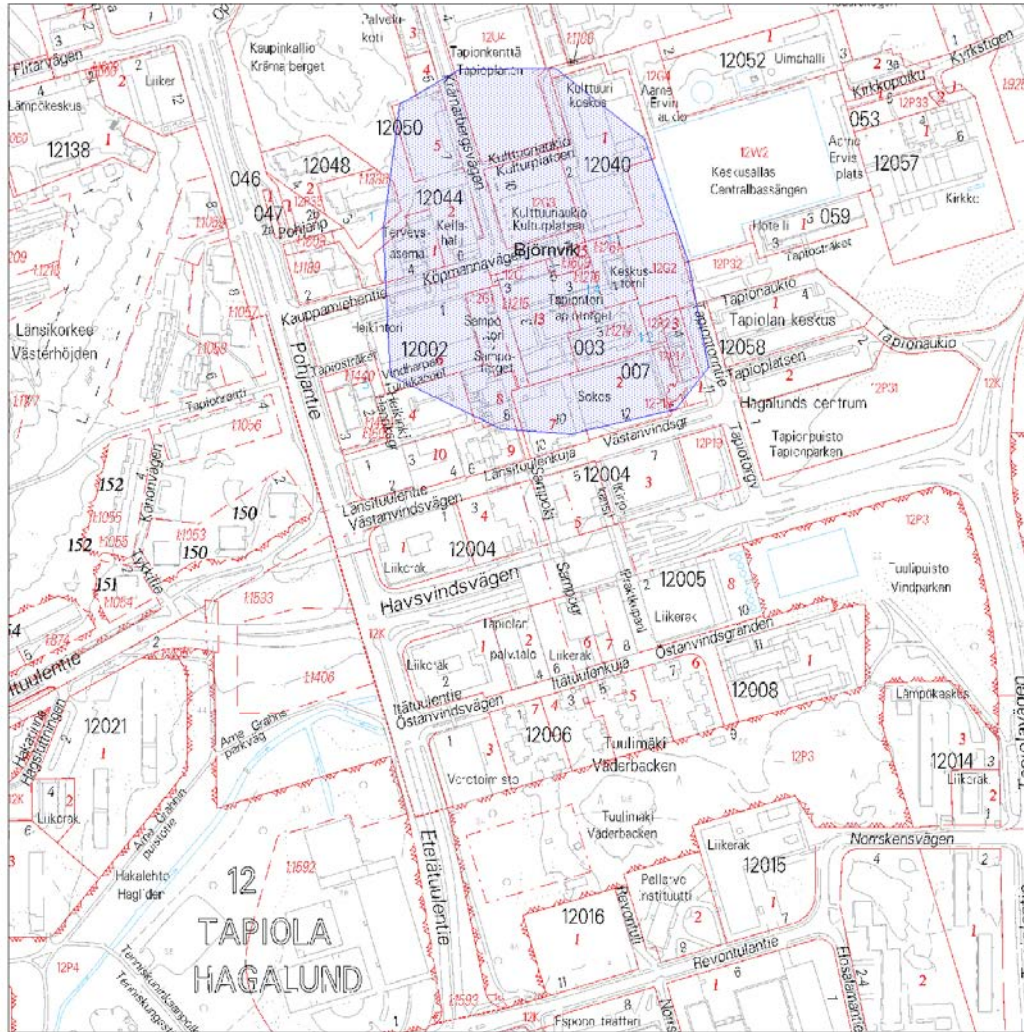
Inventointi: Päivi Hakanpää 24.5.2005.

Kohdekuvaus:

Alkuperäisestä maastosta on säilynyt ainoastaan pieni kallio tornitalon lounaispuolella olevan suihkulähteen luona. Kylän tontti on tuhoutunut.

RHOdia 125563:55

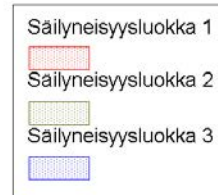
**Kohde 3.
Björnvik**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 675 960
Y= 3 378 270
Z= 5

MJ-tunnus: 100001821
Kohdenumero: 4
Kylän nimi: Bolarskog (Puolarmetsä)
Rekisterikylä: Puolarmetsä 404

Sijainti ja maasto:

Vanha tonttimaa on sijainnut nykyisen Finnoontien eteläpuolella, Malminhaan ja Malminhaankujan välisellä alueella, noin 4,3 km Espoon kirkosta kaakkoon. Tonttimaan oli hiedan ympäröimällä soramäellä, jota kaakossa ja etelässä ympäröivät edelleen viljelyksessä olevat savipellot (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967). Mäen etelärinteessä Puolarmäki 3:n kohdalla sijaitsee Bolarskogin kartanon päärakennus, joka on rakennettu 1800-luvun alussa. Sen ulkoasu on vasta 1900-luvun alusta. Kartanorakennuksen eteläpuolella oli jäljellä vielä vanhaa puutarhaa, jonne oli sittemmin rakennettu uima-allas. Pihapiirissä sijaitsi 1960- ja 1970-luvulla rakennettuja uudisrakennuksia. Paikalla on säilynyt suuri hirsinen ulkorakennus, mahdollisesti viljamakasiini. (Härö 1991, 61). Tontin länsi-, pohjois- ja itäosat on rakennettu 1970–1980-luvuilla täyteen rivi- ja omakotitaloja.

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 675 920

y= 3 371 980

z= 10

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kolme taloa. Se oli perustettu Finnon kylän takamaille. (Lindholm 1999, 23–24; Kepsu 1999, 18). Kylän taloista Storbålan merkittiin ratsutilaksi vuonna 1625 (Ramsay 1984, 239).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 sekä Carl Hagströmin laatima isojako vuodelta 1774/1778 (KA/MHA B 7 5/1-3)

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 137 ja 138.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 7. Espoon kaupunginmuseo.

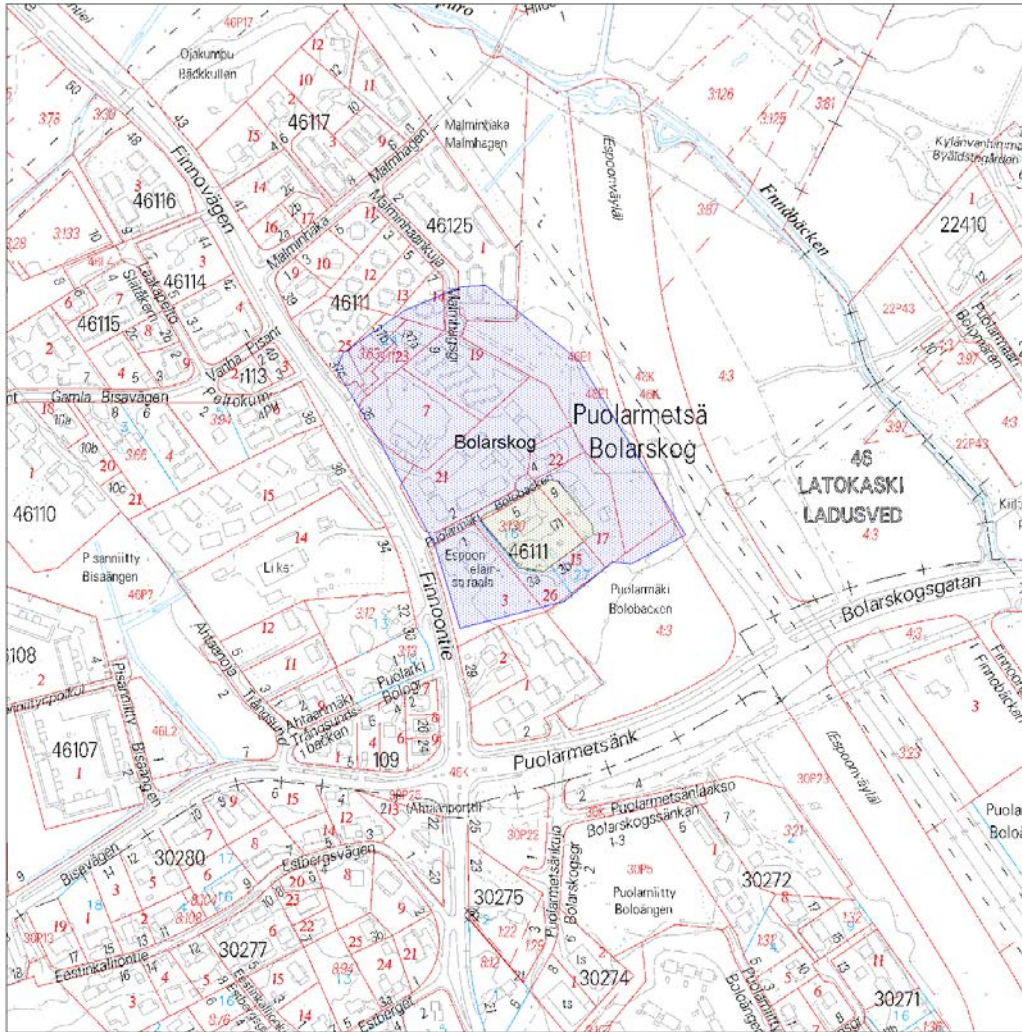
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 19.5.2005.

Kohdekuvaus:

Suurin osa vanhasta tonttimaasta on tuhoutunut 1960–1980-luvun uudisrakentamisen myötä. Vanhoja kulttuuri-kerroksia ja rakenteita on voinut säilyä ainoastaan Bolarskogin kartanon pihapiirissä.

RHOdia 125563:47

**Kohde 4.
Bolarskog**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 675 920
Y= 3 371 980
Z= 10

MJ-tunnus: 100001822
Kohdenumero: 5
Kylän nimi: Bredvik (Laajalahti)
Rekisterikylä: Laajalahti 405

Sijainti ja maasto:

Kylätontti on sijainnut Laajalahden luoteisrannalla, nykyisen luonnonsuojelualueen pohjoisosassa ja Kehä I itäpuolella. Villa Elvikistä noin 200 metriä länteen oli rehevä metsäsaareke, jonka rinteet laskevat etelään. Paikalla kasvoi villiintyneitä marjapensaita, vanhoja lehtipuita ja runsaasti nokkosia. Alueen läpi kulki polkuja. Luontopolun eteläpuolisia rantaniittyjä pidetään avonaisina laiduntamalla. Tonttimaan on sijainnut noin 9,2 km Espoon kirkosta itään.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 678 640

y= 3 379 175

z= 5-15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan yksi talo, mutta 1500-luvun lopulla taloja oli jo kaksi. Venäläiset polttivat kylän vuonna 1577. (Lindholm 1999, 41). Saulo Kepsun mukaan kylä on perustettu aikaisintaan 1300-luvun lopulla Haapalahden suomalaiskylän maille. (Kepsu 1999, 19–20).

Vanhimmat kartat:

Geometrisk karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691.(KA/MHA B8a 16/1-2). Espoon piitäjän kartta vuodelta 1750 ja kartta vuodelta 1766 (KA/MHA B8 a6/4).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 128.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 8. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 20.5.2005.

Kohdekuvaus:

Metsäsaarekkeessa on ainakin neljän rakennuksen kiviperustukset, joista osassa on käytetty myös betonia. Kahdessa rakennuksessa on vielä kasvillisuuden alla erotettavissa uuninperustukset. Osa kivijalan kivistä oli sammalen peitossa, mutta niistä erottui sileäksi lohkotut ulkopinnat. Vanhalla tonttimaalla on hyvin vaikea kulkea tiheän kasvillisuuden ja rauta ym. romun takia. Rakennusten perustusten päällä on tiiliä ja tiilimurskaa. Paikan maakerrokset ovat kairausten perusteella:

0–4 cm Musta saven- ja mullansekainen hiekka, jossa oli hiiltä ja nokea.

4–26 cm Tummanharmaa tiivis saven- ja mullansekainen hiekka, jossa oli hiilihippuja.

26–32 cm Tummanruskea savensekainen hiekka.

32–33 cm Värjäytynyt vaaleanruskea hiekka.

Tonttimaan lounaispuolella oli terassi, jonka maakerrokset kairauksen perusteella olivat:

0–15 cm Pintamulta.

15–37 cm Ruskeanharmaa savensekainen hiekka.

37–47 cm Vaaleanruskea hiekka.

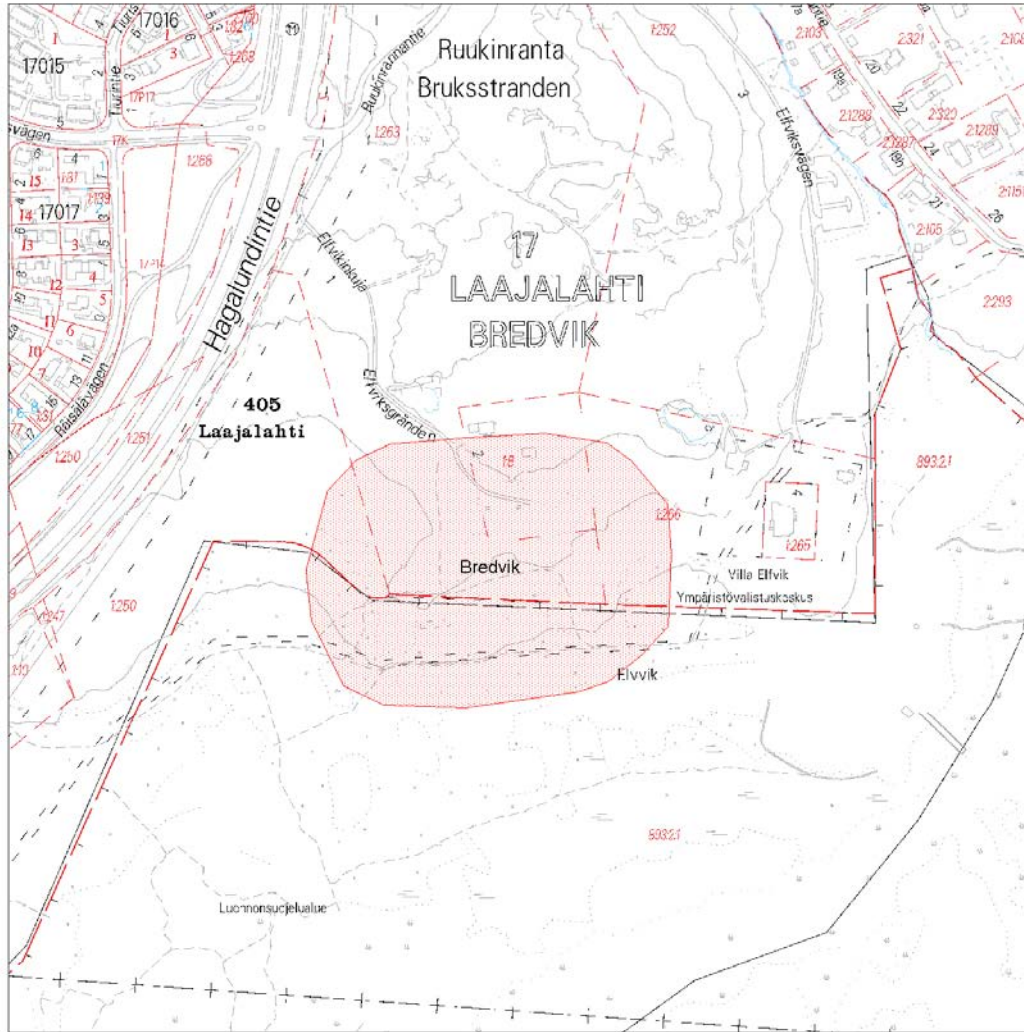
47–54 cm Läikikäs savensekainen hiekka.

54–55 cm Hiekkansekainen savi.

Tonttimaan luoteispuolella oli avokalliota, joiden välissä on mahdollisesti kivisen ajorampin jäänteet. Metsäsaarekkeelle johtavan luontopolun pohjoispuolelta rikkoutuneesta maanpinnasta löytyi punasavikeramiikan paloja (pkoo 6678625, ikoo 3379078). Tonttimaalta on vielä näkymä merenlahdelle ja laidunnettu rantaniitty on maisemallisesti lähellä keskiaikaista näkymää. Autiotontilla on myös mahdollisesti säilynyt vanhoja kulttuurikerroksia ja rakenteita. Maanpinnalle näkyvät rakennuksen pohjat ovat todennäköisesti aikaisintaan 1800-luvulta.

RHOdia 125563:47

**Kohde 5.
Bredvik**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 678 640
Y= 3 379 175
Z= 5-15

	Säilyneisyysluokka 1
	Säilyneisyysluokka 2
	Säilyneisyysluokka 3

MJ-tunnus: 100001824
Kohdenumero: 6
Kylän nimi: Distby (Dystby, Dösseby, Tiistilä)
Rekisterikylä: Friisilä 412

Sijainti ja maasto:

Kylätontti on sijainnut nykyisen Kalakontintien etelä- ja pohjoispuolella, noin 7 km Espoon kirkosta kaakkoon. Tien eteläpuolella on kerrostalojen tasattu ja asfaltoitu parkkipaikka. Pohjoispuolella on rivitaloja sekä niiden rakennetut pihat. Vanhan kylätontin koillisosassa on vielä pieni pajukkoa kasvava joutomaa Nassakkatie 3:n kohdalla. Kalakontin ja Nasakkatien reunoilta on rinteestä kuorittu maata.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 674 150
y= 3 374 150
z= 10

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut 1500-luvulla kaksi taloa. Tilat yhdistettiin ja sen maat liitettiin Frisaniin ilmeisesti jo 1600-luvun lopulla. (Ramsay 1984, 245, 250).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen laatima kartta vuodelta 1694 (KA/MHA B7 13/1).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiaikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 10. Espoon kaupunginmuseo.

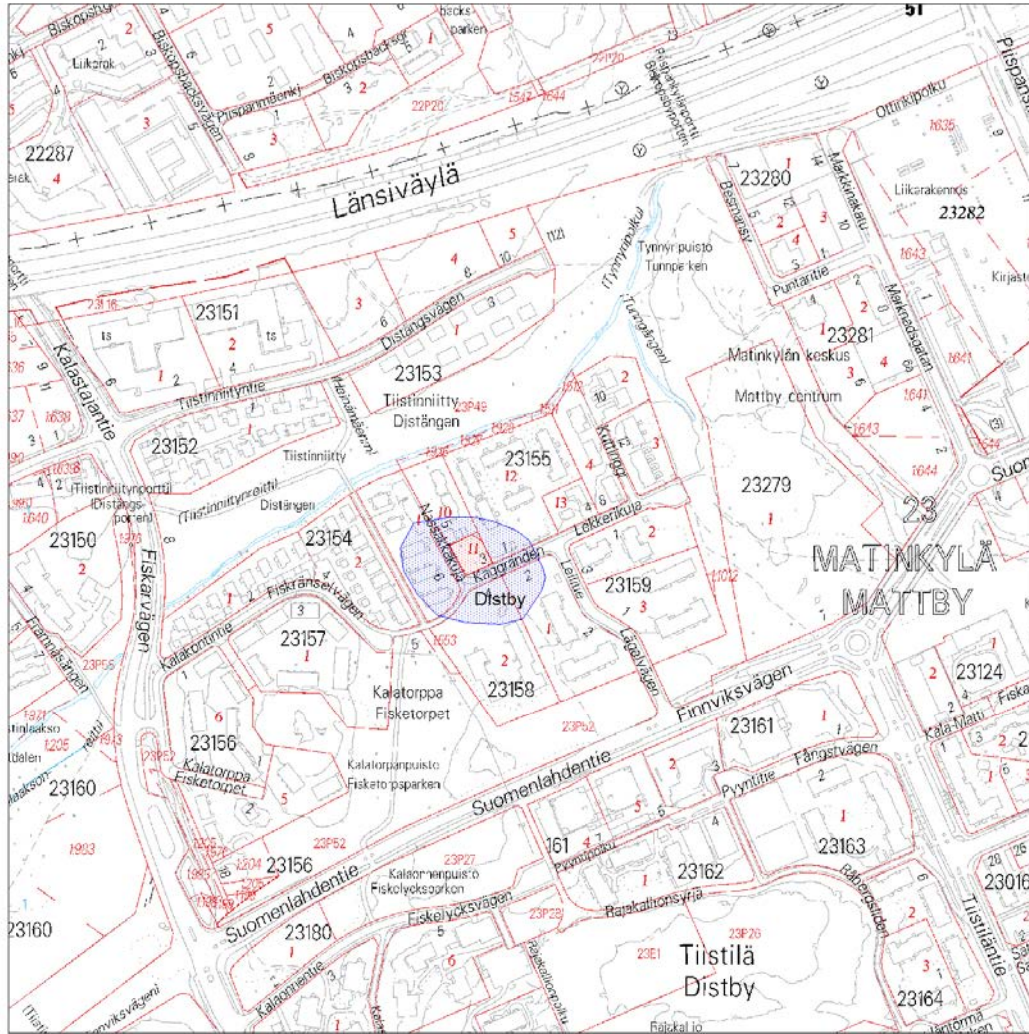
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 16.5.2005.

Kohdekuvas:

Nassakkatien ja Kalakontintien risteyksen koillispuolella oli näkyvissä pieniä kiviä, joiden ympärillä maa oli värjäytynyttä hiekkaa. Joutomaalle oli rakenteilla ilmeisesti uusi omakotitalo. Kylän tonttimaan on tuhoutunut uudemman maankäytön vuoksi, ainoastaan Nassakkatie 3:n kohdalla on saattanut säilyä pienellä alueella vanhempia asutuserroksia.

RHOdia 125563:35

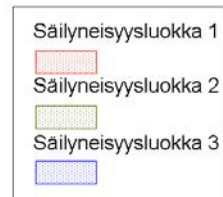
Kohde 6.
Distby

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 674 150
Y= 3 374 150
Z= 10

MJ-tunnus: 100001825
Kohdenumero: 7
Kylän nimi: Dävitsby (Taavinkylä)
Rekisterikylä: Dävitsby 407

Sijainti ja maasto:

Tonttimaata sijaitsee lounais-koillisuuntaisella mäellä, noin 5,4 km Espoon kirkosta luoteeseen, nykyisen Nygrannaksentie 21:n kohdalla, aivan Kehä II:n itäpuolella. Kylämäki on ulottunut Kehä II:n itäpuolella olevalle lehtipuita kasvavalle peltosaarekkeelle asti. Mäkeä ympäröivät pellot, joista itä- ja eteläpuolen pelloilla kasvoi heinää. Maatilan pihapiirissä oli säilynyt vanhoja aittoja, kellari ja Kehä II:n reunalla vanha kiviäitä. Ilmeisesti vanha päärakennus on purettu pois kiviäidan vierestä ja jäljellä oli vain kivijalka.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 678 000

y= 3 375 070

z= 20–25

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kolme taloa, joista yksi liitettiin Dävitsin ja Nygrannaksen tilaan 1600-luvulla. Dävitsista on käytetty 1560-luvulta lähtien myös nimeä Vävare. Saulo Kepsu olettaa, että kylän asutus on peräisin Bengtsbyn vanhalla tonttimaalla ja syntynyt 1400-luvulla. (Kepsu 1999, 21–23).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Carl Hagströmin laatima kartta Gräsaby Bys Ägor i Nyland Raseborgs Östra Härad och Esbo Sochn afmätt år 1773. (KA/MHA B8 1/7-8).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 145.

Nurminen, Teija 2000: Keski-ikäisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 11. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 13.5.2005.

Kohdekuvas:

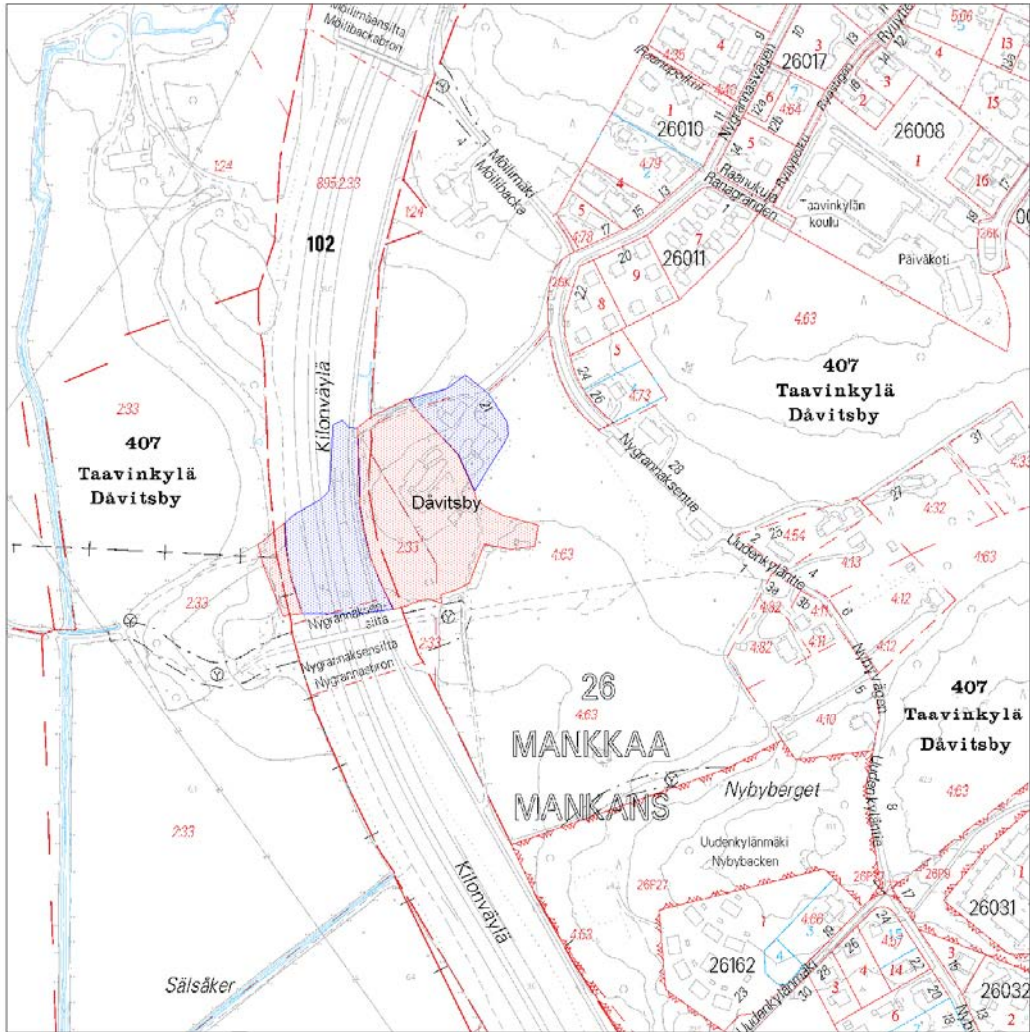
Vanhaa kylätonttia leikkaa lännestä Kehä II, meluvalli ja pyörätie, joiden alle osa kylätontista on jäänyt. Tonttimaalla on vain vähän uusia rakennuksia, joten siellä on voinut säilyä vanhoja kulttuurikerroksia.

Kehä II:n länsipuolella olevalla peltosaarekkeella on vielä näkyvissä rakennusten kivijalkoja sekä pelloilta nostettuja ja kasattuja kiviä. Peltojen pintapöiminnasta löytyi uutta ikkuna-, astia- ja pullolasia.

Kehä II:n molemmin puolin on säilynyt peltojen läpi kulkeva vanha kylätie, joka johti Dävitsbystä Hemtansin kylämäelle.

RHOdia 125563:30

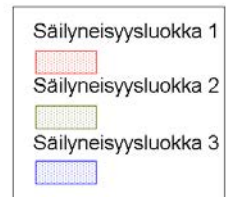
**Kohde 7.
Dävsby**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 678 000
Y= 3 375 070
Z= 20-25

MJ-tunnus: 100001828
Kohdenumero: 8
Kylän nimi: Fantsby (Fannsby, Vanttila)
Rekisterikylä: Fantsby 409

Sijainti ja maasto:

Vanha tonttimaa sijaitsi Espoonjoen kaakkoispuolella ja moreenimäen pohjoisrinteellä, noin 2,3 km Espoon kirkosta lounaaseen, nykyisen Bensulsintien ja Vanhan Vanttilantien risteyksen tienoilla. Espoonjoen yli johtaa vanha kivisilta. Vanha sillan paikka on sijainnut hieman nykyistä kauempana joen yläjuoksulla (KA/MHA B7 10/3-13). Kalliomäen pohjoispuolella luoteeseen laskevat hiesusavipellot olivat edelleen viljelyksessä (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967). Mäen pohjoisrinteessä sijaitsi Bensulsin vanha päärakennus, joka on rakennettu 1900-luvun alussa (Härö 1991, 61), sekä sen alapuolella uusi omakotitalo. Bensulsintie 3 kohdalla sijaitsi vanhan kivinavetan rauniot ja asuinrakennus. Suurin osa kylän taloista siirtyi mäen eteläpuolelle nykyisen Inglassentien 5 pohjoispuolella, jossa vieläkin on maatila. Paikalla on sijainnut Fannsin ja Inglassin talot. Mäen eteläpuolen vielä viljelyksessä olleet hiesu- ja hiesusavipellot laskivat lounaaseen ja länteen. Ervastin maille on rakennettu uusi pientaloalue.

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 678 170
y= 3 368 380
z= 5-40

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kuusi taloa, joiden nimet olivat Fanns, Ervast, Inglass, Olars ja Niss. Yhden talon nimeä ei tiedetä, mutta myöhemmin se tunnetaan nimellä Jofs (Lindholm 1999, 16–17). Vanha tonttimaa on sijainnut mäen pohjoisrinteellä, josta se on siirtynyt mäen eteläpuolelle ennen vuotta 1712. Tonttimaita on ollut kaksi ilmeisesti jo 1500-luvulla (Kepsu 1999, 26, 28; Lindholm 1999, 17). Yksi taloista on merkitty vuoden 1540 maakirjaan Källbolstadiksi, mutta se hävisi lähteistä 1560-luvulla ja liitettiin Fannssbyn kylään (Lindholm 1999, 17; Kepsu 1999, 27). Kylä on sijainnut nykyisen Bensulsin talon paikkeilla.

Vanhimmat kartat:

A. Giökerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 49 ja 50.

Nurminen, Teija 2000: Keski-aikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 13. Espoon kaupungin museo.

Mikael Manninen on poiminut ilmeisesti Ervastin pelloilta löytöjä: mm. posliinipatsaan, kivi- ja punasaviastian sekä valkosavilautasen paloja. Löydöt toimitettu Espoon kaupungin museolle 23.5.1997.

Helsingin yliopiston VMA-projekti on pintapoiminut Bensulin peltoja 2000-luvun alussa (Henrik Johanssonin suullinen tiedonanto huhtikuu 2005).

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 3-4.5.2005.

Kohdekuvaus:

Bensulsintien ja Vanhan Vanttilantien risteyksen pohjoispuolella on pellolla terassilla kahden kalliopaljastuman välissä kumpare, jonka ympärillä on runsaasti pieniä kiviä. Niitä nousee peltoa muokatessa runsaasti joka vuosi. Pellosta löytyi punasavea, siirtokuvioilla koristeltua fajanssia, vihreää ikkunolasia ja pullolasia, tiilimurskaa sekä vähän palanutta savea. Ajoitettavat löydöt ovat 1700–1800-luvuilta. Vuoden 1758–63 kartassa paikalle on merkitty talo. Bensulsintien länsipuolella oli pieniä kiviä. Puretun rakennuksen kohdalla, pellolla oli 1800-luvulle ajoittuvaa ikkuna- ja pullolasia ja posliinastian paloja. Paikalla on sijainnut vielä 1900-luvun alussa Olarsin talo. Peltojen pinnat olivat kuivat ja olkisilpun peitossa. Mäen pohjoisrinteiden yläosissa on säilynyt historiallisen ajan asutuskerroksia.

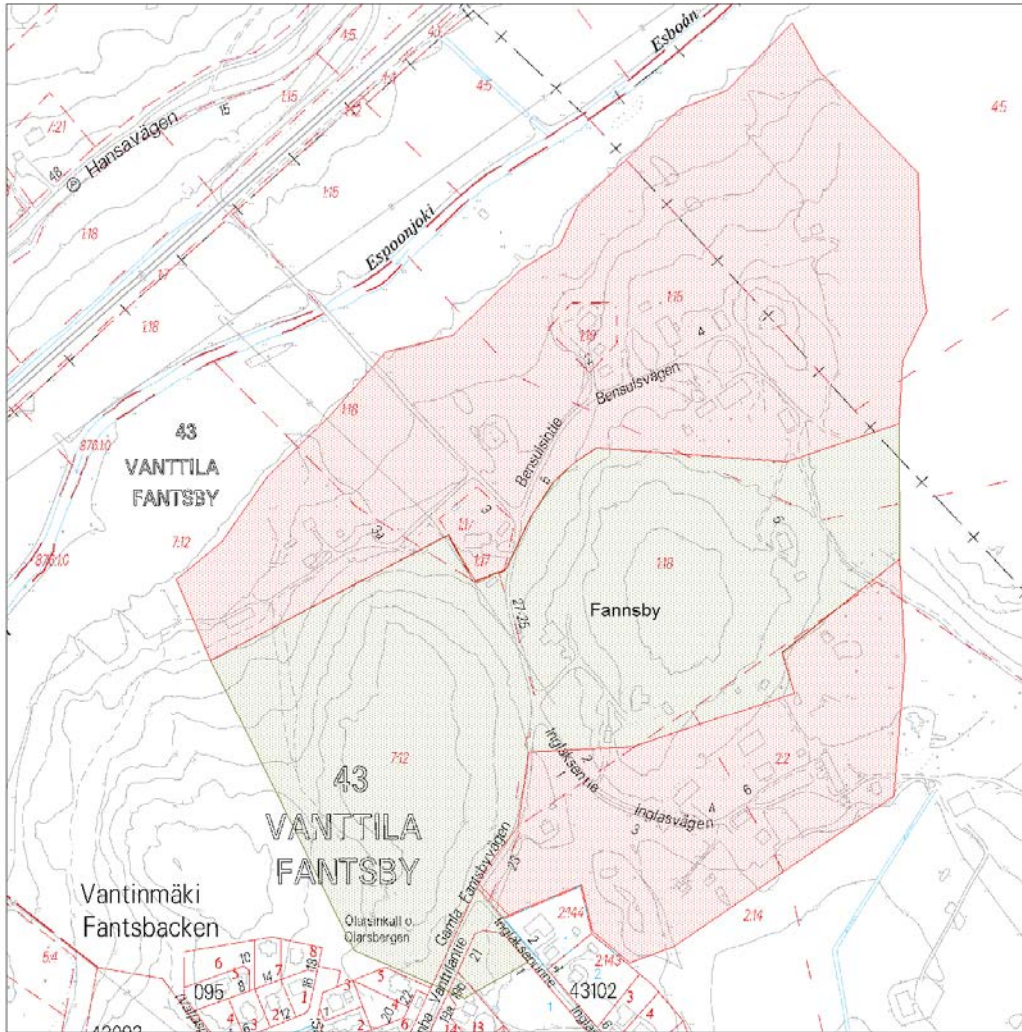
Mäen eteläpuolella Inglassin pihapiirissä on 1800- ja 1900-luvulta peräisin olevat asuinrakennukset ja 1900-luvun lopulla rakennettu tiilitalo, jonka takaa on purettu vanha rakennus. Pihapiirin ja metsäisen kalliomäen välillä oli Bastuängen – niminen pieni pelto. Paikalla oli runsaasti pieniä kiviä, ikkunolasia, pullolasia, siirtokuvioista fajanssia ja punasavikeramiikkaa. Kalliomäen länsipuolelta pellosta löytyi ikkunolasia, punasavikeramiikkaa ja selteripullon pala. Nykyinen tonttimaa on suhteellisen hyvin säilynyt uudelta rakentamiselta. Paikalla on todennäköisesti säilynyt historiallisen ajan asutuskerroksia. Kalliomäen länsipuolelle ulottui jo uusi asuinalue, joten tonttimaan länsiosa on todennäköisesti tuhoutunut.

RHOdia 125563:11

RHOdia 125563:13

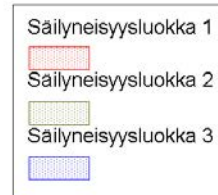
**Kohde 8.
Fannsby**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 678 170
Y= 3 368 380
Z= 5-40

MJ-tunnus: 100001829
Kohdenumero: 9
Kylän nimi: Finno (Finnå, Suomenoja)
Rekisterikylä Friisilä 412
Sijainti ja maasto:

Tontti on sijainnut nykyisen Rusthollintien 6:n kohdalla, aivan Länsiväylän eteläpuolella ja noin 6,4 km Espoon kirkosta kaakkoon. Frisansin ja Finnon tonttimaiden välissä kulkee Finnoonpuro. Paikalla sijaitsee nykyisin teollisuusrakennus, jonka länsipuolelle on louhittu syvä nelionmuotoinen kuoppa. Teollisuusrakennuksen länsipuolella kasvoi lehtimetsä. Sen pohjoispuolella oli avokalliota, jonka rinteillä kasvoi harva lehtimetsä, sekä mahdollisesti metsittyä pelto tai niitty.

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 674 200
y= 3 373 150
z= 5-15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan neljä taloa, jotka oli merkitty Mårtensbyn. Kylä on ollut Finnevikin boolin emäkylä. Se on saattanut alun perin sijaita myös Mårtensbyn kylätontilla. (Lindholm 1999, 18–19). Kylän kaksi taloa olivat 1600-luvulla maaratsu- ja rälssitiloja, jotka yhdistettiin 1680-luvulla yhdeksi ratsutilaksi (Ramsay 1984, 263, 268).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta Finnon ja Mårtensbyn tiluksista vuodelta 1698 (KA/MHA B7 11/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Johan Vestermarkin rajankäyntikartta vuodelta 1766 (KA/MHA B7 11/3).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 14. Espoon kaupunginmuseo.

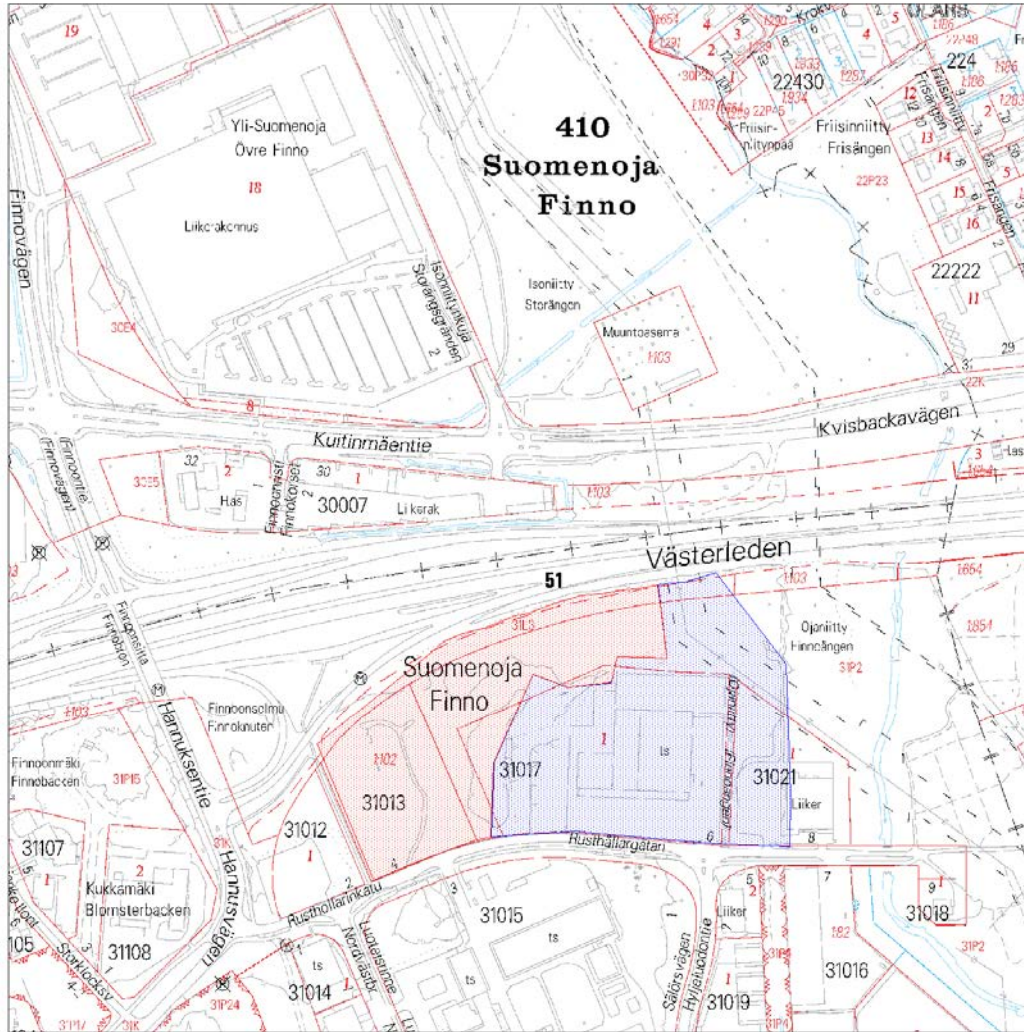
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 16.5.2005.

Kohdekuvaus:

Tehdasrakennuksen länsipuolella oli metsässä näkyvissä purettujen rakennusten kivijalkoja. Rusthollintien vieressä oli säilynyt vielä vanhoja pelto-ojia. Tehdasrakennuksen ja Länsiväylän välissä olevien kallioiden itään laskevilla rinteillä ja niiden alapuolisilla terasseilla on mahdollisesti vielä säilynyt vanhaan kylätonttiin liittyviä kulttuurikerroksia ja rakenteita. Kylätontin kaakkoisosan on tuhonnut tehdasrakennus asfaltoituine piha-alueineen.

RHOdia 125563:32

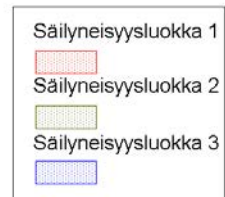
**Kohde 9.
Finno**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 674 200
Y= 3 373 150
Z= 5-15

MJ-tunnus: 1000001830
Kohdenumero: 10
Kylän nimi: Frisans (Frijsby, Friisilä)
Rekisterikylä: Friisilä 412

Sijainti ja maasto:

Autiotontti sijaitsee nykyisen Etuniemenrinteen päässä, tien molemmin puolin aivan Länsiväylän eteläpuolella ja noin 6,6 km Espoon kirkosta kaakkoon. Etuniemenrinteen länsipuolella on maasto avokalliota, joka laskee länteen ja etelään. Rinteiden alla oli omakoti- ja rivitaloasutusta sekä kasvitarhapoltoja. Avokallion ja omakotitalojen välissä on pensaikkoa ja metsää. Tien itäpuolella oli heinää kasvava alue, jonka reunoilla kasvoi lehtipuita.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 674 250
y=3 373 575
z= 5-10

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kaksi taloa, joista toinen ilmeisesti Mäkeinen (Mäkinen) – niminen tila autoitui 1600-luvulla. Sen maat liitettiin myöhemmin kylän toisen talon Frisin tiluksiin. Kylän vanhempi kirjoitusasu on ollut Frijsby (Kepsu 1999, 30). Frisanin tilasta tuli vuonna 1644 maaratsutila ja se muutettiin vuonna 1682 vakituiseksi ratsutilaksi (Ramsay 1984, 272, 274).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta Frisanin tiluksista vuodelta 1694 (KA/MHA B7 13/1), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Nils Vestermarkin rajankäyntikartat vuosilta 1764 ja 1766 (KA/MHA B7 13/3 ja B7 13/5).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 210.

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanhaa kylätonttien inventointi 2000. Kohde 15. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 16.5.2005.

Kohdekuvaus:

Kylätontin länsipuolella kallion päällä oli jäljellä vanha kiviainetta sekä tuulimyllyn ja rakennuksen kivijalkoja. Rakennukset olivat peräisin ilmeisesti 1800-luvun alusta ja ne on purettu 1970-luvulla (Härö 1991, 205). Eteläpuolisen kallion reuna vaikutti louhitulta ja sen etelä- ja itärinteillä kasvoi puita ja pensaita. Paikalla on mahdollisesti säilynyt rakennusten kivijalkoja, joita tiheään kasvillisuuden alta oli keväällä vaikea erottaa. Kiviainetta ulkopuolella oli kaatunut hautakivi 1800-luvulta. Kallion eteläpuolisen rinteiden alla oli kairausten perusteella seuraavat maakerrokset:

0–10 cm Pintamulta.

10–25 cm Tumma mullansekainen hiekka.

25cm – Kallio.

Tontin itäpuolella oli aivan polun vieressä lounais-koillisuuntaisen rakennuksen kivijalkaa näkyvissä. Alueen pohjoisosassa kairausten perusteella maakerrokset ovat seuraavat:

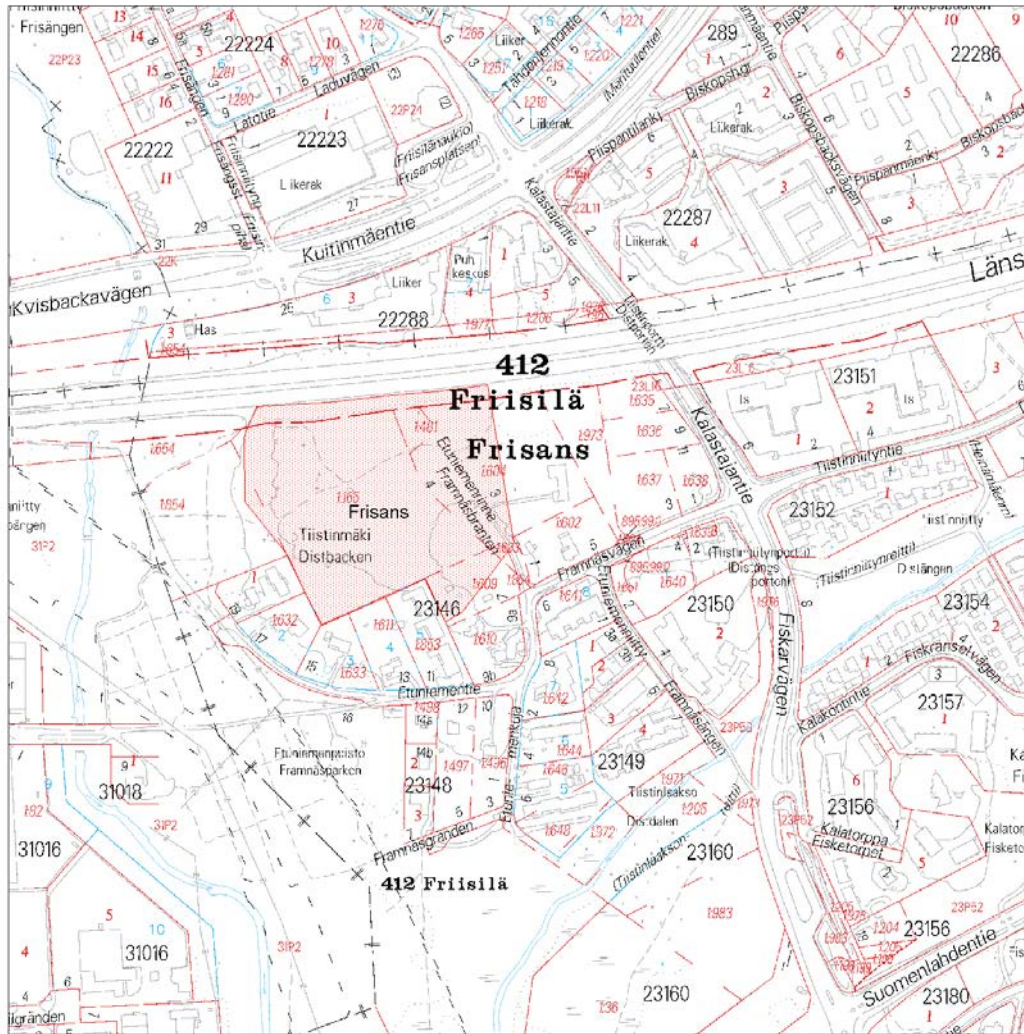
0–10 cm Pintamulta.

10–20 cm Värjäytynyt hiekka.

Vanhoja kulttuurikerroksia on voinut säilyä sekä tontin itäpuolella että länsipuolella kallion alapuolisilla rinteillä ja terasseilla.

RHOdia 125563:33

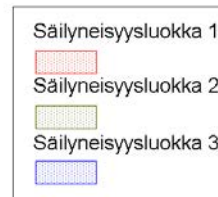
**Kohde 10.
Frisans**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 674 250
Y= 3 373 575
Z= 5-15

MJ-tunnus: 1000001837
Kohdenumero: 11
Kylän nimi: Gräsa (Olarsby, Olari)
Rekisterikylä: Olari 415

Sijainti ja maasto:

Vanha tonttimaa sijaitsi Gräsanojan molemmin puolin, noin 7,2 km Espoon kirkosta kaakkoon. Paikalla on nykyisin Olarin kirkko ja uurnahautausmaa. Kirkko on rakennettu 1980-luvun alussa, jolloin viimeinen vanha rakennus purettiin sen paikalta (Härö 1991, 157). Gräsanojan länsipuolella on vuonna 1990 rakennettu Helluntaiseurakunnan kirkko, Olarinluoman vastaanottokoti ja Espoon kaupungin keskusvarikko, johon liittyi 1970-luvun parakkirakennus. Länsipuolella oli säilynyt kartanon vanha navetta ja sikala, jotka oli rakennettu 1900-luvun alussa sekä vanha puinen aittarakennus. Tonttimaa länsiosaa rajoittui aivan Kehä II:een. Kartanon puretut rakennukset ovat sijainneet kallioisen mäen päällä. Gräsanojan länsipuoli oli alavaa.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 675 640

y= 3 375 757

z= 5-10

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylään kuului vuonna 1540 kaksi taloa ja rälssi, joka ilmeisesti oli perustettu 1450–1460 välisenä aikana. (Lindholm 1999, 24–25, Ramsay 1984, 302). Vanha tonttimaa on ilmeisesti ollut nykyisen Olarin kirkon paikalla, jossa sijaitsi myös kartano (Kepsu 1999, 70). Kylän kahden talon tonttimaa oli Gräsanojan länsipuolella (Lindholm 1999, 24).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta Gräsagårdin tiluksista vuodelta 1695 (KA/MHA B8 1/1-2) ja Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 152.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 18. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 12.5.2005.

Kohdekuvaus:

Gräsanojan itäpuolella sijaitsevan tontin eteläosan oli tuhonnut hautausmaa ja Olarin kirkko, jonka pohjoispuolen avokalliolla oli vielä jäljellä purettujen rakennusten kivijalkoja. Kallion vieressä oli 25 cm paksu hyvin tumma multakerros, jonka alla oli heti kallio. Avokallion alapuolella ja Gräsanojan välissä oli rakentamattomia terasseja. Maakairauksen perusteella kallion ja hiekkatien välisellä terassilla oli 70 cm paksu tumma mullan- ja hiekkansekainen savi, jonka alla oli puhdas hiekka. Hiekkatien itäpuolella terassilla oli 20 cm paksun pintamullan alla 30 cm kerros tummaksi värjäytynyttä hiekkansekaista savea; alin kerros oli kellanharmaata silttiä. Päälystetyn pyörätien ja hiekkatien välisellä terassilla oli 10 paksu pintamulta, jonka alla oli 10 cm värjäytynyttä hienoa hiekkaa. Alinna oli puhdas hiekka. Uudelta rakentamiselta säästyneen Gräsanojan pohjois- ja luoteisosan terasseilla oli kairausten perustella mahdollisesti säilynyt vanhempia maakerroksia. Lähellä avokalliota olevilla terasseilla kulttuurikerrokset näyttäisivät olevan paksumpia kuin alempana, Gräsanojan tuntumassa olevilla terasseilla.

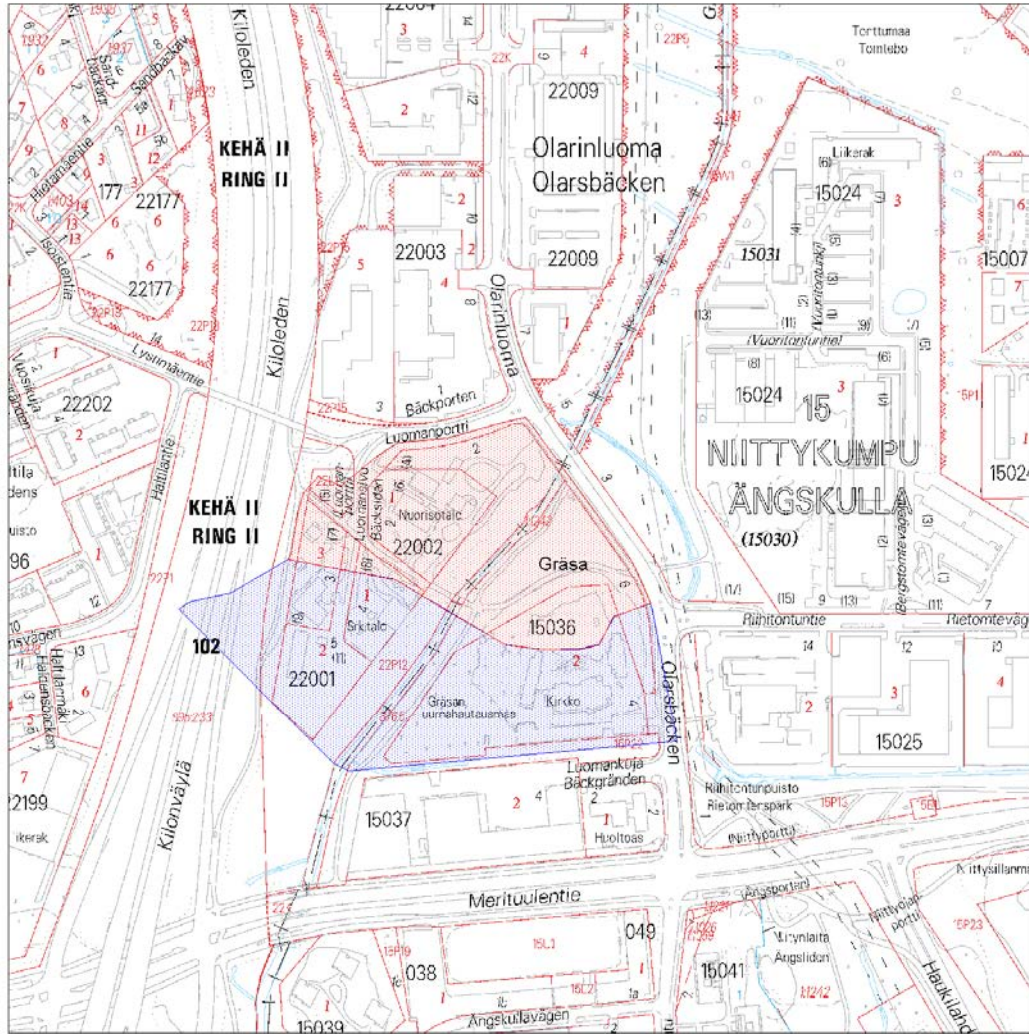
Gräsanojan länsipuolella tontin eteläosassa oli uusi 2000-luvun alussa rakennettu vastaanottokodin asuntola sekä Helluntaiseurakunnan vuonna 1990 rakennettu kirkko. Asuntolan itäpuolelle oli tuotu täyttömaata. Kirkon eteläpuolella oli tasattu parkkipaikka-alue, johon oli tuotu noin ½ metrin paksuinen sorakerros. Länsiosassa on avokallio, jonka reunoja on louhittu. Itä- ja aivan pohjoisosa ovat rakentamatonta aluetta, joissa on voinut säilyä vanhoja kulttuurikerroksia. Kylän länsipuolen eteläosan tonttimaa on todennäköisesti tuhoutunut uudemmasta maankäytöstä.

RHOdia 125563:21

RHOdia 125563:22

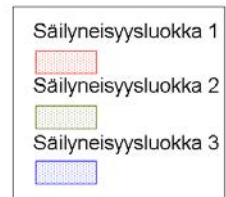
Kohde 11.
Gräsa

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 675 640
Y= 3 373 757
Z= 5-10

MJ-tunnus: 1000001841
Kohdenumero: 12
Kylän nimi: Gäddvik (Haukilahti)
Rekisterikylä: Olari 415

Sijainti ja maasto:

Espoon kaupunginmuseon inventoinnissa tonttimaa on paikannettu, Mellstenintien ja Haukilahdenrannan risteuksen kohdalle. Se sijaitsee Haukilahden koillisrannalla, noin 8,7 km Espoon kirkosta kaakkoon. Paikalle oli rakennettu rivitaloja muokattuine pihoineen sekä tasattuja ja asfaltoituja parkkipaikkoja. Haukilahdenrannan eteläpuoli oli hyvin alavaa maata. Saulo Kepsun mukaan vanha tonttimaa on alun perin sijainnut Haukilahdenranta 23:n luoteispuolella ja vuoden 1774 karttaan merkitty torppa olisi ollut Haukilahdenranta 17:n tienoilla (Kepsu 1999, 71). Torpan paikalla on 3-4 kerroksisia kerrostaloja. Haukilahdenranta 23 sijaitsee Gräsänojan pohjoispuolella, Haukilahden luoteisrannalla. Paikalla oli 1960-luvulla ja 1970-kuvulla rakennettuja tiilisiä rivitaloja, joiden keskellä oli avokallio. Tonttimaa oli lounaaseen laskevalla rinteellä. Rivitalojen pihot on muokattu ja asfaltoitu.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 673 980

y= 3 376 490

z=2.5-5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan yksi talo, joka myöhemmin oli torppa (Kepsu 1999, 71).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 21. Espoon kaupunginmuseo.

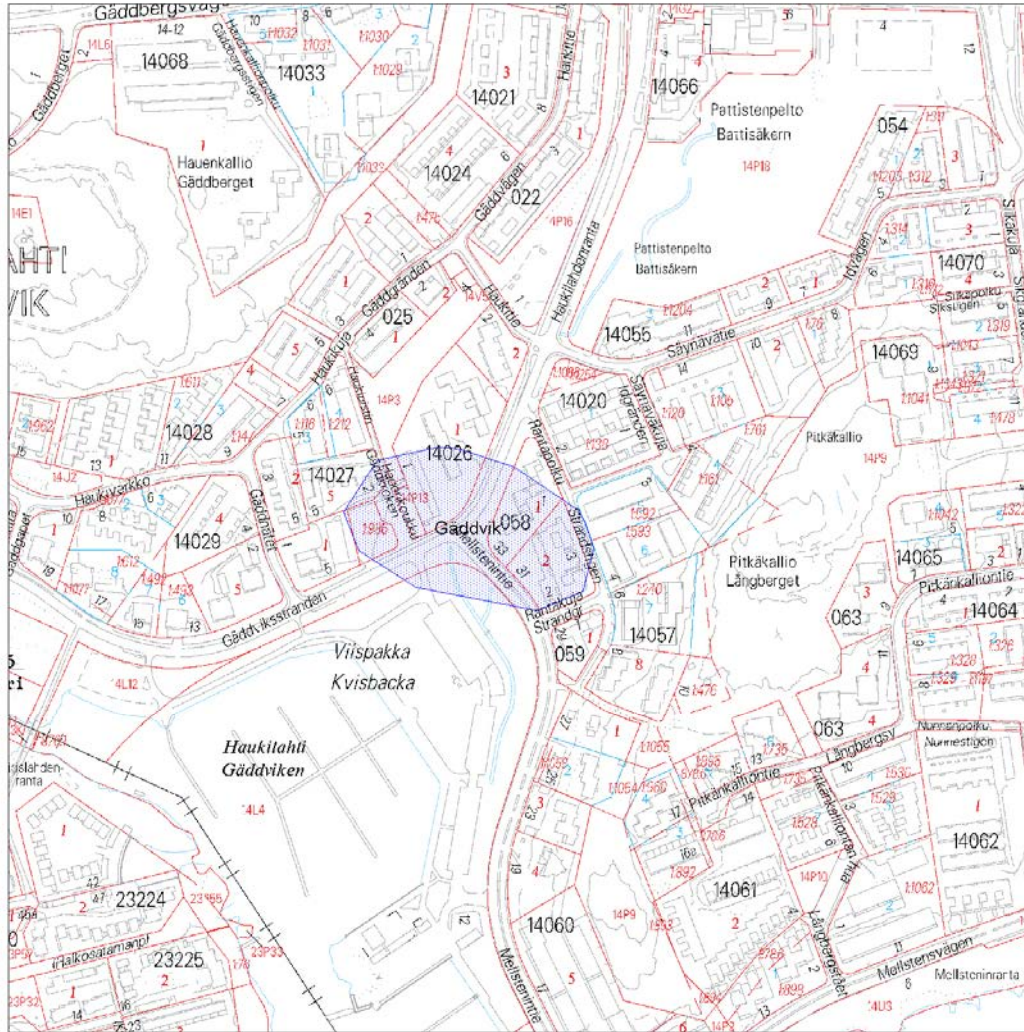
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 26.5.2005.

Kohdekuvas:

Haukilahden kolme mahdollista kylätonttia tarkastettiin. Kaikki olivat hyvin todennäköisesti tuhoutuneet uudemman maankäytön vuoksi. Korkeuskäyrien perusteella on todennäköistä, että alkuperäinen tonttimaa olisi sijainnut Haukilahdenranta 23:n luoteispuolella.

RHOdia 125563:59

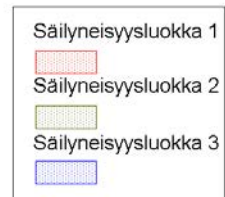
**Kohde 12.
Gäddevik**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 673 980
Y= 3 376 490
Z= 2.5-5

MJ-tunnus: 1000001842
Kohdenumero: 13
Kylän nimi: Hemtans (Henttaa)
Rekisterikylä: Henttaa 419

Sijainti ja maasto:

Autiotontti sijaitsi viljelyksessä olevien peltojen ympäröimällä kalliomäellä, noin 5 km Espoon kirkosta kaakkoon, nykyisen Iso-Henttaan tien päässä, Kehä II:n länsipuolella. Mäen pohjoisosassa oli avokalliota, jonka alapuolella kasvoi kuusia. Luoteisosan kallion tien puoleinen reuna oli jyrkkä. Lehtipuita kasvavan mäen päällä keskellä oli avoin etelään avautuva terassi.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 678 025
y= 3 374 670
z= 10–15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kolme taloa, joista jäljellä oli 1600-luvun lopulla enää Storhemt ja Lillhemt. (Kepsu 1999, 39–40, VMA-projektin kylätietokanta). Kylä paloi vuonna 1700 ja saman vuosisadan lopulla siirrettiin Lillhehemin talo peltoaukean lounaislaidalle (Härö 1991, 151). Kylä on ilmeisesti vasta myöhäiskeskiajalla syntynyt ja sen emäkylä on mahdollisesti Bengtsby. Vanha tonttimaa on ollut Storhemtin talon kohdalla. (Kepsu 1999, 77; Lindholm 1999, 26).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Carl Hagströmin laatima kartta Gräsaby Bys Ägor i Nyland Raseborgs Östra Härad och Esbo Sochn afmätt år 1773. (KA/MHA B8 1/7-8).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 144.

Nurminen, Teija 2000: Keski-aikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 22. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 12.5.2005.

Kohdekuvaus:

Mäen koillisosassa sijaitsi kahden puretun rakennuksen kivijalat ja mahdollisesti kellarin perustukset. Rakennukset on purettu 1985 (Nurminen 2000, kohde 22). Kivijalat liittyivät 1930-luvulla rakennettuun päärakennukseen ja todennäköisesti 1800-luvun siipirakennukseen. Päärakennuksen paikalla on sijainnut aiemminkin jo talo. (Härö 1991, 151).

Mäen keskiosan etelään aukeavan terassin kohdalta erottui maan pinnalle kiviä. Kairausten perusteella terassin maakerrokset olivat seuraavat:

0–10 cm Pintamultaa.

10–25 cm Keltainen hienohiekka.

25 – Kallio.

Mäen eteläpuolen rinteessä Dävitsbyn kylään johtavan vanhan kylätien ja pellon välissä oli joutomaa, jossa kasvoi vanhoja puita. Sen eteläpuolen pellon reunasta löytyi piitä (KM 2005080:1). Kairausten perusteella joutomaan maakerrokset ovat seuraavat:

0–40 cm Mullansekainen ruskeanharmaa savi.

40–55 Keltainen hienohiekka.

Tontin lounaiskulmassa vanhan kylätien risteyksen kohdalla oli seuraavat maakerrokset:

0–19 cm Savinen pintamulta.

19–25 cm Ruskea värjäytynyt savi.

25–30 cm Vaaleanharmaa savi.

Tätä vastapäätä pellon reunassa on sijainnut 1930-luvulla rakennettu navetta (Härö 1991, 151)

Mäen pohjoisosan kallion alapuolelle kaivettiin koekuoppa, jonka pintamullasta löytyi tiiltä, punasavikeramiikan reunapala ja piitä (KM2005080:3). Keramiikan palassa oli jälkiä vihreän ruskeasta lyijylasitteesta.

KK1 (ikoo 3 374 664, pkoo 6 678 043)

0–20 cm Savinen pintamulta.

20–25 cm Ruskea hiekkansekainen savi.

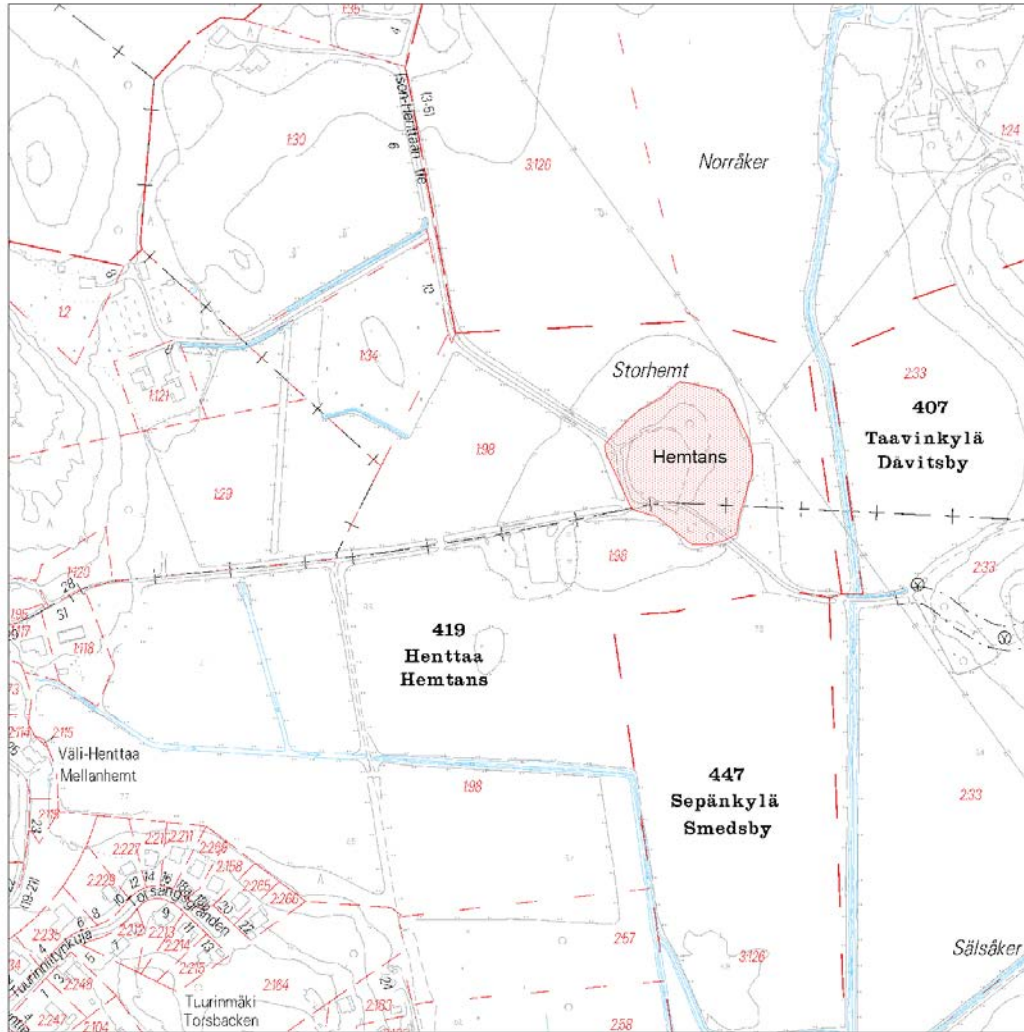
28–30 cm Keltainen hienohiekka (pohjamaa).

Koekuopan pohjoispuolelta Norráker-nimisen pellon reunasta löytyi piitä (KM2005080:2).

Kairausten ja maastohavaintojen perusteella mäen laki oli kalliota tai sen päällä oli vain ohut pintamultakerros, jonka alla oli puhtaat hiekkakerrokset. Löytöjä ja värjäytyneitä kerroksia oli tontin alarinteillä. (Kts. myös Teija Nurmisen koekuopat).

RHOdia 125563:23

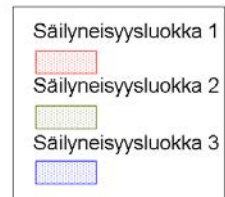
**Kohde 13.
Hemtans**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 678 025
Y= 3 374 670
Z= 10-15

MJ-tunnus: 100001843
Kohdenumero: 14
Kylän nimi: Hvitsby (Kvisbacka, Viispakka)
Rekisterikylä: Viispakka 427

Sijainti ja maasto:

Espoon museon inventoinnissa tonttimaa on paikannettu nykyisen Länsiväylän, Kehä II:n ja Gräsanojan eritasoliittymän kohdalle, Gräsanojan molemmin puolin, noin 7,4 km Espoon kirkosta kaakkoon. Saulo Kepsun mukaan tonttimaa olisi sijainnut Gräsanojan rannalla noin 200 m Niittykumpu 3:sta lounaaseen, eli Niittykummuntie 5:n kohdalla, jossa nykyisin sijaitsee kerrostalo ja tasoitettu parkkipaikka. (Kepsu 1999, 50). Tien itäpuolella mäki nousi jyrkästi itään.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x=6 674 750
y= 3 375 475
z= 5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan yksi talo, mutta sen veromarkkaluku ($1 \frac{3}{4}$) viittaa siihen, että kylässä olisi ollut kaksi taloa. Kylän nimi on muuttunut Kvisbackaksi viimeistään 1600-luvun alussa. (Kepsu 1999, 50)

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta Gräsagårdin, Mattbyn ja Kvistbackan tiluksista vuodelta 1695 (KA/MHA B8 1/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja kartta vuodelta 1773 (KA/MHA B8 1/3-9).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 24. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää 24.5.2005.

Kohdekuvaus:

Eritasoliittymän teiden väleissä oli pieniä kaistaleita joutomaata. Gräsanojan itäpuolella oli alava heinää ja pieniä lehtipuita kasvava alue. Maastosta erottui ainakin neljä matalaa avo-ojaa, jotka laskevat Gräsanojaan. Ojien vieressä oli muutama kivikasa. Alue vaikutti vanhalta pellolta.

Gräsanojan ja pellon itäpuolella oli hoidettua nurmikkoa ja uusia istutuksia, joita halkoivat tieliittymän solmut.

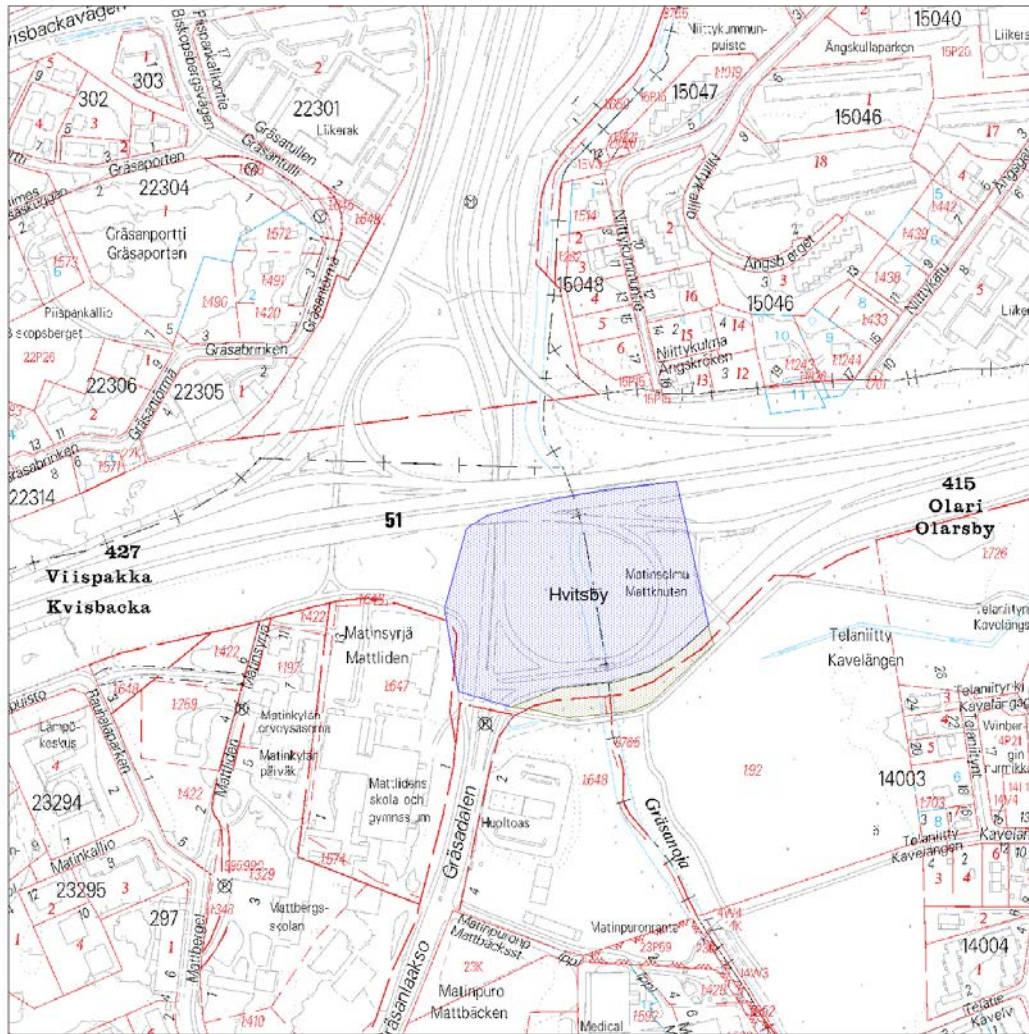
Vaikutti siltä, että alueen maamassoja oli muokattu ja paikalle oli tuotu uutta maata.

Huoltoaseman pohjoispuolella kulki asfaltoitu pyörätie. Sen pohjoispuolella oli luonnontilassa oleva metsikkö, jossa kasvoi mm. vadelmaa, nokkosta ja vanhoja lehtipuita. Paikalla on voinut säilyä vanhoja asutuskerrostumia. Gräsanojan länsipuolella ja Länsiväylän eteläpuolella oli pyörätie. Teiden ja rakennuksen välissä oli maata muokattu ja Länsiväylän eteläpuolelle oli rakennettu maasta meluvalli. Todennäköisesti paikalla ei ole säilynyt vanhoja kulttuurikerroksia.

Korkeuskäyrien perusteella Niittykummuntie 5:n kohdalla olisi oletettavampi tonttimaan paikka. Alueella ei todennäköisesti ole enää säilynyt vanhoja asutuskerroksia paikalle rakennetun kerrostalon ja tasatun parkkipaikan takia.

RHOdia 125563:56

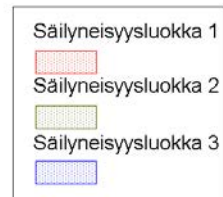
**Kohde 14.
Hvitsby**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 674 750
Y= 3 375 475
Z= 5

MJ-tunnus: 1000001844
Kohdenumero: 15
Kylän nimi: Kaitans (Rilax, Kaitaa)
Rekisterikylä: Friisilä 412

Sijainti ja maasto:

Kylä on sijainnut Kaitalahden rannalla nykyisen Kaitalahdenrannan, Kaitaanmäen ja Karpintien risteyksessä, noin 7,9 km Espoon kirkosta kaakkoon. Tonttimaa on sijainnut etelään, merenrantaan, laskevalla moreeni- ja kalliorinteellä, jota on ympäröinyt runsasmultaiset, karkeaa hietaa olevat pellot. Nykyisin peltoalueet on rakennettu. (Maa-taloudellinen maaperäkartta 1957/1967). Kylän vanha rakennuskanta on hävinnyt lukuun ottamatta Kaitaanmäen ja Karpintien risteyksessä olevaa 1890-luvulla rakennettua taloa. Paikalla on 1960–1990-luvuilla syntynyt pientalo-alue.

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 672 210
y= 3 371 875
z= 5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Vuoden 1540 maakirjassa kylässä oli yksi talo, joka on alun perin kuulunut Finnon kylään. (Lindholm 1999, 20).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta vuodelta 1694 (KA/MHA B7 13/2) ja Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanhaa kylätonttien inventointi 2000. Kohde 25. Espoon kaupungin museo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 27.5.2005.

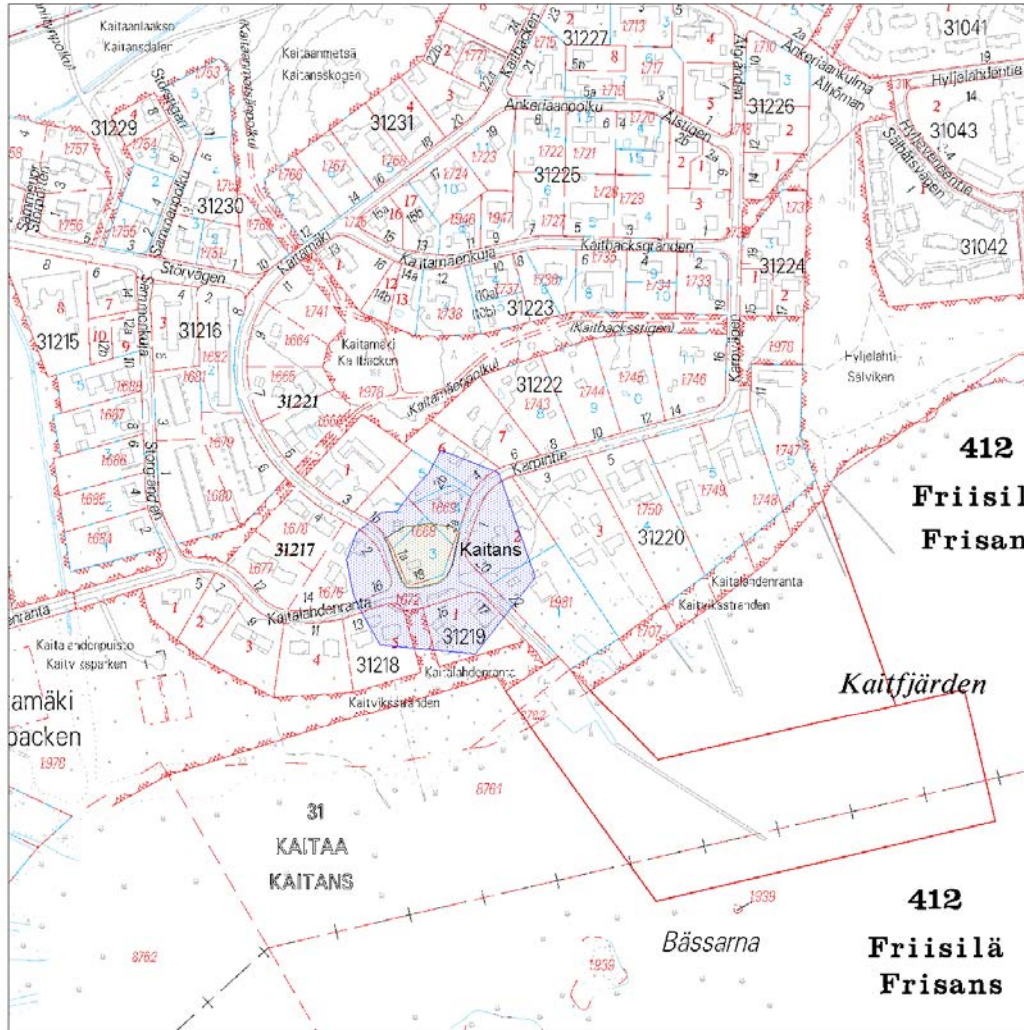
Kohdekuvaus:

Kaitaanmäen ja Karpintien välisellä alueella oli 1890-luvulla rakennettu talo, jonka tonttimaa rajoittui pohjoisessa kalliopaljastumaan. Sen pohjoispuolella ylärinteessä sijaitti 1950 tai 1960-luvulla rakennettu pieni omakotitalo. Paikalla on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia.

Kaitaanmäki 2:n kohdalla oli kallioiselle rinteelle 1980–1990-luvuilla rakennettu omakotitalo, jonka piha oli nurmikko. Paikalle on ilmeisesti tuotu maata. Kaitaanlahdenrannan tien ja meren välisellä terassilla on sijainnut kartanon ulkorakennuksia mm. navetta. Nyt paikalla oli 1980-luvulla rakennettuja omakotitaloja, joiden pihapiirejä on muokattu. Karpintien itäpuolella on sijainnut kartanon päärakennus. Kallioisella tontilla sijaitti 1990-luvulla rakennettu omakotitalo asfaltoituine pihoineen. Alueilla on tuskin säilynyt vanhempia asutuskerroksia.

RHOdia 125563:68

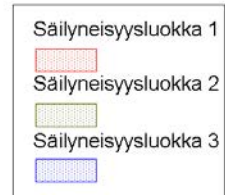
**Kohde 15.
Kaitans**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 672 210
Y= 3 371 875
Z= 5

MJ-tunnus: 100001847
Kohdenumero: 16
Kylän nimi: Kilo, Monikko
Rekisterikylä: Kilo 421

Sijainti ja maasto:

Autiotontti sijaitsi Turuntien pohjoispuolella, nykyisestä Leppävaaran koiraradasta noin 150 metriä luoteeseen ja noin 8,1 km Espoon kirkosta koilliseen. Tontti rajautuu länsipuolella metsäiseen kallioalueeseen, jossa on ulkoilureittejä ja idässä peltoon, jonka pohjoisosassa oli hiekkaa ja eteläosa savea. Pellon itäpuolella on Monikonpuro. Pellon ja tonttimaan välissä kulkee hiekkatie. Tonttimaata on metsittyä.

Peruskartta: 2043 01 Hämeenkyliä

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 681 840

y= 3 377 850

z=20-25 m mpy

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kilon kylässä oli vuoden 1540 maakirjaan mukaan neljä taloa. Venäläiset polttivat kylän vuonna 1577. Kylä siirtyi vuonna 1624 Albergan kartanolle. Keskiaikaisen kylän sijaintia ei tiedetä, mutta yksi kylän taloista on todennäköisesti sijainnut Krouvinmäellä ja yksi myöhemmän Monikon torpan paikalla. (Lindholm 1999, 38). Torppa mainitaan vuonna 1769 ja vuoden 1691 kartassa sen paikalla oli asumus ja maininta Ödes åker. (Kepsu 1999, 43; KA/MHA B8 a 16/1-2).

Vanhimmat kartat:

Geometrisk karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja uuskalorien kylätonttien inventointi 2000. Kohde 27. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää 24.5.2005

Kohdekuvaus:

Kuntopolun ja pellon reunaa seuraavan hiekkapolun risteyskohdan pohjoispuolella oli ainakin kuuden rakennuksen perustukset. Eteläosasta erottui noin 3 x 4 metrisen uunin perustukset, jotka sijaitsivat aivan hiekkatien länsipuolella. Kivet olivat osittain sammaloituneet ja kasvillisuuden peitossa. Kairausten perusteella uunin perustuksen maakerrokset olivat seuraavat:

0–30 cm Mullansekainen irtonainen ruskea hiekka.

30–40 cm Mullansekainen tiivis ruskea hiekka.

40–48 cm Punertava hiekka (palanut?).

48–60 cm Tiivis ja värjäytynyt vaaleanruskea hiekka, jossa oli tiilimurskaa tai palanutta savea

60–62 cm Harmaa ja punertava savansekainen hiekka, jossa oli hiilhippuja ja vähän palanutta savea.

Uunin perustuksen pohjoispuolella oli lähes länsi–itäsuuntaisen 9 x 11 m kokoisen rakennuksen kivijalka, joka oli tiiviisti ladottu lohkotuista kivistä. Perustus oli mahdollisesti aikaisintaan 1800-luvulta. Kivijalan koillispuolella oli lähes pohjois–eteläsuuntaisen noin 9 x 10 metrisen rakennuksen perustus, jonka kivistä osa oli lohkoittuja. Rakennuksen eteläpäässä on mahdollisen uunin perustus, jonka päältä löytyi tiiltä. Edellisen pohjoispuolella oli metsikössä avonainen heinää kasvava alue, jossa erottui 4 x 6 metrin kokoisen rakennuksen kiviperustukset. Kivet oli tiiviisti ladottuja ja lohkoittuja.

Alueen pohjoisosassa, hiekkatien ja luoteeseen haarautuvan metsäpolun risteyskohdassa, oli mahdollisen uunin perustus, joka erottuivat maastossa kumpareena. Sen reunalla oli lohkoittuja kiviä. Perustuksen eteläpuolella maakerrokset olivat:

0–40 cm Ruskea humuksensekainen hiekka.

40–57 cm Ruskea ja punainen hiekka (mahdollisesti palanut).

57–64 cm Värjäytynyt ruskea hiekka, jossa palanutta savea.

64–65 cm Vaaleanruskea hiekka.

Alueen pohjoisosassa hiekkapolun ja pellon välissä on suorakaiteenmuotoinen terassi, jonka leveys oli noin 16 metriä. Sen itäreunan kulmissa erottui kiviä. Terassin keskellä oli noin 1,5 metriä syvä ja suorakaiteen muotoinen kuoppa, mahdollisesti kellari. Terassin pohjois- ja itäpuolella sijaitsi neljä samanlaista kuoppaa.

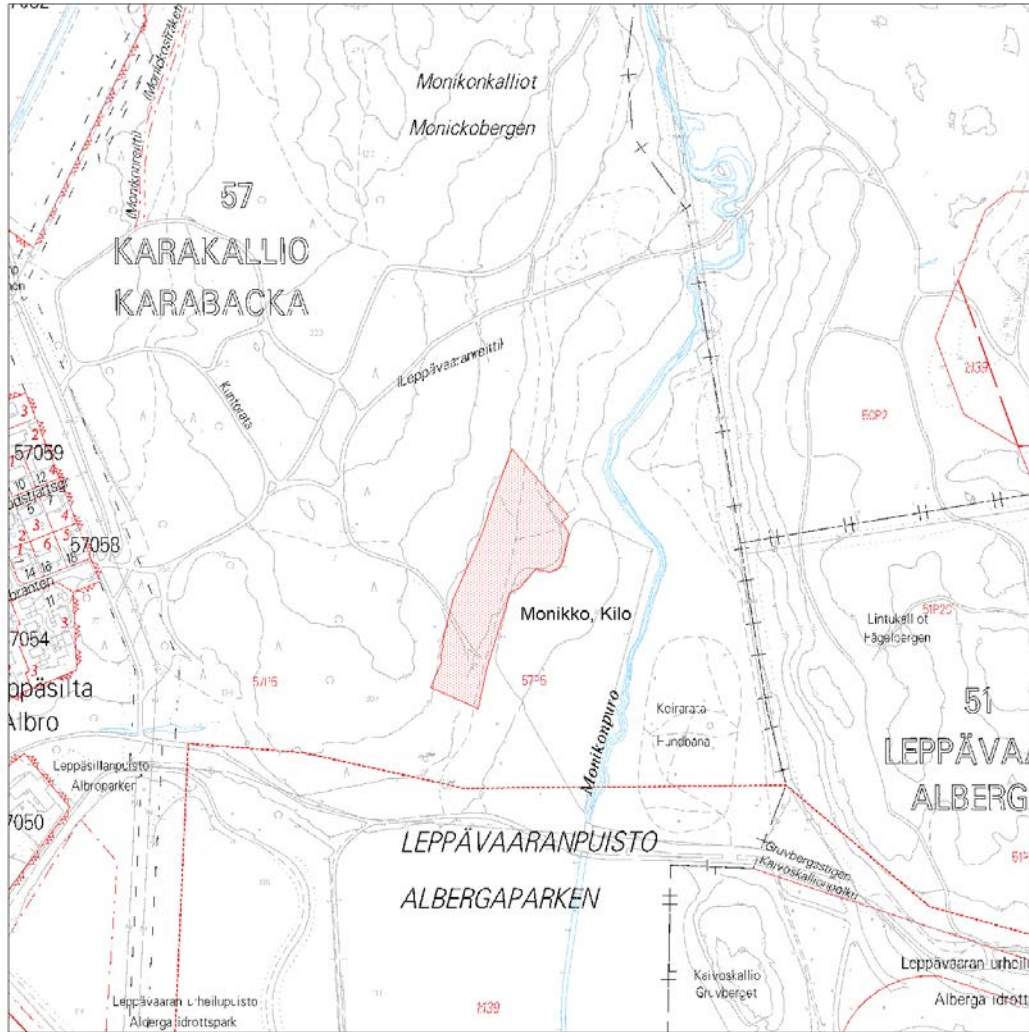
Pellon pohjoisosassa oli hiekkainen kumpare, joka oli kuiva ja oraila. Sen pinnalta löytyi rautainen haka, fajanssia ja 1800-luvun lääkelasia. Alueella on säilynyt eriaikaisia asutuskerroksia.

RHOdia 125563:57

RHOdia 125563:58

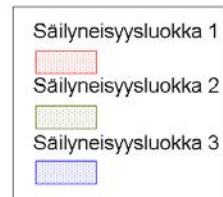
Kohde 16.
Monikko, Kilo

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2043 01 Hämeenkylä
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 681 840
Y= 3 377 850
Z= 20-25

MJ-tunnus: 1000001848
Kohdenumero: 17
Kylän nimi: Kilo, Kilon kartano
Rekisterikylä: Kilo 421
Sijainti ja maasto:

Kartano sijaitsi Turuntien eteläpuolella, noin 8 km Espoon kirkosta koilliseen. Tontti rajautui länsipuolella hevoshakkaan ja rautatiehen. Tontin pohjoisosassa oli lähes 35 m mpy kohoava kallioinen ja metsäinen mäki. Idästä kartanon tonttia ympäröivät viljelyksessä olevat pellot. Alueella toimii nykyisin ratsastuskoulu ja –tallit.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 680 955
y= 3 377 840
z=15-30

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kilon kylään oli vuoden 1540 maakirjaan merkitty neljä taloa. Venäläiset polttivat kylän vuonna 1577. Kylä siirtyi vuonna 1624 Albergan kartanolle. Keskiäikaisen kylän sijaintia ei tiedetä, mutta yksi kylän taloista on todennäköisesti sijainnut Krouvinmäellä ja yksi myöhemmän Monikon torpan paikalla. (Lindholm 1999, 38). Torppa mainitaan vuonna 1769 ja vuoden 1691 kartassa sen paikalla oli asumus ja maininta Ödes åker. (Kepsu 1999, 43; KA/MHA B8 a 16/1-2).

Vanhimmat kartat:

Geometriskä karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Espoon piitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 94–98.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 27. Espoon kaupunginmuseo.

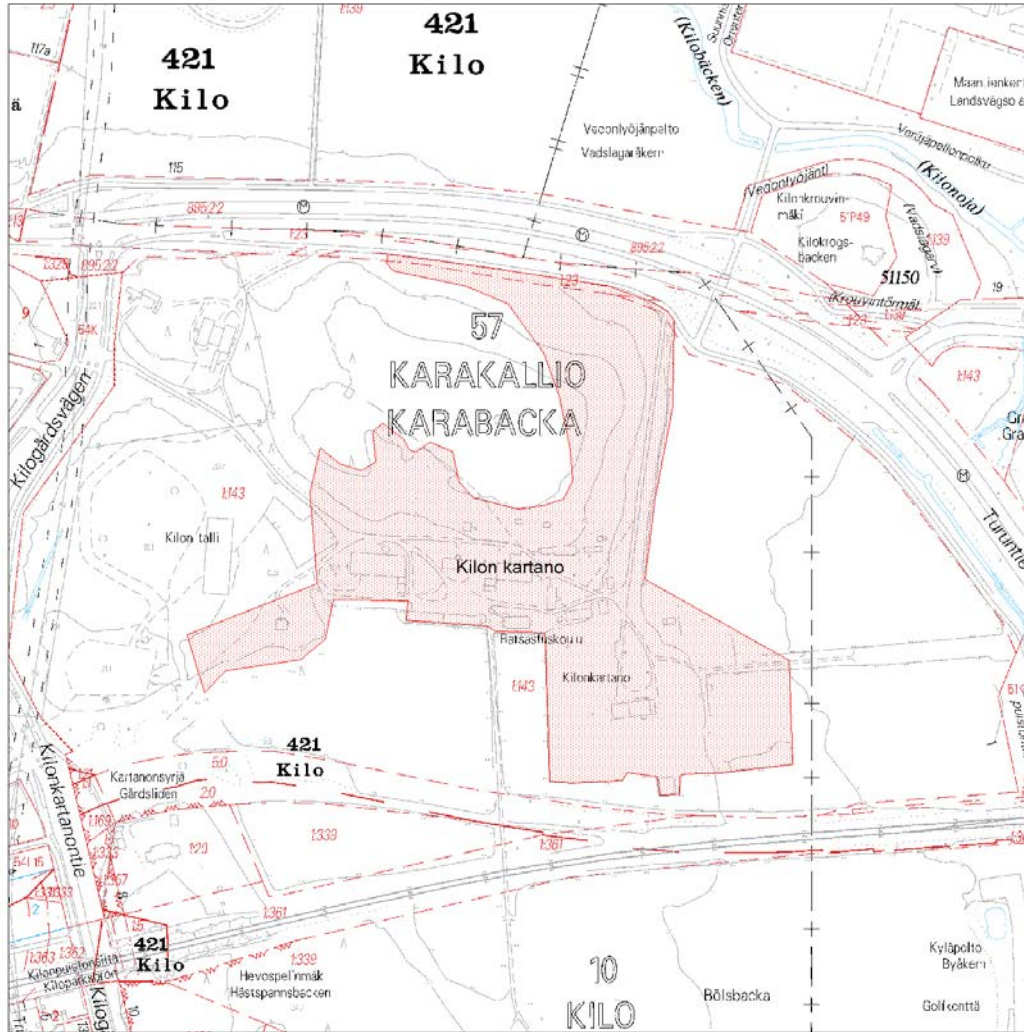
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 17.5.2005.

Kohdekuvaus:

Kartanon rakennukset sijaitsivat mäen etelärinteessä. Päärakennukselle johti Turuntieltä tontin itälaidasta vanha tie, jonka länsireunassa oli kiviaita ja koivukuja. Puinen päärakennus on rakennettu vuosina 1883–1884. Sen ympärillä oli puisto. Vanha päärakennus, joka oli rakennettu 1700-luvun lopulla, sijaitsi nykyisen rakennuksen luoteispuolella. (Härö, 1991, 104). Kartanon talousrakennukset sijaitsivat tiiviisti tontin luoteis- ja pohjoisosassa. Vanhimmat puurakennukset olivat 1700-luvun lopulta ja kiviset talli-, vaunu-, vaja-, ja viljamakasiinirakennukset ovat 1860–1870-luvuilta. (Härö 1991, 102). Keskeinen osa kartanon tonttimaasta on säilynyt ennallaan. Tontin länsiosaan on rakennettu ainoastaan uusi maneesi ja luoteiskulmaan puinen kahvilarakennus. Paikalla on todennäköisesti säilynyt vanhoja asutuserrostumia.

RHOdia 125563:40

Kohde 17.
Kilon kartano

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 680 955
Y= 3 377 840
Z= 15-30

	Säilyneisyysluokka 1
	Säilyneisyysluokka 2
	Säilyneisyysluokka 3

MJ-tunnus: 1000001849
Kohdenumero: 18
Kylän nimi: Kilo, Krouvinmäki (Krogen)
Rekisterikylä: Kilo 421
Sijainti ja maasto:

Autiotontti sijaitsi luode-kaakkosuuntaisella mäellä Turuntien pohjoispuolella, noin 8,2 km Espoon kirkosta koilliseen. Tontti rajautui länsipuolella viljelyksessä olevaan peltoon ja pohjoispuolella urheilupuistoon. Mäen luoteisosassa oli kalliopaljastumia. Mäen pohjois- ja luoteisrinteet olivat jyrkkiä ja sen alapuolella virtasi Monikonpuro.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 681 130
y= 3 378 160
z= 10–20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kilon kylään oli vuoden 1540 maakirjaan merkitty neljä taloa. Venäläiset polttivat kylän vuonna 1577. Kylä siirtyi vuonna 1624 Albergan kartanolle. Keskiaikaisen kylän sijaintia ei tiedetä, mutta yksi kylän taloista on todennäköisesti sijainnut Krouvinmäellä ja yksi myöhemmän Monikon torpan paikalla. (Lindholm 1999, 38; Kepsu 1999, 43; KA/MHA B8 a 16/1-2). Paikalla on sijainnut kartanolle kuulunut krouvi ainakin vuodesta 1704 lähtien (Härö 1991, 107).

Vanhimmat kartat:

Geometriskä karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 99.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 27. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 17.5.2005.

Kohdekuvaus:

Mäen koillisosassa oli suuren kivikellarin perustukset. Kellarin suuaukko on ollut koilliseen päin. Sen itäpuolella sijaitsi rakennuksen ja suuren uunin perustukset. Talon perustusten läheltä, noin 10 metriä kaakkoiskulmasta, löytyi lasittamatonta protokivisavikeramiikkaa (KM2005081). Paikalla on ollut vielä 1920-luvulla asuinrakennuksia (Härö 1991, 107). Mäen länsipuolen hiekansekaisen savipellon pinnasta löytyi vihreää ja kirkasta pullolasia sekä tiilimurskaa. Tontin kaakkoisosassa ja puron länsipuolella oli heinää kasvava joutomaa, jonka maakerrokset kairauksen perusteella olivat seuraavat:

0–7 cm Pintamulta.

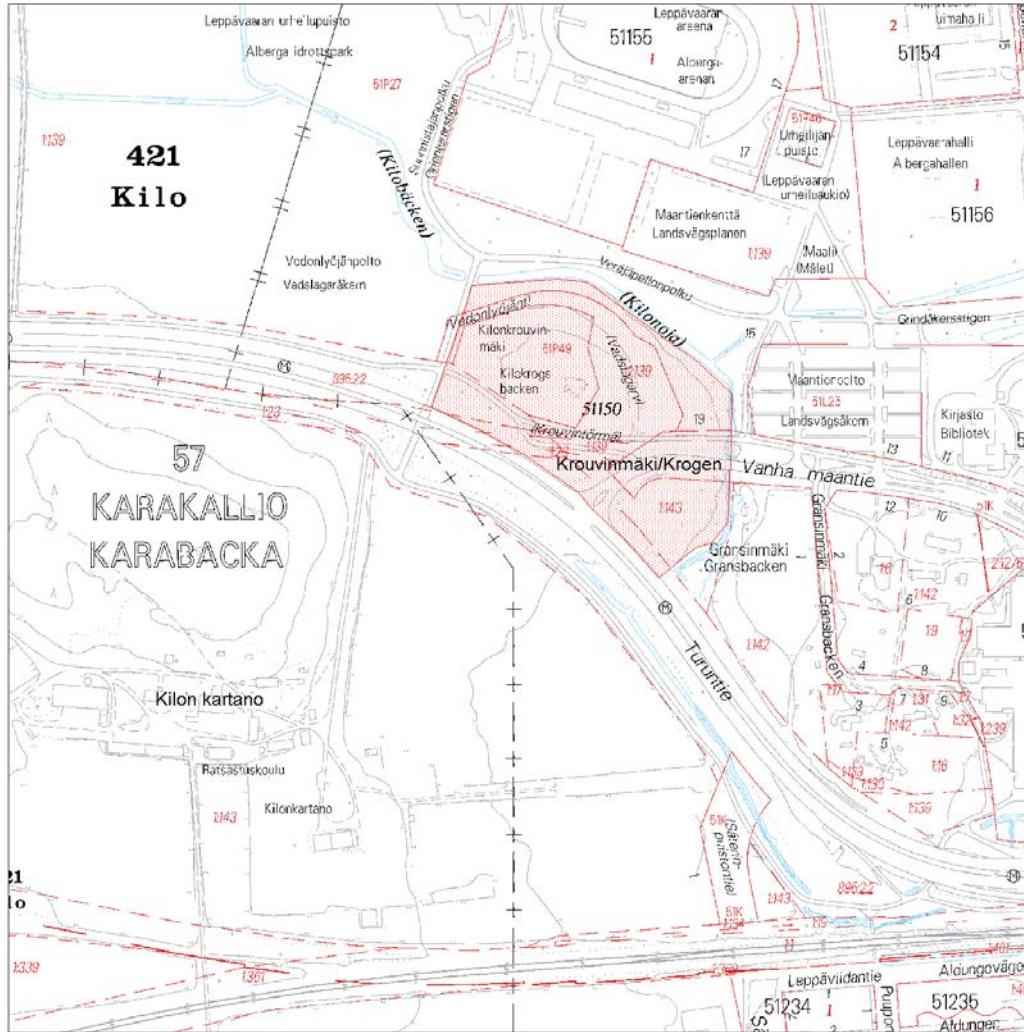
7–33 cm Ruskeanharmaa savensekainen hiesu.

33–54 cm Puhdas vaaleanruskea hiesu.

Mäellä on voinut säilyä vanhoja asutuskerrostumia.

RHOdia 125563:39

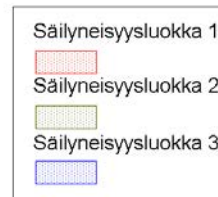
**Kohde 18.
Krouvinmäki Krogen**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 681 130
Y= 3 378 160
Z= 10-20

MJ-tunnus: 1000001850
Kohdenumero: 19
Kylän nimi: Klobbskog (Nuijala)
Rekisterikylä: Nuijala 422

Sijainti ja maasto:

Tontti on sijainnut nykyisen Turun moottoritien pohjoispuolella ja Nuijalantien eteläpuolella, noin 6,5 km Espoon kirkosta itään. Kylämäen länsipuolella ja itäpuolella oli teollisuusrakennuksia. Kylätontin eteläosasta on purettu rakennuksia. Kylä on sijainnut pohjois-eteläsuuntaisella mäellä, jonka keskiosassa on avokalliota. Kivisessä navetassa toimii Unga Teatern.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x=6 679 400
y= 3 376 480
z= 15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kaksi taloa, joiden nimet olivat Lill- ja Storklobbs (Lindhom 1999, 40).

Vanhimmat kartat:

Geometrisk karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, G. P. Hagstömin laatima isojakokartta vuosilta 1763/1773 (KA/MHA B8a 16/3-21).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 154–155.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 28. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 17.5.2005.

Kohdekuvas:

Tontin etelä- ja itärinteillä oli purettujen rakennusten kivijalkoja ja kellarinperustuksia. Paikalla on sijainnut vielä 1970-luvulla asuinrakennuksia. Alue on nykyisin heinää kasvaa joutomaata. Kalliopaljastuman eteläpuolella olevan terassin maakerrokset olivat seuraavat:

0–8 cm Savinen pintamulta.

8–12 cm Lääkikäs savensekainen hiekka.

12–30 cm Värjäytynyt ruskea mullansekainen hiekka.

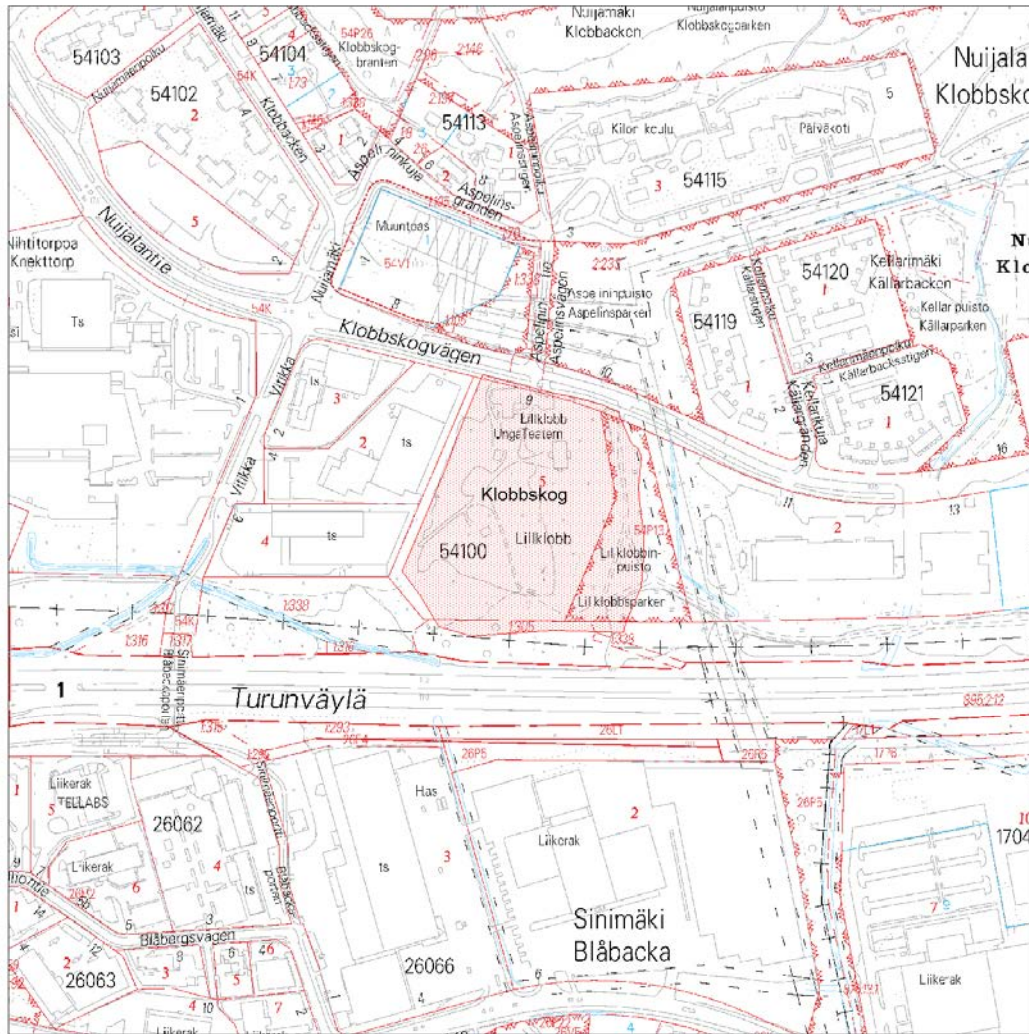
30–35 cm Keltainen hiekka.

Tonttimaan pohjoispuolella on vielä jäljellä Lillklobbin puinen päärakennus, joka on valmistunut 1892 (Härö 1991, 160). Päärakennuksen ympärillä on puutarha.

Tontilla on voinut säilyä vanhoja asutuskerrostumia.

RHOdia 125563:37

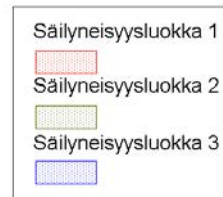
**Kohde 19.
Klobbskog**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 679 400
Y= 3 376 480
Z= 15

MJ-tunnus: 1000001851
Kohdenumero: 20
Kylän nimi: Kockby (Kokinkylä)
Rekisterikylä: Kokinkylä 432

Sijainti ja maasto:

Tontti on sijainnut nykyisen Kokinkyläntien ja Parolantien risteuksen tienoilla, aivan Kehä II:n itäpuolella, noin 6,4 km Espoon kirkosta kaakkoon. Tontin eteläpuolella kulki Mankkaanlaaksontie. Kokinkyläntien itäpuolen harjunrinteillä oli 1960–1970-luvulla rakennettuja rivitaloja, joiden pihapiirit olivat muokattuja. Tien ja asutuksen välissä oli näkyvissä kalliota, jonka reunoja oli louhittu. Pyörätien ja kallion väliin jäi rakentamaton alue, jossa kasvoi katajia, lehtipuita ja heinää. Kokintien länsipuolella ja kallion eteläpuolella oli rakentamaton, jaloja lehtipuita kasvava alue.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 676 640
y= 3 375 500
z= 15–20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan viisi taloa, josta 1600-luvulla oli jäljellä enää kolme. Kepsun mukaan entistä tonttimaata on ollut myös Tomtkulla, joka sijaitsi nykyisen Kotitontun tie 25:n eteläpuolella. (Kepsu 1999, 45).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta Kockbyn tiluksista vuodelta 1694 (KA/MHA B8 13/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja Nils Vestermarkin isojakokartta vuodelta 1762 (KA/MHA B8 13/3-4).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 149.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 29. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 16.5.2005.

Kohdekuvaus:

Kokintien itäpuolella ollut tonttimaa on tuhoutunut suuremmaksi osaksi rivitaloasutuksen vuoksi. Teiden ja meluvallien rakentaminen on tuhonnut osan tontista. Asuinalueen ja teiden väliin jäänyttä joutomaata käytetään mm. puutarhajätteen kompostointiin. Maanpinnalle erottui siellä täällä kiviä, muttei selkeitä rakenteita. Kallion alapuolella tehdyn kairauksen perusteella maakerrokset ovat seuraavat:

0-15 cm Pintamulta.

15–25 cm Kellanruskea karkeahiekka.

Kokinkyläntien länsipuolella on sijainnut 1960–1970-luvun taitteessa purettu Storsin päärakennus, joka oli rakennettu 1700-luvun lopussa (Härö 1991, 155). Kallion eteläpuolella oli terassi, jossa sijaitsi noin 8,5 x 7,5 m kokoinen rakennuksen kivijalka. Kairausten perusteella terassin maakerroksen olivat seuraavat:

0-30 cm Pintamulta.

30–50 cm Savensekainen hiekka, joka sisälsi nokea ja mahdollisesti palanutta savea.

50- cm Kallio tai iso kivi.

Kokinkyläntien länsipuolella, aivan sen vieressä, sijaitsi toinen purettu rakennuksen kivijalka. Terassin ja Mankkaantien välissä maasto on alavaa ja muistuttaa vanhaa niittyä tai peltoa Tonttimaan rajautui Kehä II:n itäpuolelle. Vanhoja kulttuurikerroksia on voinut säilyä Kokinkylän tien länsipuolella. Tien itäpuolella, pyörätien ja kallioiden välissä on voinut myös säilynyt vanhan kylätontin kerroksia.

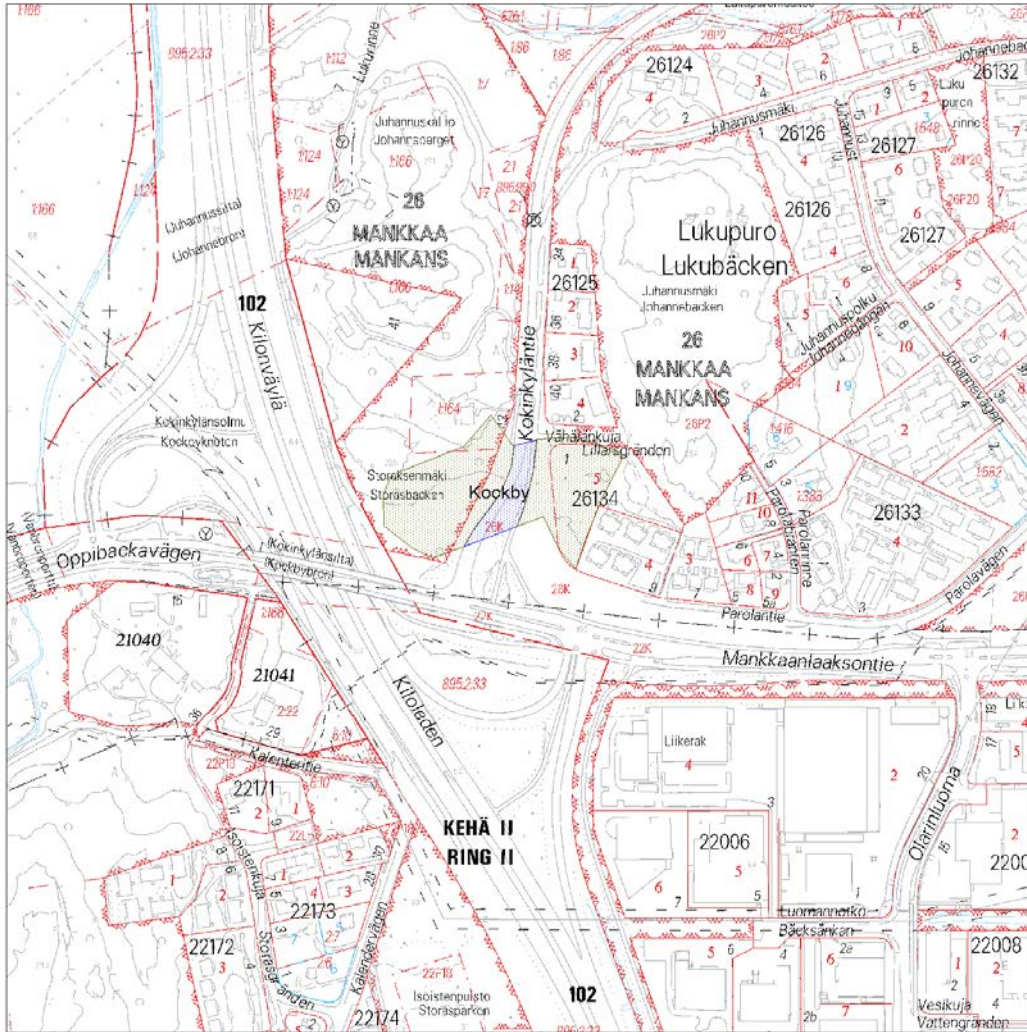
Kotitontuntie 25:n kohdalla oli 1970-luvulla rakennettuja rivitaloja, joiden pihat ovat voimakkaasti muokattuja. Uudempi rakentaminen on todennäköisesti hävittänyt mahdollisen vanhan asutuserroksen.

RHOdia 125563:27

RHOdia 125563:28

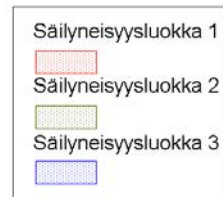
Kohde 20
Kockby

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 640
Y= 3 375 500
Z= 15-20

MJ-tunnus: 100001852
Kohdenumero: 21
Kylän nimi: Konungböle (Kuninkainen)
Rekisterikylä: Kilo 421

Sijainti ja maasto:

Autiotontti sijaitsee nykyisen Leppävaarankadun päässä Säterinpuistontien länsipuolella, noin 8,2 km Espoon kirkosta itään. Mäkeä on kutsuttu Bölsbackaksi (Lindholm 1999, 39). Luode-kaakkosuuntaisen mäen pohjoispäässä oli avokalliota. Mäkeä ympäröi etelästä ja lännestä viljelyksessä olevat pellot sekä pohjoisessa golf-kenttä. Mäen laella kasvoi vanhoja lehtipuita ja pajukkoa.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 680 380
y= 3 378 210
z= 15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan kolme taloa, mutta se oli autio jo 1600-luvun puolivälissä. Kylä liitettiin Kilon säteriin. Tontilla on ollut 1600-luvulla lamputitila sekä 1700-luvulla torppa. (Kepsu 1999, 46).

Vanhimmat kartat:

Geometrisk karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle, Kilo Och Kånala i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, G. P. Hagstömin laatima isojakokartta vuosilta 1763/1773 (KA/MHA B8a 16/3-21).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Lindholm, Dan: Kaivausraportti 1998. Espoon kaupunginmuseo.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 30. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 17.5.2005.

Kohdekuvaus:

Espoon kaupunginmuseo on kaivanut mäen pohjoispuolella vuonna 1998, jolloin paikalta löytyi palaneen rakennuksen jäännöksiä, jotka olivat peräisin ilmeisesti riihestä. Suurin osa löydöistä ajoittui Dan Lindholmin mukaan todennäköisesti 1400-luvulle. Fosfaattianalyysien perusteella tonttimaata on sijainnut mäen itä- ja pohjoispuolella. (Lindholm 1999, 39–40). Mäen pohjoispuoli on tuhoutunut myöhemmin rakennetun golf-kentän takia. Mäen päällä oli näkyvissä avokallion eteläpuolella rakennuksen perustukset.

Tontin eteläosa on rakentamatonta, heinää kasvavaa joutomaata, jonne oli nostettu kiviä pellolta. Kivien alla saattoi olla rakennuksen perustukset. Alueen maakerrokset kairauksen perusteella seuraavat:

0–20 cm Tummanharmaa mullansekainen hiekka.

20–50 cm Ruskeanharmaa savensekainen hiekka, jossa oli tiilimurskaa.

50–60 cm Värjäytynyt hiekka.

Mäen läpi kulkee polku, jonka eteläpuolella on puisen talon jäännökset. Niiden eteläpuolella maakerrokset olivat seuraavat:

0–8 cm Savinen pintamulta.

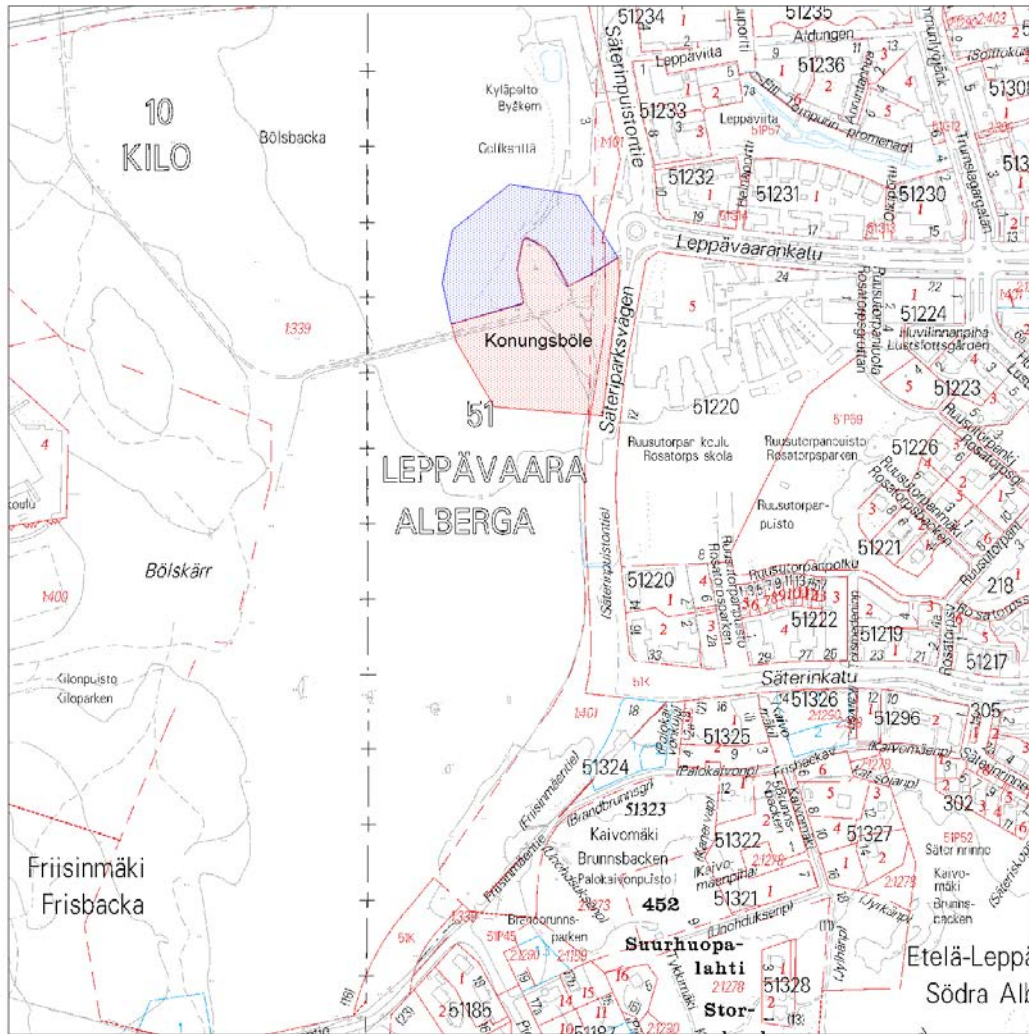
8–35 cm Tummanharmaa mullansekainen savi.

35–46 cm Vaaleanharmaa savi.

Mäen itäpuolen pellolla oli runsaasti tiiltä, pieniä kiviä, vähän palanutta savea, punasavikeramiikka ja vihreää pulolasia. Osa punasavikeramiikasta ajoittui mahdollisesti 1700-luvulle. Alueen itä- ja eteläosassa on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia.

RHOdia 125563:11

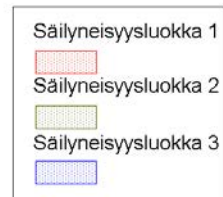
**Kohde 21.
Konungsböle**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 680 380
Y= 3 378 210
Z= 15

MJ-tunnus: 100001853
Kohdenumero: 22
Kylän nimi: Kurtbacka (Kurtby; Kurttila)
Rekisterikylä: Kurttila 425

Sijainti ja maasto:

Kylätontti sijaitsi Espoojoen eteläpuolella, nykyisen Lasihytinkuja 2:n kohdalla sekä Mänkimiehentie 5:n luoteispuolella, Espoon kirkosta noin 4 km lounaaseen. Tontti on ollut kallioisella mäellä, jonka rinteet laskivat itään, pohjoiseen ja länteen. Paikalle on rakennettu Lumenen tehdasrakennus ja paikoitusalue. Sen itä- ja pohjoispuolella on edelleen rakentamatonta aluetta, jonka maan pintaa ei ole juurikaan muokattu. Mänkimiehentien 5:n luoteispuolinen alue oli heinää kasvaa niittyä, jonka läpi kulki polku. Polun kaakkoispuolella oli asfaltoitu alue. Mänkimiehentien kohdalla on louhittu kalliota. Kylätonttia ympäröivät pellot ovat hiesusavea ja kylätontti silttiä (Maa- ja metsätaloudellinen maaperäkartta 1957/1967). Kylään kuulunut Malmin talo sijaitsi kylätontin eteläpuolella noin puolen kilometrin päässä.

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 677 400
y= 3 367 150
z= 5-15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylä mainitaan vuonna 1540 maakirjassa, jolloin kylässä oli kolme taloa: Kurtas, Smeds ja Malm. Myöhemmin samalle kylätontille Kurtaksen ja Smedsin talon kanssa siirtyi Kauklahden kylätontilta Juusin talo. (Kepsu 1999, 47; Kartta vuodelta 1735)

Vanhimmat kartat:

A. Giökerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja myöhäiskeski-ajan kylätonttien inventointi 2000. Kohde 31. Espoon kaupungin museo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 2.5.2005

Kohdekuvaus:

Kylätontin luoteisosassa oli tuhoutunut tehtaan rakentaminen vuoksi vuoden 2000 lopulla. Kahden paikoitusalueen alta oli kuorittu ja tasoitettu maata. Asfaltoidun ja sepelillä päällystetyn paikoitusalueen välissä oli nurmettunut alue. Paikalle on työnnetty tai tuotu maata, mm. soraa. Alueen pohjoisosassa on avokalliota. Kallion paljastuman reunoilla oli näkyvissä tiiltä, fajanssia, palanutta punasavikeramiikka ja vihreää ikkunalasia. Ajoitettavat löydöt ovat 1800-luvulta. Avokallioiden välissä Hyttimestarintien eteläpuolella oli heinikkoinen terassi, jossa sijaitsi koillis-lounaissauntainen kiviäitä, sekä noin 2,5 x 3 metriä kokoinen tiilikellarin jäännökset. Tiilien koko oli noin 28 x 12 x 7 cm ja ne oli muurattu ainakin osittain sementtilaastilla. Kellarin itäpuolelle, lähelle kallion reunaa kaivettiin koekuoppa, jonka pintamullasta löytyi muutama pala posliinia ja punasaviastian pala. Muuten koekuoppa oli löydötön. Koekuopan maakerrokset olivat seuraavat:

0–25 cm Pintamulta, jossa oli hiilhippuja.

25–40 cm Tummanharmaa hiekkansekainen savi, jossa oli vähän hiilen paloja.

40–45 cm Värjäytynyt hiekkansekainen savi.

45–50 cm Läikikäs, vaalean- ja tummanruskea hiekkansekainen savi.

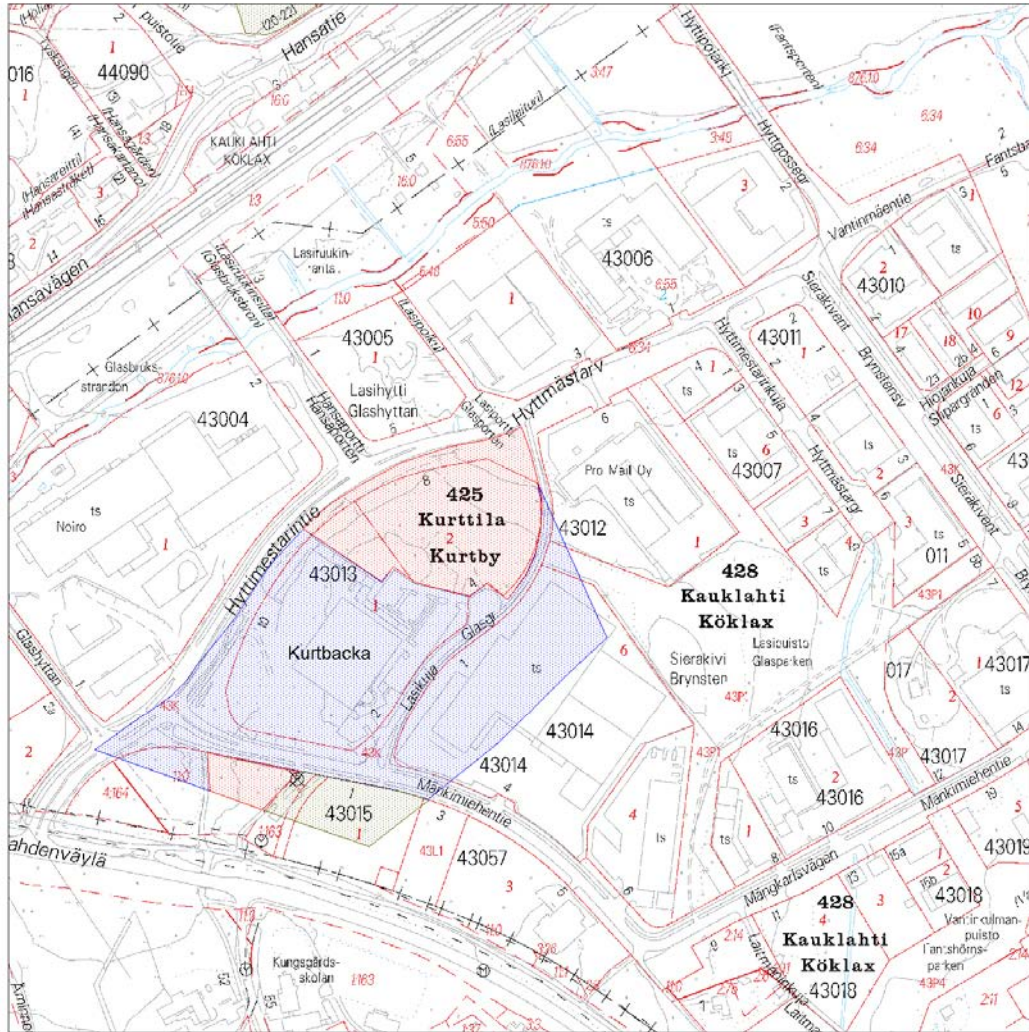
55 cm - Kallio.

Tontin itäosassa sijaitsi pieniä koivuja kasvava metsikkö, jonka jälkeen rinne laski jyrkästi entisille pelloille. Tontin pohjoisosassa terassilla ja itäosassa on saattanut säilyä keskiaikaisia asutukseen liittyviä asutuskerroksia Lasihytinkuja 2:n kohdalla.

Mänkimiehentie 5:n luoteispuolella oli rakentamaton alue, joka on ollut Kurtbyn tonttimaan reuna-alue. Sen läpi kulki polku, jonka länsipuolella erottui terassi sekä mahdollisesti uunillisen rakennuksen pohja, jonka koko oli noin 9,5 x 6 metriä. Maan pinnalla oli muutamia kiviä näkyvissä. Lapionpistossa paljastui tiilimurskaa ja vähän hiiltä. Paikalla on saattanut säilyä historiallisen ajan asutuskerroksia.

RHOdia 125563:2

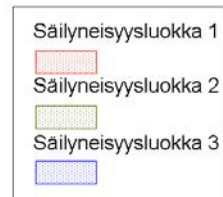
**Kohde 22.
Kurtbacka**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 677 400
Y= 3 367 150
Z= 5-15

MJ-tunnus: 1000001854
Kohdenumero: 23
Kylän nimi: Kurtbacka (Kurtby; Kurttila), Malm
Rekisterikylä: Kurttila 425
Sijainti ja maasto:

Kurttilan kylään kuulunut Malmin talo sijaitsi noin puolen kilometrin päässä varsinaisesta kylätontista, sen eteläpuolella, nykyisen Kurttilantie 2:n paikkeilla. Kallioisella soramäellä sijaitsi tiiviisti rakennettu pientaloalue, jonka uusin talo oli rakenteilla. Alueen vanhimmat rakennukset olivat 1800-luvun puolelta. Tonttia ympäröi siltti-, hiekkaja- ja hietamaa (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967).

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 676 950
y= 3 367 070
z= 20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylä mainitaan vuoden 1540 maakirjassa, jolloin kylässä oli kolme taloa: Kurtas, Smeds ja Malm. Saulo Kepsun mukaan Malmin tonttimaa on ollut asuttu viimeistään 1600-luvulla. (Kepsu 1999, 47–48; Kartta vuodelta 1735).

Vanhimmat kartat:

A. Giöckerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 31. Espoon kaupunginmuseo.

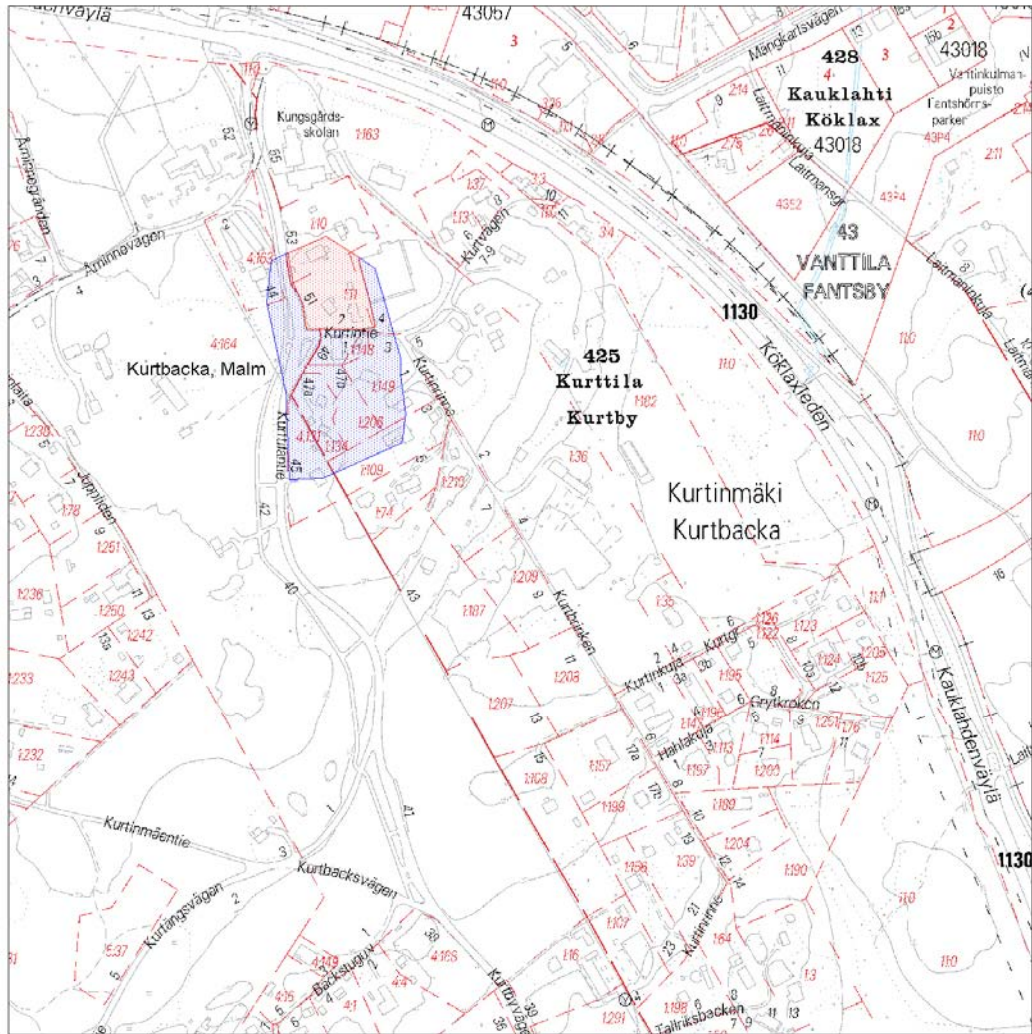
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 2.5.2005.

Kohdekuvaus:

Malmin tonttimaa sijaitsi Kungsgårdsskolanin eteläpuolella. Tonttimaa on rakennettu tiiviisti ja talojen pihaja on muokattu voimakkaasti. Ainoastaan Kurttilantien ja Kurtintien risteyksessä on saattanut säilyä historiallisen ajan asutuserroksia. Paikalla sijaitsee 1800–1900-luvulla rakennetun talon pihapiiri (Kurtintie 2).

RHOdia 125563:4

Kohde 23.
Kurtbacka Malm

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 950
Y= 3 367 070
Z= 20

	Säilyneisyysluokka 1
	Säilyneisyysluokka 2
	Säilyneisyysluokka 3

MJ-tunnus: 100001856
Kohdenumero: 24
Kylän nimi: Kärrans
Rekisterikylä: Järvenperä 458

Sijainti ja maasto:

Kylä on sijainnut nykyisen Kolkekannaksentien pohjoispuolella, Heiniemenpolun ja Heiniityn välisellä alueella, noin 4,8 km Espoon kirkosta koilliseen. Tontin pohjoispuolella noin 350 metrin päässä sijaitsevat Pitkäjärvi ja koillispuolella Lippajärvi. Alueen lounaisosassa on kalliopaljastuma ja rauhoitettu tammi. Länsipuolelle on rakennettu asuintaloja. Itäosassa maata on tasattu paikoitusalueeksi, jonka pohjoispuolella on uusi päiväkotirakennus.

Peruskartta: 2043 01 Hämeenkylä

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 682 690
y= 3 373 816
z= 20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Vuoden 1540 maakirjassa Kärransin talo on vielä kuulunut Träskändan kylään, mutta se muodosti jo vuonna 1571 oman yhden talon kylän. (Lindholm 1999, 35). Kylän nimi johtuu sen sijainnista Pitkäjärven ja Lippajärven välisen suon reunassa (Kepsu 1999, 93).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, kartta vuodelta 1777 (KA/MHA B 8 a 24/1-3).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

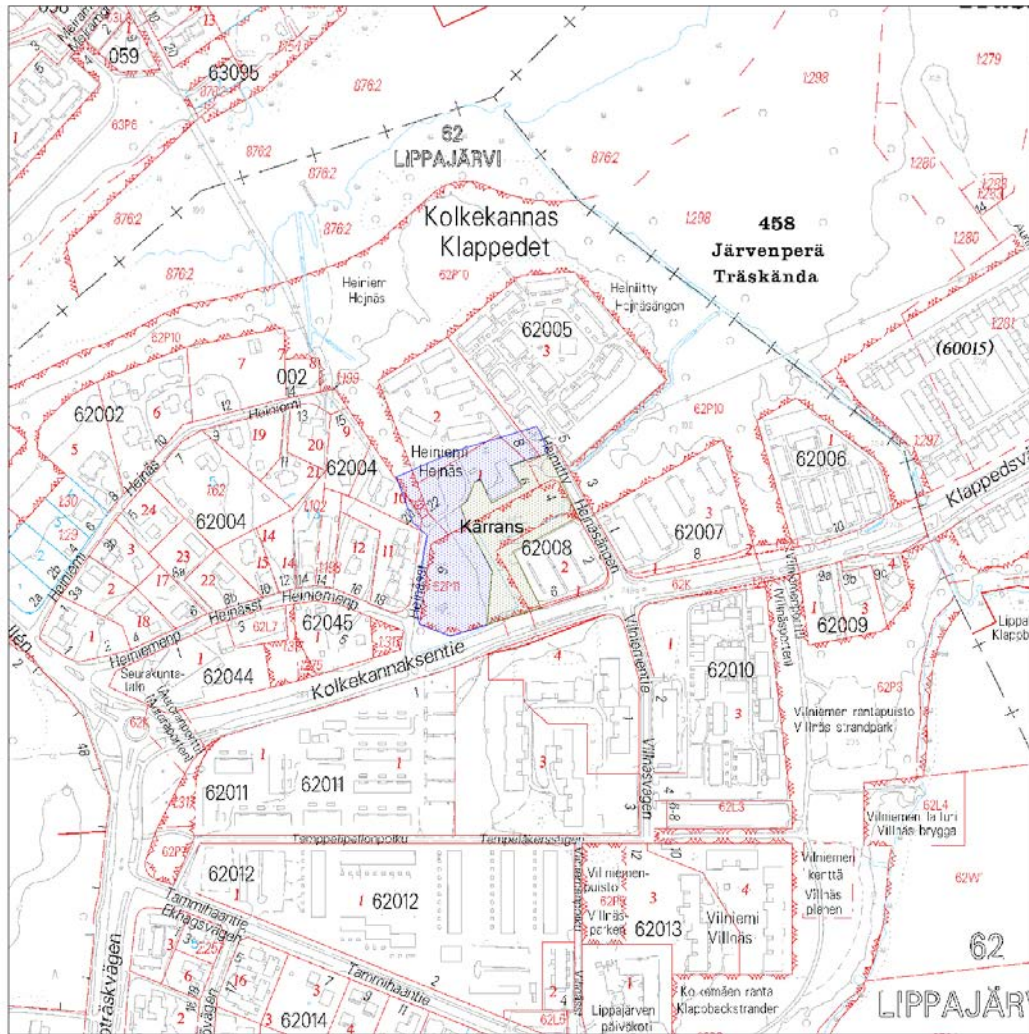
Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanhaa kylätonttien inventointi 2000. Kohde 35. Espoon kaupungin museo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 4.5.2005.

Kohdekuvaus: Kallion koillispuolella oli terassi, jossa kasvoi kuusia ja koivuja. Maanpinnalle erottui kiviä, jotka eivät selkeästi muodostaneet rakenteita. Kallion itärinteeseen parkkipaikalle asti oli joutomaata. Päiväkodin ja pysäköintipaikan välinen alue on tasattu nurmikoksi ja sen reunassa kulki pyörätie. Historiallisen ajan asutuskerroksia on voinut säilyä Kalliomäellä, sen itäpuolisella terassilla ja rinteellä.

RHOdia 125563:17

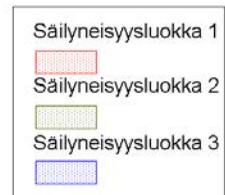
**Kohde 24.
Kärrans**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2043 01 Hämeenkylä
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 682 690
Y= 3 373 816
Z= 20

MJ-tunnus: 100001857
Kohdenumero: 25
Kylän nimi: Köklax (Kauklahti)
Rekisterikylä: Kauklahti 428

Sijainti ja maasto:

Kylämäki sijaitsi Hansatien, Kauppamäentien ja Emil Halmeen -tien välisessä rinteessä, noin 3,3 km lounaaseen Espoon kirkosta. Kylän koillispuolella virtaa Espoonjoki. Alue on ollut viimeisten 20–30 vuoden ajan joutomaa. Mäellä kasvoi jaloja lehtipuita. Länsi- ja pohjoisrinteissä oli paikoitellen näkyvissä kalliopaljastumia. Tonttimaata oli sora-moreenimaalla ja sen etelään laskevat rinteet olivat hiesua ja länteen laskevat rinteet savea. Uuden seurakuntatalon rakentaminen oli alkamassa tontin eteläosaan toukokuussa 2005.

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 678 060
y= 3 367 250
z= 20–25

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kauklahti mainitaan ensi kertaa vuonna 1451 (FMU 2898). Kauklaudessa oli 1540-luvulla yhdeksän taloa: Lillbassin, Storbassin, Gestersin, Pellaksen ja Sakan asutus on jatkunut 1540-luvulta 1900-luvun alkupuolelle asti. Skograsin eli Skogby on sijainnut varsinaisesta kylätontista noin 4,5 km kaakkoon. 1700-luvun lopulla kylätontilla olivat enää vain Saka, Pellas ja Lillbass. Tontista hieman länteen sijaitsi Bisa. Gesters, Juus ja Storbass olivat mahdollisesti jo 1600-luvulla siirretty uusille paikoille: Gesters länteen päin, Juus ja Storbass etelään Espoonjoen vastarannalle. (Haggrén jne. 2003; KA/MHA B7 10/3-13)

Vanhimmat kartat:

A. Giöckerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanhojen kylätonttien inventointi 2000. Kohde 36. Espoon kaupungin museo (EKM).

Haggrén, Georg & Hakanpää, Päivi 2002: Espoo, Kauklahti, Saka. Kaivauskertomus 2002. (MV/RHO).

Haggrén, Georg, Enqvist, Johanna, Hakanpää, Päivi & Wuorisalo, Jukka 2003: Kauklahti, Saka. Kaivauskertomus 2003. (MV/RHO).

Hakanpää, Päivi 2005: Espoo, Kauklahti, Erik Bassen tie. Kaapelityön arkeologinen valvonta 9.-11.5.2005.

KM 2002069:1–449

KM rahakammio 2002058

KM 2003111:1–1093

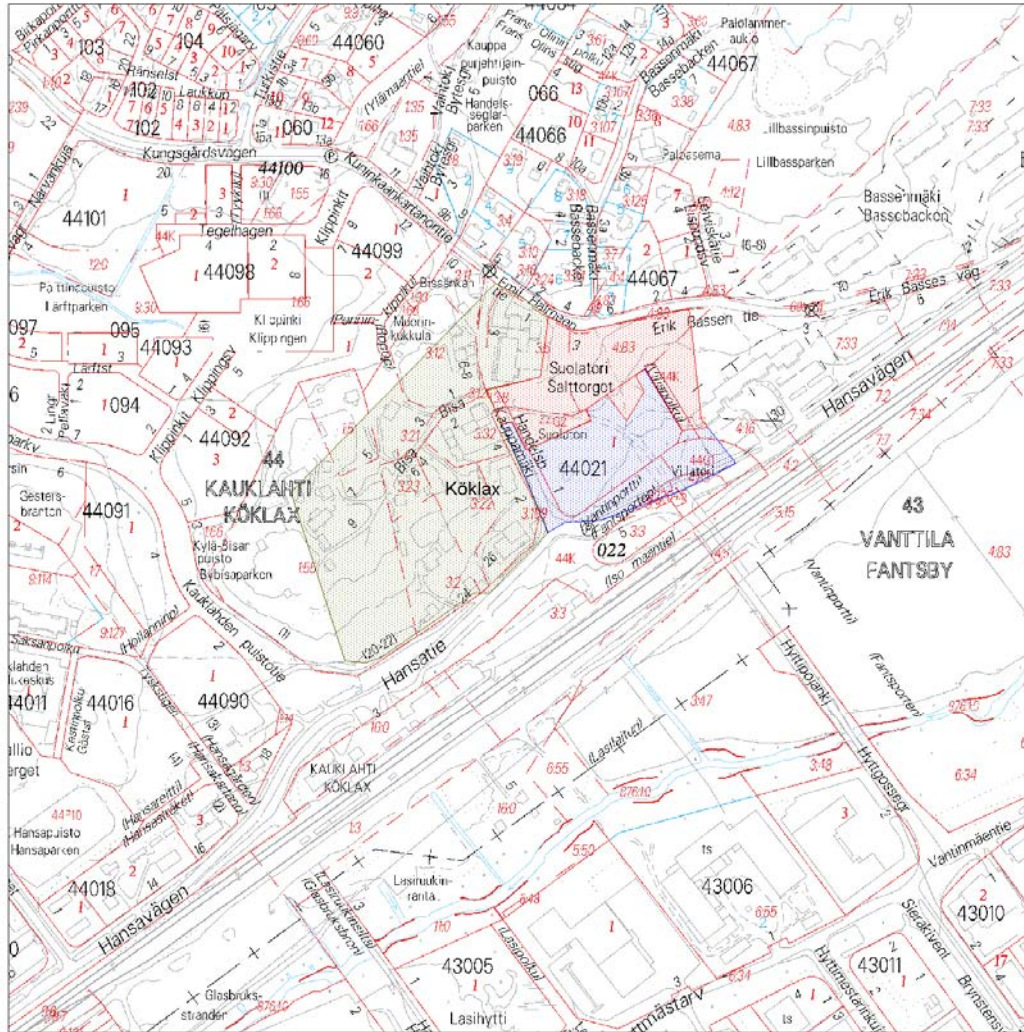
KM rahakammio 2004020:1-2

KM2005059:1-4

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 2.5.2005.

Kohdekuvaus:

Kylätontin länsi- ja itäosia on tutkittu vuosina 2002 ja 2003. Alueen vanhimmat löydöt ajoittuivat 1200/1300-luvuille. Kylätontilla oli useita keskiajalta 1900-luvulle ajoittuvia rakennuksen pohjia sekä kylätontin keskiosissa esineettömiä, mahdollisia ruumishautoja, joista yksi tutkittiin. Tutkimusalueet rajoittuvat 17–20 metrin korkeuskäyrille. Keväällä 2005 valvoivat Museovirasto ja Espoon kaupungin museo kaapelikaivantoja kylätontin pohjois- ja itäosissa. Pohjoisosissa oli maanpinnalle näkyvissä 1800–1900-luvun rakennusten perustuksia. Tontin länsiosassa Emil Halmeen -tielle johtavan polun kaapelikaivannosta paljastui noin 40–70 cm paksujen täyttömaiden alta vanhoja kulttuurikerroksia noin 25–27 metrin korkeuskäyrien välistä. On todennäköistä, että tontin pohjoisosassa on muuallakin säilynyt kulttuurikerroksia ja rakenteita historiallisen ajan asutuskerroksista. Hansalaisentien ja Hansatien risteyksessä sijaitsi yhden talon tontti 1700-luvun puolella välissä. Paikalla on mahdollisesti säilynyt kulttuurikerroksia vanhemmasta asutuksesta.

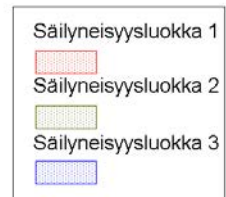
**Kohde 25.
Kauklahti**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 678 060
Y= 3 367 250
Z= 20-25

MJ-tunnus: 100001859
Kohdenumero: 26
Kylän nimi: Mankans (Mankeby, Mankkaa), Koivumankkaa
Rekisterikylä: Mankkaa 432
Sijainti ja maasto:

Kylän kaksi taloa ovat sijainneet nykyisen Koivu-Mankkaan tie 4:n kohdalla, noin 7,6 km Espoon kirkosta kaakkoon. Tonttimaan pohjois- ja länsipuolella oli Orionin tehdasrakennukset ja etelärinteessä 1950-luvulla rakennettu pienkerrostalo pysäköintipaikkoineen. Kerrostalon edustalla kaakkoisrinne oli tasattua nurmikenttää, johon oli istutettu koivuja. Kallion luoteisrinne laski jyrkästi. Mäen koillisosa oli pieniä koivuja kasvavaa joutomaata.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 676 430
y= 3 367 870
z=7.5-20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylään kuului vuonna 1540 neljä taloa, joista kaksi muodosti oman Böle-nimisen kylän, joka sijaitsi nykyisen Koivu-Mankkaantien 4 kohdalla. Siitä on käytetty myös nimeä Ingvaldsby tai Ingvaldsböle. Kylän muut talot olivat Lukupurrossa. Näitä vanhempi tonttimaata on ollut nykyisin Kockbyn mailla sijainnutt Tomtkulla (Lindholm 1999, 25; Kepsu 1999, 56).

Vanhimmat kartat:

Kartta vuodelta 1694 (KA/MHA B8 13/1-2) ja Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 38. Espoon kaupunginmuseo.

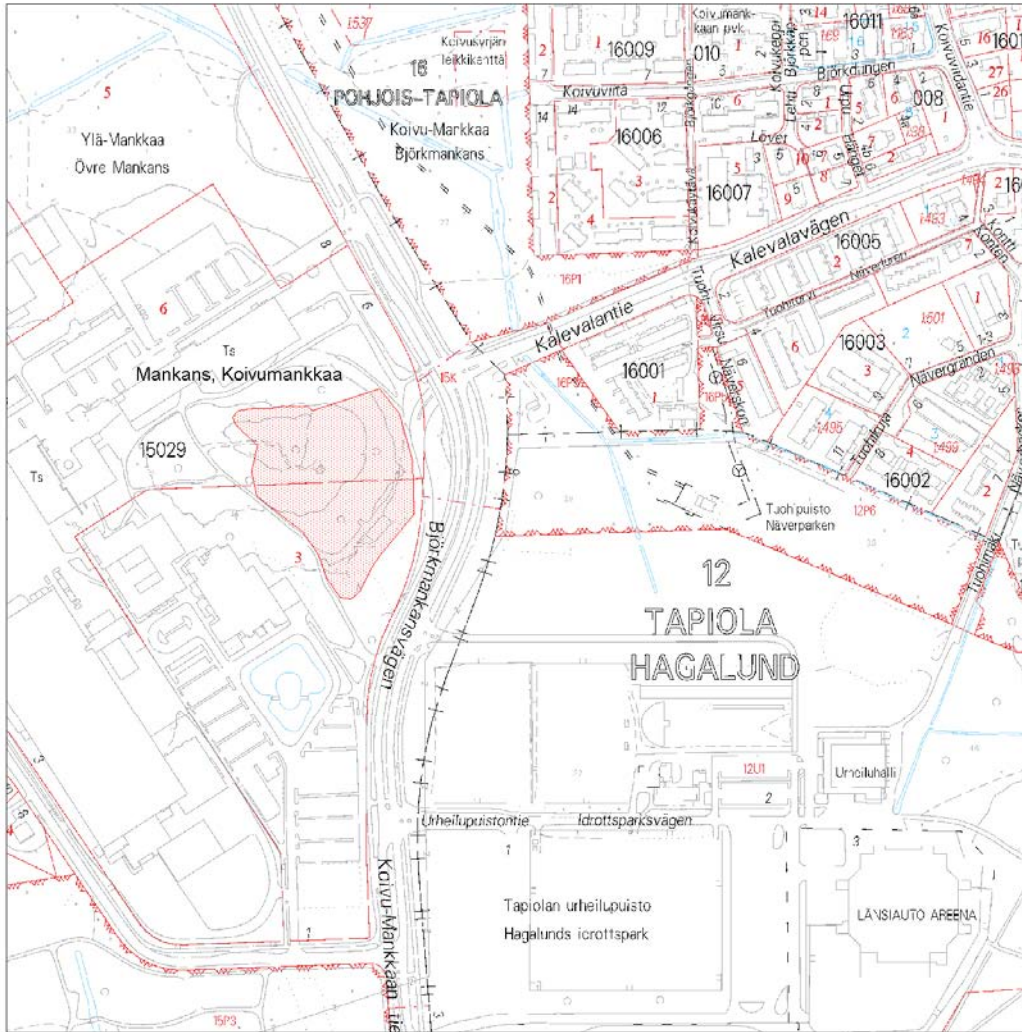
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 13.5.2005.

Kohdekuvas:

Mäen pohjoisreunalla oli kiviterassi, jonka pohjoispuolella oli lehtipuita kasvava heinikko. Rinteestä oli kaivettu maata pois ja sen alapuolella olevalla terassilla oli rakennuksen kivijalka. Mäen länsipuolella kallion päällä oli rakennuksen kivijalkoja. Rinteessä oli vanha puutarha sekä suuri kivinen maakellari. Paikalla on voinut säilyä vanhempia asutuskerroksia kerrostalon pihapiiriä lukuun ottamatta.

RHOdia 125563:26

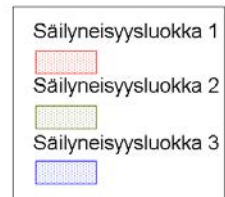
Kohde 26.
Mankans Koivumankkaa

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 430
Y= 3 376 870
Z= 7.5-20

MJ-tunnus: 000001860
Kohdenumero: 27
Kylän nimi: Mankans (Mankeby, Mankkaa), Lukupuro
Rekisterikylä: Mankkaa 432

Sijainti ja maasto:

Kylän kaksi taloa ovat sijainneet nykyisen Lukupuronrinteen, Lukupurontien ja Juhannusmäen välisellä alueella, noin 6,7 km Espoon kirkosta kaakkoon. Tontti on ollut luoteis-kaakkoisuuntaisella mäellä, jonka pohjois- ja itä puolella virtaa Lukupuro. Paikalla sijaitsi 1970–1990-luvuilla tiiviisti rakennettu pientaloalue. Talojen pihat ja puutarhat ovat voimakkaasti muokattuja. Lukupuro 5:n kohdalla olevan omakotitalon itäpuolella on pieni avokallio, jonka itärinne oli rakentamaton.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x=6 676 880
y= 3 376 030
z= 15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylään kuului vuonna 1540 neljä taloa, joista kaksi sijaitsi Lukupurossa. Kaksi taloa muodosti oman Böle – nimisen kylän, joka sijaitsi nykyisen Koivu-Mankkaantien 4 kohdalla. Näitä vanhempi tonttimaata on ollut nykyisin Kockbyn mailla ollut Tomtkulla (Lindholm 1999, 25; Kepsu 1999, 56).

Vanhimmat kartat:

Kartta vuodelta 1694 (KA/MHA B8 13/1-2) ja Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 38. Espoon kaupunginmuseo.

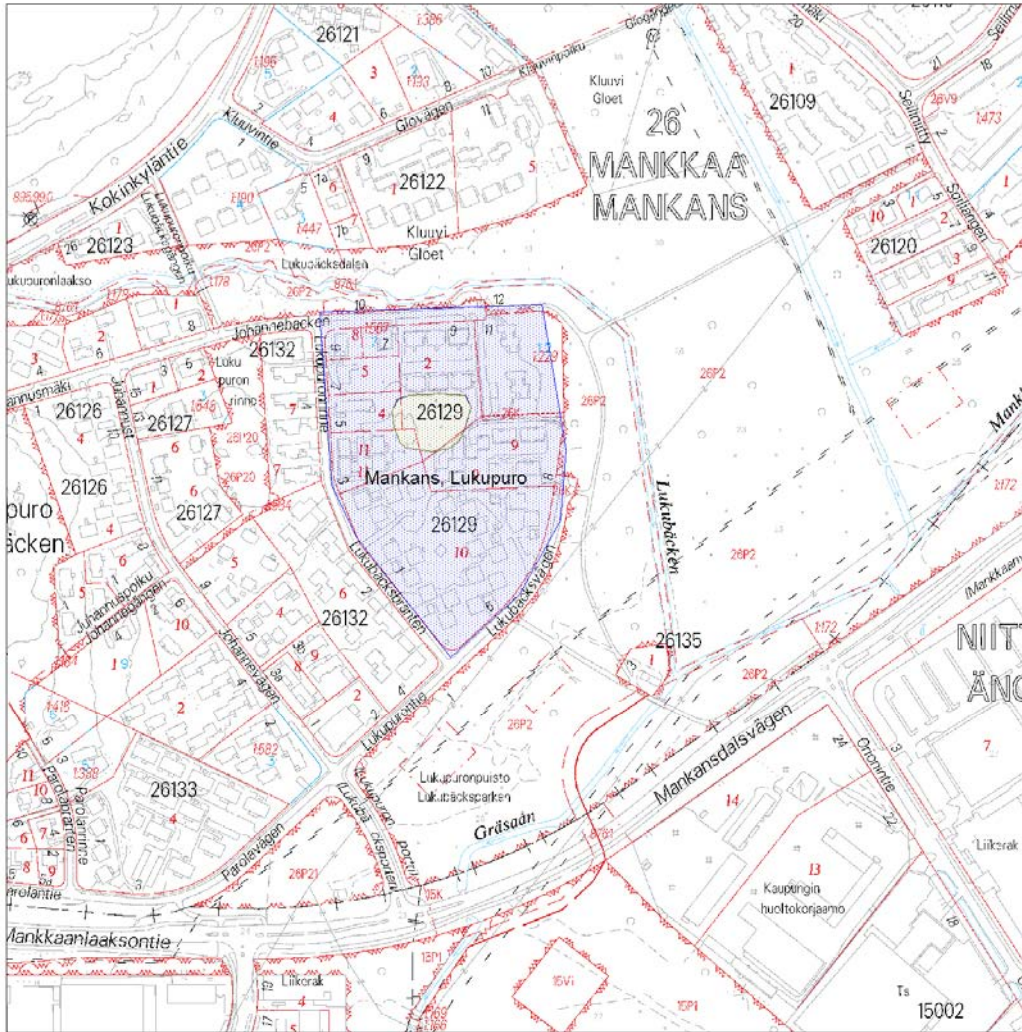
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 12.5.2005

Kohdekuvaus:

Suurin osa kylätontista oli tuhoutunut. Ainoastaan Lukupuro 5:n itäpuolella on voinut säilyä vanhempia asutuskerroksia. Kepsun mukaan entistä tonttimaata on ollut myös Tomtkulla, joka sijaitsi nykyisen Kotitontun tie 25:n eteläpuolella (Kepsu 1999, 45). Sen kohdalla oli 1970-luvulla rakennettuja rivitaloja, joiden pihat ovat voimakkaasti muokattuja. Uudempi rakentaminen on todennäköisesti hävittänyt mahdollisen vanhan asutuskerroksen.

RHOdia 125563:25

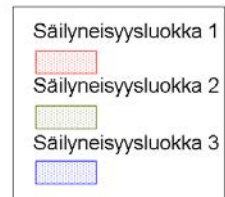
Kohde 27.
Mankans Lukupuro

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 880
Y= 3 376 030
Z= 15

MJ-tunnus: 100001863
Kohdenumero: 28
Kylän nimi: Mattby (Matinkylä)
Rekisterikylä: Matinkylä 434

Sijainti ja maasto:

Tontti on sijainnut nykyisen Nelikkotien eteläpuolella ja Matinkartanontien länsipuolella, noin 7,5 km Espoon kirkosta kaakkoon. Tonttimaa on ollut kaakkoon laskevalla rinteellä, jonka pohjoisosa on vielä rakentamatonta joutomaata ja nurmikenttää. Etelä- ja länsiosassa sijaitsivat terveyskeskus ja päiväkotipaikka. Itäosassa oli Matinkylän kartanon päärakennus, jossa nykyisin toimii ruotsinkielinen koulu. Sen eteläpuolella oli vielä jäljellä kartanon puutarhaa.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 674 350
y= 3 375 180
z= 5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjan mukaan neljä taloa. Kylään on kuulunut lisäksi Biskopsbyn talo, joka hävisi 1500-luvulla ja sen tarkka sijainti on tuntematon. Tila on ilmeisesti kuulunut piispalle. Matinkylän kantatilojen nimiä ei tiedetä, sillä ne hävisivät itsenäisinä tiloina jo 1600-luvulla. (Kepsu 1999, 58–59).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta Kvistbackan, Gräsagården ja Mattbyn tiluksista vuodelta 1695 (KA/MHA B8 1/1-2), Adam Giöckerin kartta vuodelta 1732 (KA/MHA B8 18/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, kartta vuodelta 1773 (KA/MHA B8 18/1-2).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 40. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 26.5.2005.

Kohdekuvaus:

Nelikkotien eteläpuolella olevalla rinteellä tontin luoteisosassa oli nurmikenttää. Rinteen läpi kulki kevyenliikenteenväylä, joka oli osittain tuhonnut aluetta. Rinteestä oli ainakin osittain kuorittu maata pois. Kairauksen perusteella paikalla oli säilynyt seuraavat maakerrokset:

0–5 cm Pintamulta.

5–32 cm Tummanruskea savensekainen hiekka, joka sisälsi vähän nokea.

32–41 cm Läikikäs mullan ja noensekainen savi.

41–48 cm Likainen, läikikäs tumman- ja vaaleanharmaa savi, jossa palanutta savea tai tiiltä.

Kevyenliikenteenväylän pohjoispuolella, sekä sen ja päiväkodin välisellä, noin 10 metriä leveällä kaistalla on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia.

Nelikkotien eteläpuolisessa rinteessä, tontin koillisosassa, oli pensaita ja lehtipuita kasvavaa joutomaata, jota halkoivat kevyenliikenteenväylät. Tonttimaan Matinkartanontien puoleinen alue on metsittymässä. Paikalle oli tuotu sorakasa. Maanpinnalle erottui tiiliä ja tiilenpaloja. Aluetta pohjois-eteläsuuntaisesti halkovan polun länsipuolella kasvoi vanhoja puita ja pensaikkoa. Sen aluskasvillisuus oli rehevää: paikalla kasvoi mm. nokkosta. Maanpinnalle näkyi kiviä, joista osa saattoi liittyä rakennuksen perustuksiin. Osaa kivistä oli selvästi liikuteltu. Kairausten perusteella alueen maakerrokset olivat seuraavat:

0–5 cm Humus ja pintamulta.

5–33 cm Ruskea mullansekainen hiekka.

33–43 cm Ruskea hiekkansekainen savi.

Nelikkotien ja koulurakennuksen välisellä joutomaalla sekä puistoalueella on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia.

Nykyisen koulurakennuksen pohjoispuolella oli piha, jossa kasvoi vielä vanhoja omenapuita. Nokkosta kasvavan kalliopaljastuman itäpuolella oli kairauksen perusteella seuraavat maakerrokset:

0–13 cm Vaaleanruskea savensekainen multa.

13–16 cm Ruskea mullan- ja hiekkansekainen savi, jossa oli tiilimurskaa ja mahdollisesti laastia.

Koulurakennuksen eteläpuolella laskevassa rinteessä sijaitsi entinen puutarha, joka oli nykyisen koulun pihaa.

Kairausten perusteella sen maakerrokset olivat seuraavat:

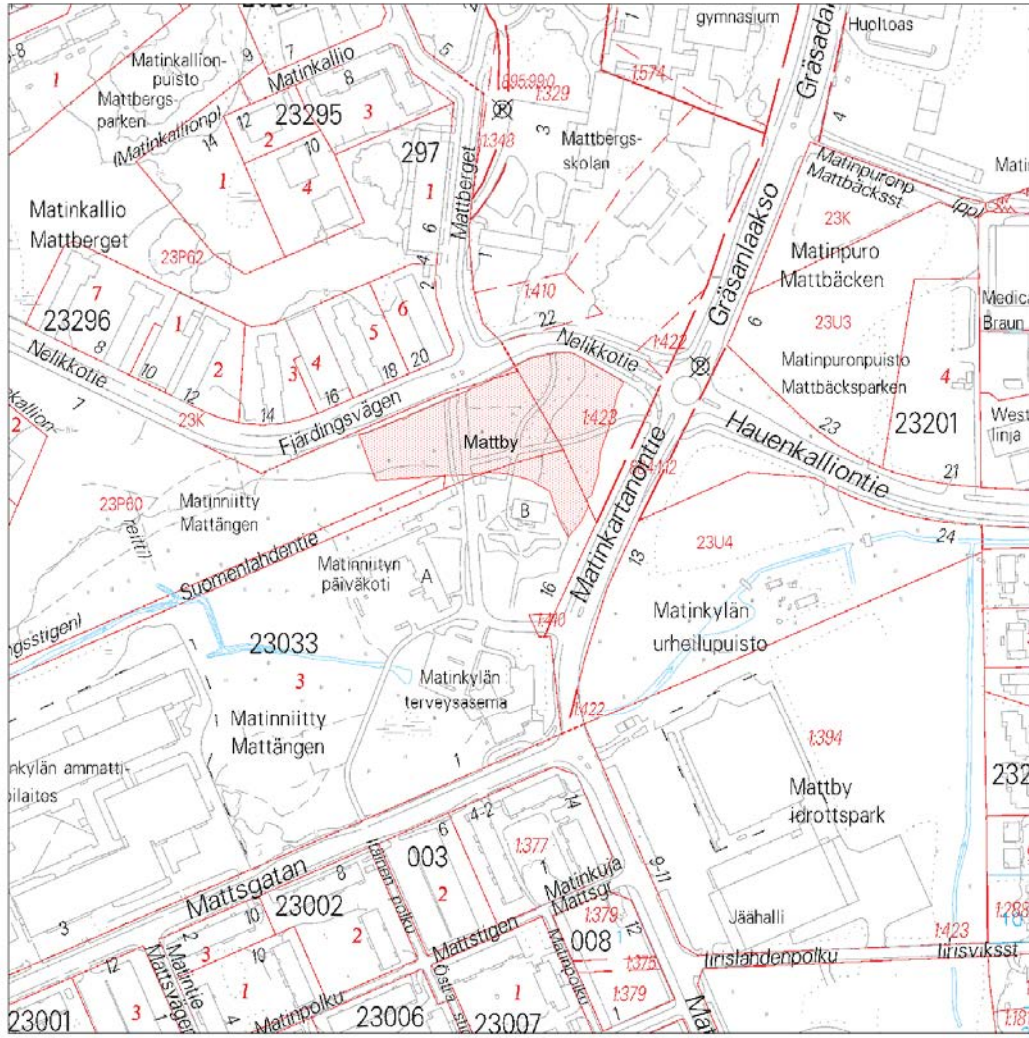
0–35 cm Vaaleanruskea savensekainen pintamulta.

35–36 Vaaleanharmaa savi.

Koulun eteläpuolella ja päiväkodin itäpuolella ei ole todennäköisesti säilynyt vanhoja asutuskerroksia.

RHOdia 125563:61

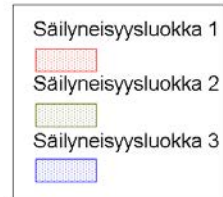
**Kohde 28.
Mattby**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 674 350
Y= 3 375 180
Z= 5

MJ-tunnus: 100001864
Kohdenumero: 29
Kylän nimi: Moisö
Rekisterikylä: Suvisaaristo 449

Sijainti ja maasto:

Tonttimaata on sijainnut mahdollisesti Moisön saaren länsiosassa, nykyisen Moisionkuja 3:n lähistöllä, noin 10,7 km Espoon kirkosta kaakkoon. Alueen länsiosassa sijaitsi kesämökkejä ja huviloita, mutta myös pysyvää asutusta. Kesämökkien piha-alueet olivat lähes luonnontilaisia, metsäisiä ja paikoitellen kallioisia alueita. Pysyvästi asuttujen talojen pihapiirejä oli muokattu mm. puutarhoiksi. Moisiontie 3:ssa oli maalaistalon kallioinen pihapiiri ulkorakennuksineen. Sen pohjoispuolella oli metsittymässä oleva vanha pelto tai rantaniitty, joka laskee Moisösundiin. Maalaistalosta koilliseen oli kallioinen tontti, jossa oli 1950-luvulla rakennettu talo ja sen pohjoispuolella suuri puutarha.

Peruskartta: 2032 11 Sökö
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 669 335
y= 3 371 750
z= 5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Moisön kylässä oli vuonna 1540 yksi talo. Svinö, Moisö ja hävinnyt Mellbyn asutus muodostivat oman jakokunnan ja niillä oli yhteismaita. Veroluettelossa esiintyy Moisö-kylä sekä Moisiho holm, jonka talonpoika on maksanut veronsa hylkeenrasvana. Saulo Kepsu katsoo, että kyseessä on sama asutus. Dan Lindholmin mukaan kyse ei voi olla samasta asutuksesta, vaan Moisiho holmen on tarkoittanut nykyistä Moisön saarta ja kylän paikka on tuntematon, tai sitten Moisiho holmenin nykyistä sijaintia ei tiedetä. (Kepsu 1999, 59–60; Lindholm 1999, 22–23).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, J. P. Westermarck laatima kartta vuodelta 1776 Moisö och Svinö egokarta i Svinö och karta ofver Tallholmen i Svinö (KA/MHA B8 19/1), Svinö och Moisö karta ofver egorna 1828/1829 (KA/MHA B8 17/1-5)

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 173.

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanhaa kylätonttien inventointi 2000. Kohde 42. Espoon kaupungin museo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 18.5.2005.

Kohdekuvaus:

Espoon kaupungin museon kohderajaus on tehty 5 metrin korkeuskäyrää seuraten. Kylän tarkasta sijainnista ei ole vanhaa kartta-aineistoa. Alueen länsiosan Tallholmantien pohjoispuolella oli sodan jälkeen rakennettu kesämökki ja siihen liittyviä ulkorakennuksia. Pihan edustalla oli terassi, jonka maakerrokset olivat seuraavat:
0–17 cm Humuksen- ja hiekkansekainen pintamulta.
17–29 cm Tummanharmaa saven- ja noensekainen hiekka.
29–32 cm Keltainen hiekka.

Kesämökin ulkorakennusten ja Moisiontien risteyksen välinen alue oli kangasmetsää, jonka keskellä oli nurmettunut alue. Sen maakerrokset olivat:
0–10 cm Humuksensekainen pintamulta.
10–35 cm Tummanharmaa mullansekainen hiekka.
35–55 cm Harmaankeltainen hiekka.

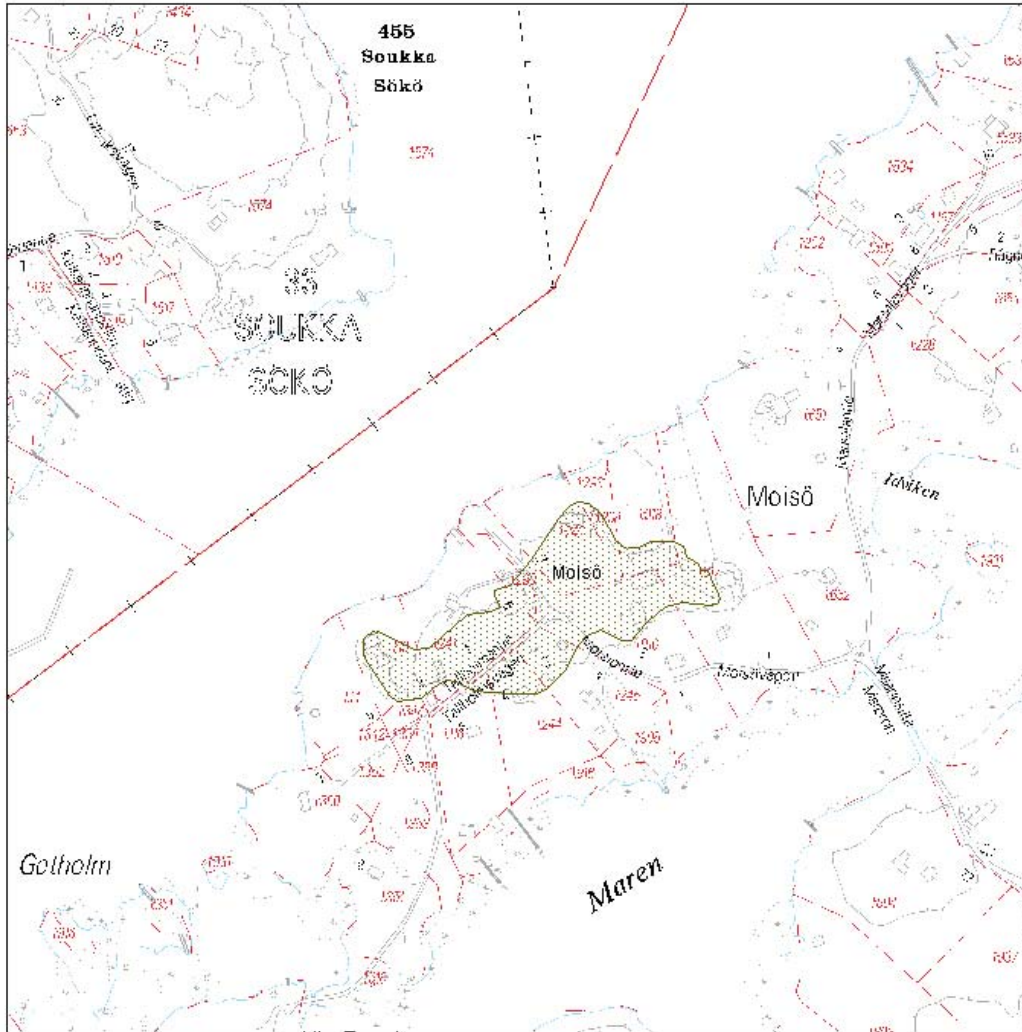
Tallholmantien eteläpuolella oli uusi autokatos, kaksi, 1900-luvun alussa ja 1900-luvun puolella välissä rakennettua, asuinrakennusta. Molempien pihat oli muokattu ja tasattu. Näiden itäpuolella oli 1980- tai 1990-luvulla rakennettu kesämökki, jonka eteläpuolella oli puutarha.

Tallholmantien pohjoisosassa oli säästynyt voimakkaalta rakentamiselta. Sen eteläpuolella on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia

Moisiontien pohjois- ja itäpuolella oli kallioinen metsäinen alue. Moisiontien 3:ssa sijaitsi 1900-luvun alkupuolella rakennettu asuintalo sekä tontin pohjoisosassa tiilinavetta ja ulkorakennus. Näiden itäpuolella oli 1950-luvulla rakennettu talo ja suuri puutarha. Maalaistalon pihapiirissä on voinut säilyä vanhoja asuin- ja astutuskerroksia. Uudemman talon tonttia on muokattu ja on epätodennäköistä, että sen länsipuolella olisi säilynyt vanhoja astutuskerroksia.

RHOdia 125563:41

Kohde 29.
Moiso

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 11
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 669 335
Y= 3 371 750
Z= 5

MJ-tunnus: 100001867
Kohdenumero: 30
Kylän nimi: Mulby (Muulo); Jupp
Rekisterikylä: Kurttila 425

Sijainti ja maasto:

Talon tonttimaa sijaitsi nykyisen Äminnentien ja Juppilaidan risteyksessä, noin 4,3 km Espoon kirkosta lounaaseen. Maalaistalon pihapiiri sijaitsi luoteeseen laskevan rinteessä päällä. Tonttimaa oli moreenimäellä, jota ympäröi siltti. (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967). Paikalla toimii Espoon kuvataidekoulu (Äminnentie 4). Pihan pohjoisosaan oli rakennettu uusi leikkipaikka laitteineen. Puurakennukset on rakennettu pääasiassa 1800-luvulla (Härö 1991, 52). Juppilaidan länsipuolella oli uusi pientaloalue.

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 676 910
y= 3 366 900
z= 25

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Mulbyn kylässä oli vuonna 1540 viisi taloa, joista yksi autioitui jo 1500-luvulla. Juppil talo oli ilmeisesti kylän nuorimpia. Kylän alkuperäinen tonttimaa on sijainnut noin 300 metriä luoteeseen Espoojoen rannalla. (Kepsu 1999, 61–62). Kylän talot ovat olleet hajallaan jo isonjaon aikana (KA/MHA B7 10/3-14).

Vanhimmat kartat: A. Giökerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 43.

Nurminen, Teija 2000: Keski-ikäisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 66. Espoon kaupunginmuseo (EKM).

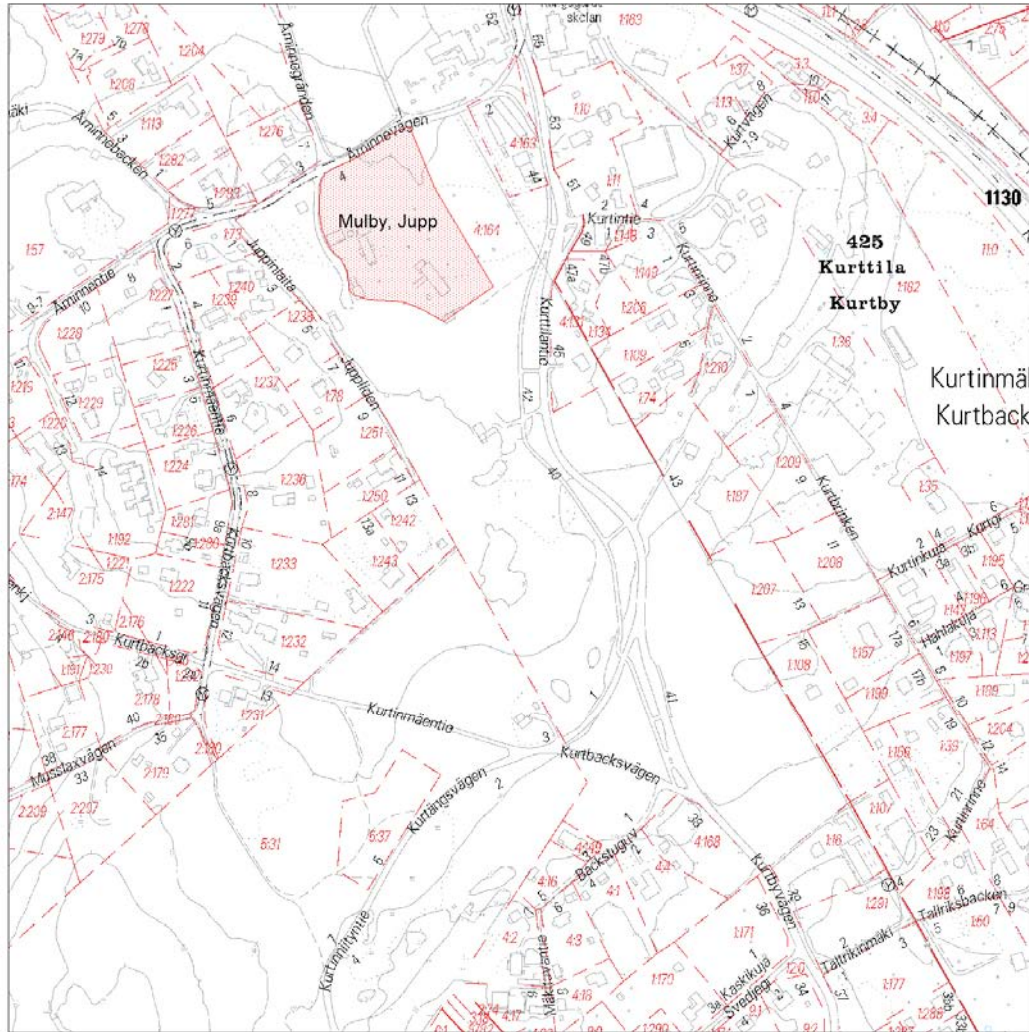
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 3.5.2005.

Kohdekuvaus:

Pihapiirissä ei ole uutta rakennuskantaa ja talo on sijainnut 1700-luvulla samalla tonttimaalla. Paikalla on todennäköisesti säilynyt vanhoja asutuskerroksia.

RHOdia 125563:10

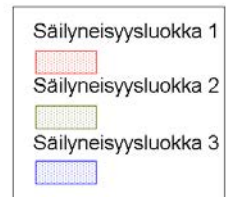
**Kohde 30.
Mulby Jupp**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 910
Y= 3 366 900
Z= 25

MJ-tunnus: 100001868
Kohdenumero: 31
Kylän nimi: (Muulo), Petas
Rekisterikylä: Mulby 436

Sijainti ja maasto:

Talo on sijainnut Äminnemäen mutkassa, tien kaakkoispuolella noin 4,5 km Espoon kirkosta lounaaseen. Mäki laski jyrkästi luoteeseen. Moreenirinteen yläosassa oli kapea kuusia kasvava terassi. Äminnemäen koillispuolella on loivasti luoteeseen laskeva joutomaa, jonka läpi kulki polku. Rinteen alapuoliset maat olivat hiesusavea ja silttiä (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967).

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 676 985
y= 3 366 600
z= 20–30

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Mulbyn kylässä oli vuonna 1540 viisi taloa, joista yksi autioitui jo 1500-luvulla. Petaksen-talon myöhempi nimi on ollut Äminne. Alkuperäinen tonttimaa on sijainnut noin 250 metriä koilliseen Espoojoen rannalla. (Kepsu 1999, 61–62). Kylän talot ovat sijainneet eri tonteilla jo isonjaon aikana. (KA/MHA B7 10/3-14).

Vanhimmat kartat:

A. Giökerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 3.5.2005

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 42.

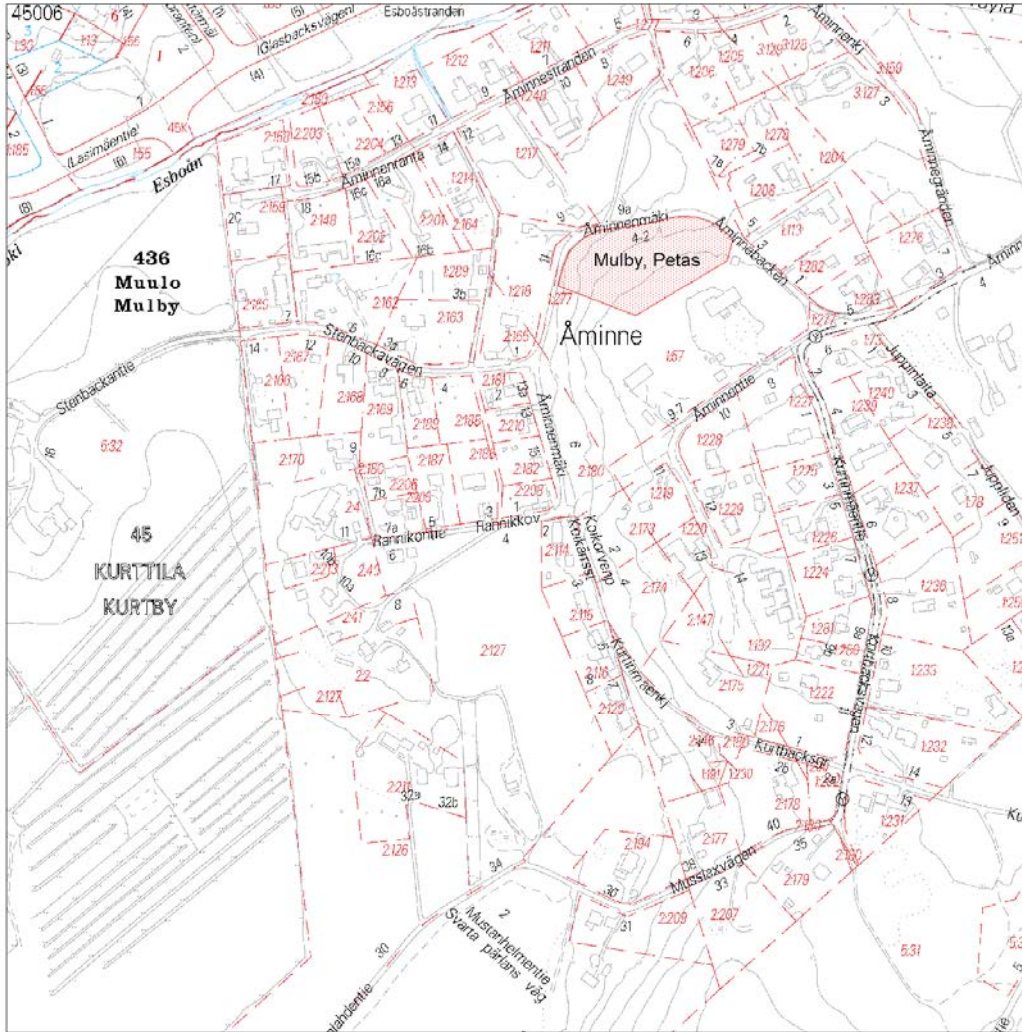
Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 66. Espoon kaupunginmuseo.

Kohdekuvas:

Äminnemäki – nimisen tien kaakkoisreunalla oli noin 14 x 10 metrin kokoisen rakennuksen kivijalka. Perustusten korkeus oli enimmillään noin 1,60 metriä. Rakennuksen pohja liittyyne Äminne gärdiin. Äminnemäen-tien koillispuolella oli kahden kellarin perustukset.

RHOdia 125563:8

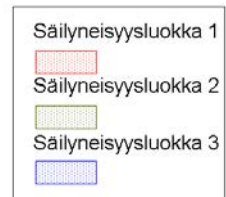
Kohde 31.
Mulby Petas

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 985
Y= 3 366 600
Z= 20-30

MJ-tunnus: 1000001869
Kohdenumero: 32
Kylän nimi: Mulby (Muulo), Niss
Rekisterikylä: Mulby 436

Sijainti ja maasto:

Tonttimaa sijaitsi Espoonjoen eteläpuolella, nykyisen Äminnenrannan ja Äminnenkujan sekä Kauklahdenväylän risteyksessä, noin 4,2 km Espoon kirkosta lounaaseen. Loivasti luoteeseen laskevan rinteen yläosassa on avokallio. Tonttimaa on sijainnut osittain silttimaalla, jota ovat ympäröineet hiesusavipellot. (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967). Aluetta halkoivat kevyenliikenteenväylät ja tiet. Kauklahdenväylän pohjoispuolella kulki voimalinja ja kevyenliikenteenväylä. Tonttimaan länsiosaa oli pientaloalueen reunustama. Itäosassa oli kallioista joutomaata, jonka pohjoisrinnettä on louhittu Kauklahdenväylän alta.

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 677 175
y= 3 366 720
z= 5-15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylän vaha tonttimaa on ilmeisesti sijainnut Nissin talon luona, sillä joen ja talon välissä on Tomtkyor – niminen pelto (Kepsu 1991, 62, MHA B7 10/3-13). Mulbyn kylässä oli vuonna 1540 viisi taloa, joista yksi autoitui jo 1500-luvulla. Kylän talot ovat sijainneet eri tonteilla jo isonjaon aikana. (KA/MHA B7 10/3-14).

Vanhimmat kartat:

A. Giökerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 66. Espoon kaupunginmuseo.

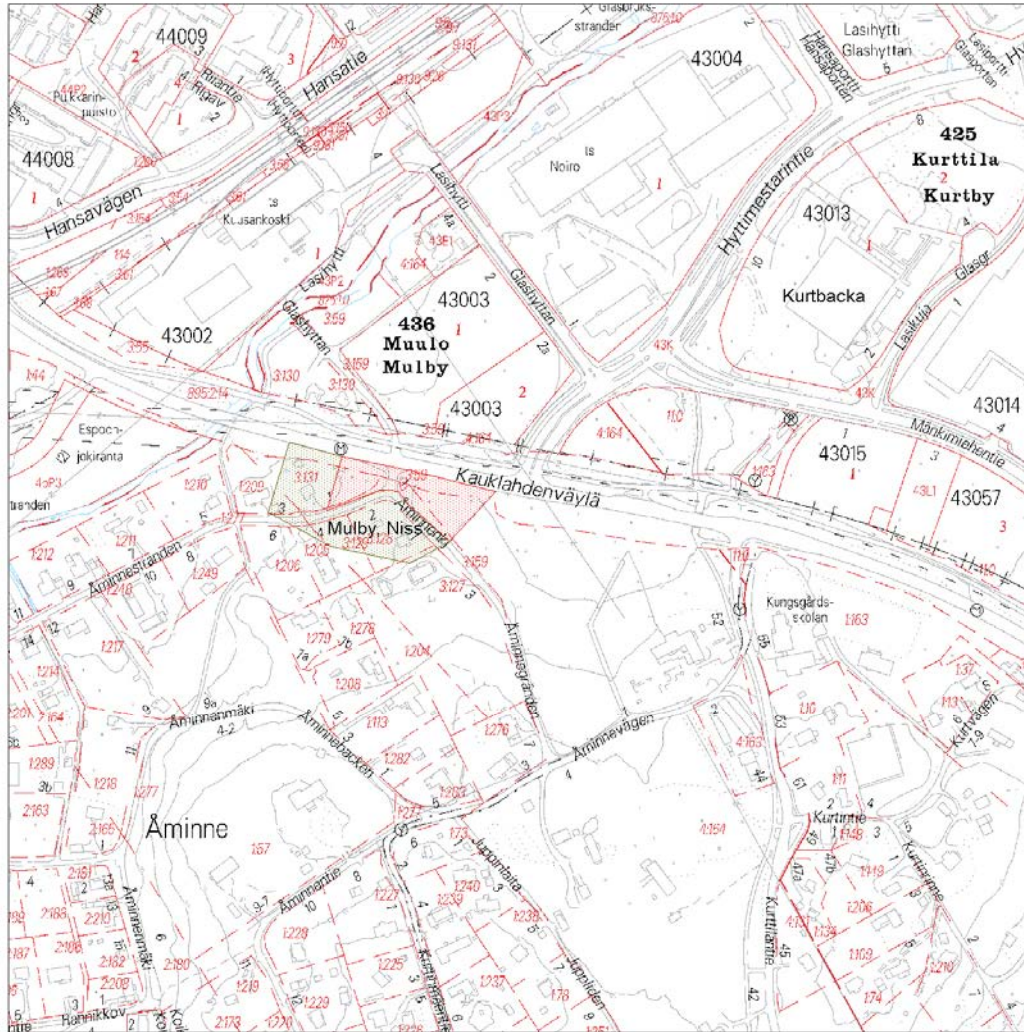
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 3.5.2005

Kohdekuvaus:

Kylätontti oli jäänyt osittain teiden risteysten alle. Tontin kaakkoisosassa oli rakentamaton lähes itä-länsisuuntainen kallioalue, jossa kasvoi lehtipuita ja vadelmapensaita. Sen itäosa laski loivasti pellolle. Tasaisella laella oli näkyvissä siellä täällä kiviä, mutta ne eivät muodostaneet selkää rakennetta. Paikalle ei ollut uudempaa rakentamista länsiosassa olevaa betonista kaivoa lukuun ottamatta.

Pientaloalueen itäpuolella Äminnenrannan ja Kauklahdenväylän välinen alue oli rakentamatta. Paikalla oli muutama lehtipuu ja kuusi, sekä paikalle tuotu maakasa. Rakentamaton alue sijaitsi myös Espoonjoen mutkan eteläpuolella, luoteeseen ja pohjoiseen laskevan rinteen päällä. Alueen läpi kulki voimalinja. Paikalla voi olla säilynyt historiallisen ajan asutuserrostumia. Tonttimaan koillisosassa Kauklahdenväylän pohjoispuoli oli osittain tuhoutunut kevyenliikenteenväylän ja tien takia. Sen reuna-alue oli matalaa hiesusavipeltoa (alle 10 m mpy).

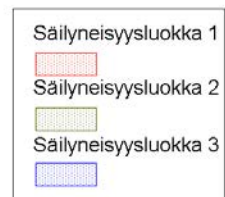
**Kohde 32.
Mulby Niss**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 677 175
Y= 3 366 720
Z= 5-15

MJ-tunnus: 1000001870
Kohdenumero: 33
Kylän nimi: Mulby (Muulo), Hinds
Rekisterikylä: Mulby 436

Sijainti ja maasto:

Talo on sijainnut nykyisen Rannikontien ja Äminnenmäen välisellä pientaloalueella, noin 4,7 km Espoon kirkosta lounaaseen. Alueen itäpuolella sijaitsee moreenia oleva metsäinen rinne. Itse tonttimaa oli savea. (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967).

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 676 820
y= 3 366 470
z= 10

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Mulbyn kylässä oli vuonna 1540 viisi taloa, joista yksi autioitui jo 1500-luvulla. Alkuperäinen tonttimaa on sijainnut noin 600 metriä koilliseen Espoojoen rannalla. (Kepsu 1999, 61–62). Kylän talot ovat sijainneet eri tonteilla jo isonjaon aikana. (KA/MHA B7 10/3-14).

Vanhimmat kartat:

A. Giökerin laatima kartta vuodelta 1735 (KA/MHA B7 10/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keski aikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 66. Espoon kaupungin museo.

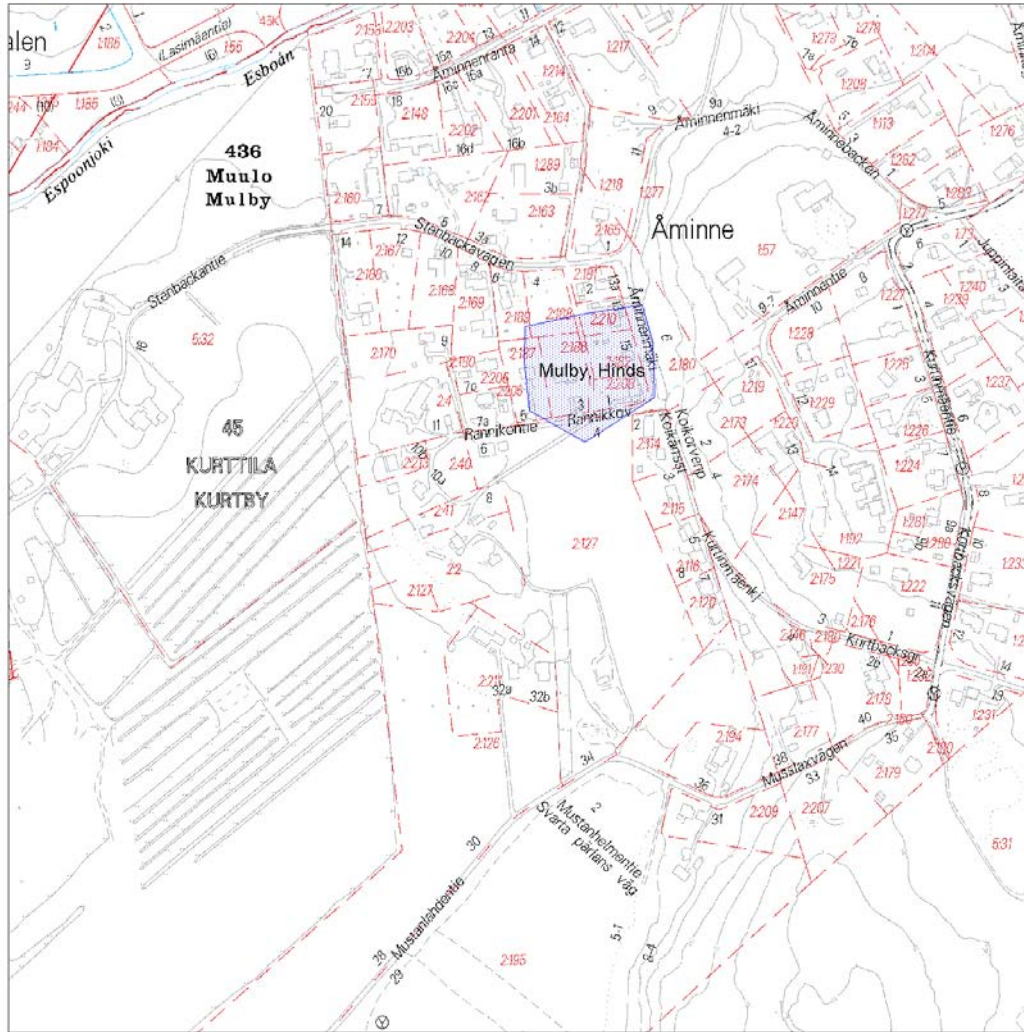
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 3.5.2005

Kohdekuvaus:

Alueella sijaitisi uusia omakotitaloja, joista vain yksi ennen 1960-lukua rakennettu. Talojen pihapiirejä oli muokattu. Omakotialueen eteläpuolella oli vielä säilynyt vanha pelto. Alue on todennäköisesti tuhoutunut.

RHOdia 125563:5

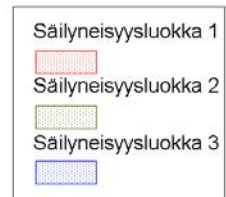
Kohde 33.
Mulby Hinds

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 820
Y= 3 366 470
Z= 10

MJ-tunnus: 100001871
Kohdenumero: 34
Kylän nimi: Myntböle (Mynttilä)
Rekisterikylä: Mynttilä 437

Sijainti ja maasto:

Kylä sijaitsi 300 m Kehä III: n pohjoispuolella, aivan Mynttiläntien länsipuolella, noin 3,3 km Espoon kirkosta länteen. Tonttimaa oli ulottunut Gumbölejoen molemmin puolin sijoittuen joenmutkan ja Mynttiläntien väliin. Pihapiireissä on vanhoja puutaloja sekä puutarhaa, jota ympäröi pohjoisesta, lännestä ja etelästä metsikkö. Mynttiläntien itäpuolella sijaitsi golfkenttä. Kylätontti ja sen pellot olivat savimaalla (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967).

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 679 330

y= 3 366 750

z= 10–20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjojen mukaan kaksi taloa, joita 1600-luvulla kutsuttiin Stor-Myntiksi ja Lill-Myntiksi (Kepsu 1999, 63).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, kartta vuodelta 1758 ja isojakokartta vuosilta 1778/1783 (Tarkista KA/MHA B8 4/1-4 ja B8 4/3-8).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 30.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 45. Espoon kaupunginmuseo.

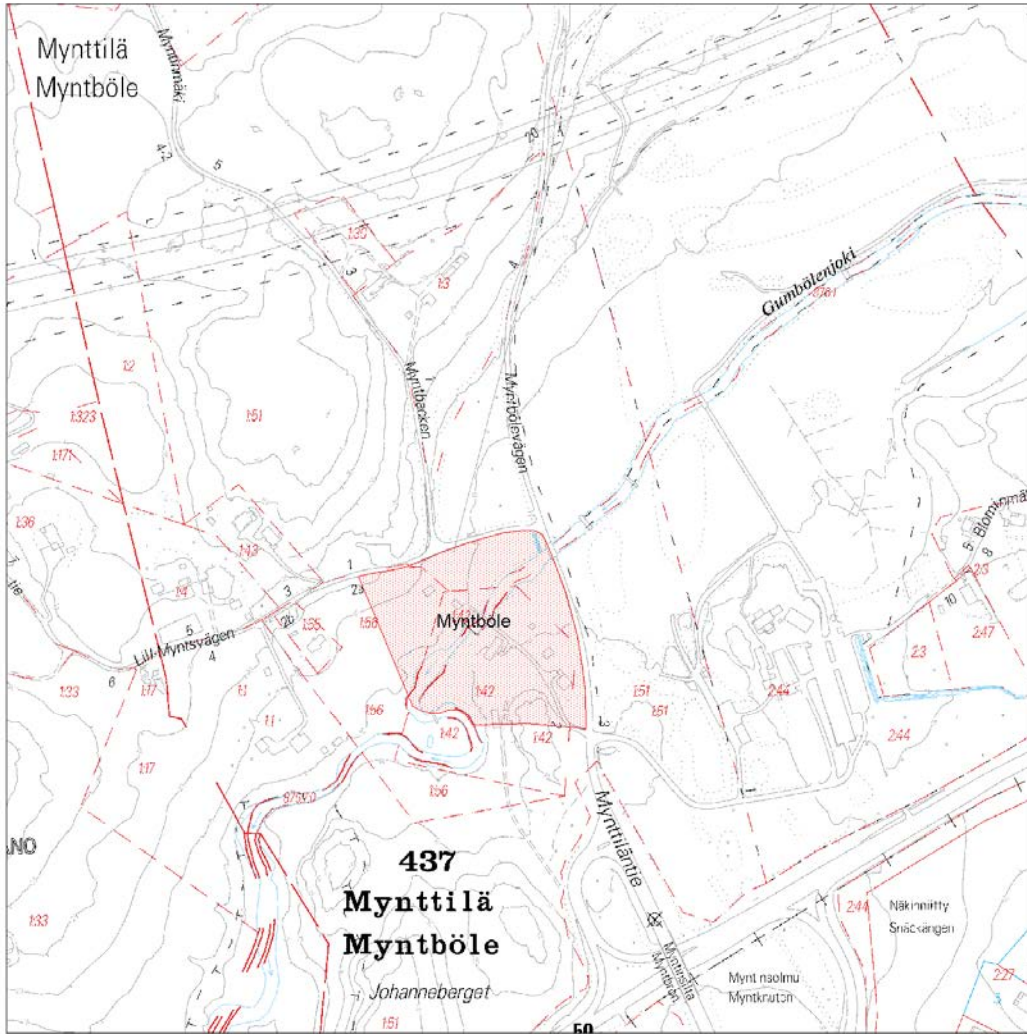
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 30.5.2005

Kohdekuvaus:

Myntin talo sijaitsi joen eteläpuolella. Puisen päärakennuksen vanhimmat osat olivat 1700-luvulta (Härö 1991, 43). Tonttimaa rajoittuu etelässä kalliopaljastumaan. Pihapiirissä oli puisten talousrakennusten ryhmä. Pihan läpi kulki joen yli vanha kylätie, joka on ollut käytössä vielä 1960-luvulla (PK 203212 Espoo vuodelta 1966). Puusillan reunat on kivetty. Joen pohjoispuolella oli pieni asuinrakennus ja ulkorakennus (sauna). Myntbölen kohdalla on sijainnut 1800-luvulla mylly (Härö 1991, 43). Asuinrakennusten pihapiirit olivat hyvin hoidettua puutarhaa. Alueella on todennäköisesti säilynyt vanhimpia asutuskerrostumia.

RHOdia 125563:69

Kohde 34.
Myntböle

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 679 330
Y= 3 366 750
Z= 10-20

Säilyneisyysluokka 1	
Säilyneisyysluokka 2	
Säilyneisyysluokka 3	

MJ-tunnus: 100001872
Kohdenumero: 35
Kylän nimi: Mårtensby (Marsby, Martinkylä)
Rekisterikylä: Martinkylä 438

Sijainti ja maasto:

Kylätontti on sijainnut Kaitaantien, Hannuksentien ja Hyljetien risteuksen tuntumassa, noin 6,7 km Espoon kirkosta kaakkoon. Hannuksentie 18–20 kohdalla oli vielä jäljellä Bondaksen ja Hannuksen talot, jotka sijaitsevat lounais-koillisuuntaisella mäellä. Sen pohjoisosassa oli jyrkästi pohjoiseen laskeva avokallio. Tonttimaan kaakkoisosassa olivat hiekkaiset puroon laskevat viljelyksessä olevat pellot. Hannuksentien länsipuolella oli teollisuusalue.

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 673 640
y= 3 372 420
z= 5-10

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjojen mukaan kuusi taloa, joista neljän nimet Lapi, Bondas, Pej ja Hannus tiedetään 1600-luvulta. Saulo Kepsun mukaan Mårtensby oli joko Finnevikin suomalaiskylän tytärasutus tai alkuperäinen kylä, jonka nimi on vaihtunut. Kylän viljelynimistössä on myös suomalaisperäisiä nimiä. (Kepsu 1999, 63–65).

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta Finnon ja Mårtensbyn tiluksista vuodelta 1698 (KA/MHA B7 11/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja G.P. Hagströmin laatima isojakokartta vuodelta 1774 (KA/MHA B8 23/1-3).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 208 ja 209.

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanhojen kylätonttien inventointi 2000. Kohde 46. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 26.5.2005.

Kohdekuvaus:

Hannuksentien itäpuolella oli pohjoisosan tontti säilynyt uudelta maankäytöltä. Itäosassa tontti rajautui kallioon ja Hannuksenpuistotietä reunustavaan vanhaan kiviaitaan. Hannuksen tilan ulkorakennukset oli purettu, mutta paikalla oli vielä aittarakennus, kellari ja 1900-luvun alussa rakennettu päärakennus (Härö 1991, 204). Paikalla on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia.

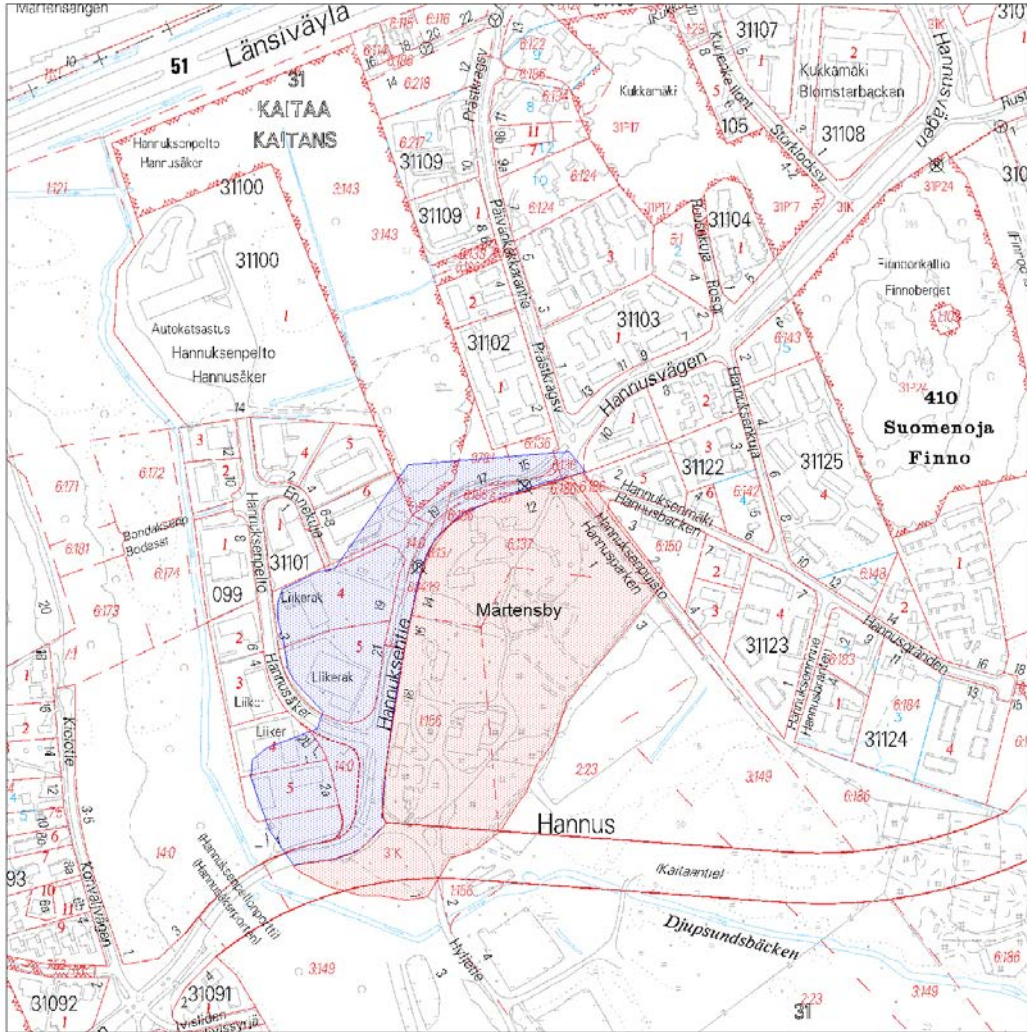
Tontin eteläosassa, Hannuksentien itäpuolella, oli Bondaksen talon päärakennus, iso kolmiosainen kiviavetta, työväenasunto ja hirsinen varastorakennus. Navetassa toimii nykyisin venekorjaamo. Sen edustalle oli tuotu noin metrin verran täyttömaata, jota oli kasattu myös tontin koillisosaan. Koillispuolen pellolla oli tiilen paloja, punasavi- ja fajanssiastioiden sekä liitupiipunvarren katkelmia. Tontin eteläosassa täyttökerrosten alla ja Bondaksen pihapiirissä on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia.

Kaitaantien, Hannuksentien ja Hyljetien risteuksen eteläpuolella oli alavaa rakentamatonta joutomaata, jonka eteläosassa oli pieni pelto ja koillispuolella Hyljetien länsipuolella kallio ja toinen pieni pelto. Peltojen ja joutomaan väliin jäi loiva heinää kasvava rinne, joka olisi myös ollut sopivaa tonttimaata. Alue ei ole enää historiallisen ajan kartoissa tonttimaata, mutta taloluku oli suurempi vielä 1500-luvulla.

Hannuksentien länsipuoli oli teollisuusaluetta, jossa sijaitti autoliike ja teollisuushalli sekä niiden asfaltoidut pysäköintipaikat. Teollisuushallin pohjoispuolella oli syvä sorakuoppa, jota oli täytetty kivimurskalla. Kylätontin länsiosan maata oli muokattu ja rakennettu voimakkaasti. Alueella on tuskin säilynyt vanhaa asutuskerrosta.

RHOdia 125563:63

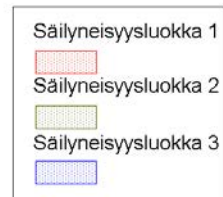
**Kohde 35.
Mårtensby**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 673 640
Y= 3 372 420
Z= 5-10

MJ-tunnus: 100001873
Kohdenumero: 36
Kylän nimi: Mäkkylä (Mäkelä, Mäkilä) Puustellinmäki
Rekisterikylä: Mäkkylä 439

Sijainti ja maasto:

Kylän tonteista yksi sijaitsi Turuntien pohjoispuolella, Hannu Olavinpojan tien ja Puustellinmäen välissä, noin 9,7 km Espoon kirkosta koilliseen. Tontti oli lounaaseen ja etelään laskevilla rinteillä. Itäpuolen lehtimetsää kasvava rinne laskee jyrkästi puroon. Rinteen keskivaiheilla sijaitsi terassi. Itä- ja etelärinteillä on pieniä kalliopaljastumia. Arla-instituutti sijaitsi mäellä, jossa ei ole säilynyt vanhaa rakennuskantaa. Tontin itäosassa oli 1960–1980-luvuilla rakennettuja kerrostaloja, joiden eteläpuolella nurmea kasvava rinne. Huopalahti on ulottunut nykyistä kauemmas luoteeseen.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 680 740
y= 3 379 550
z= 10–20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjojen mukaan viisi taloa, jotka on yhdistetty 1600-luvulla säteriksi. Vanhoihin karttoihin on merkitty useampi tonttimaa. (Kepsu 1999, 65). Vuoden 1755 karttaan Kalkkipellonmäelle on merkitty kaksi tonttia vanhaksi kylätontiksi. Venäläisten poltettua kylän vuonna 1577 se siirtyi Puustellinmäelle (Lindholm 1999, 37). Puustellinmäellä on sijainnut myös myöhemmin Mäkkylän sotilasvirkatalo. 1800-luvun alussa rakennettu päärakennus oli vielä 1920-luvulla puron länsipuolella, mutta 1840-luvulla rakennettu päärakennus sijaitsi mäen itäpuolella. Vanhat talusrakennukset sekä Turuntien eteläpuolella vuonna 1937 rakennetut uudet talusrakennukset on purettu. (Härö 1991, 129).

Vanhimmat kartat:

Geometrisk karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Adam Diökerin laatima kartta vuodelta 1734 (KA/MHA B8 25/1-2); Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750; P. Hagstömin laatima isojakokartta vuosilta 1763/1773 (KA/MHA B8a 16/3-21)

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 121.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 47. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 19.5.2005

Kohdekuvaus:

Mäen lounaispuolen alarinnettä kiersi polku ja sen lounaispuolella oli runsaasti lohkottuja kiviä, jotka olivat mahdollisesti peräisin vanhasta kiviaidasta. Ruutikellarintien länsipuolella oli metsikössä kivetty kaivo ja suuren uunin perustus, jonka koko oli 5,5 x 4 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä. Sen päällä kasvoi suuria lehtipuita. Lähellä polkua olivat uunillisen rakennuksen perustukset. Rakenteet olivat avokallion eteläpuolella. Alue rajautui etelässä Turuntien. Tästä koilliseen sijaitsi mahdollisesti toisen uunillisen rakennuksen perustukset. Näiden itäpuolella oli vanha villiintynyt puutarha. Kairausten perusteella puutarhan maakerrokset ovat seuraavat:

0–20 cm pintamultaa.

20–40 cm Ruskea hieksekkäinen savi.

40–57 cm Ruskea värjäytynyt hiekka.

57–58 cm Keltainen hiekka.

Paikalla on voinut säilyä vanhoja kulttuurikerroksia. Maan päälle näkyvät rakenteet ovat aikaisintaan 1700–1800-luvulta.

Ruutikellarintien itäpuolella ja Turuntien pohjoispuolella kerrostaloista alaspäin oli kivinen loivasti etelään laskeva rinne, johon oli kaivettu uusia viemärikaivoja. Rinteen reunassa kulki kevyenliikenteenväylä. Kairauksen perusteella rinteiden maakerrokset olivat:

0–10 cm Pintamultaa.

10–30 cm Mullansekainen hiekka, joka sisältää tiilimurskaa.

30–38 cm Saven- ja tiilimurskansekainen hiekka.

38–41 cm Keltainen hiekka.

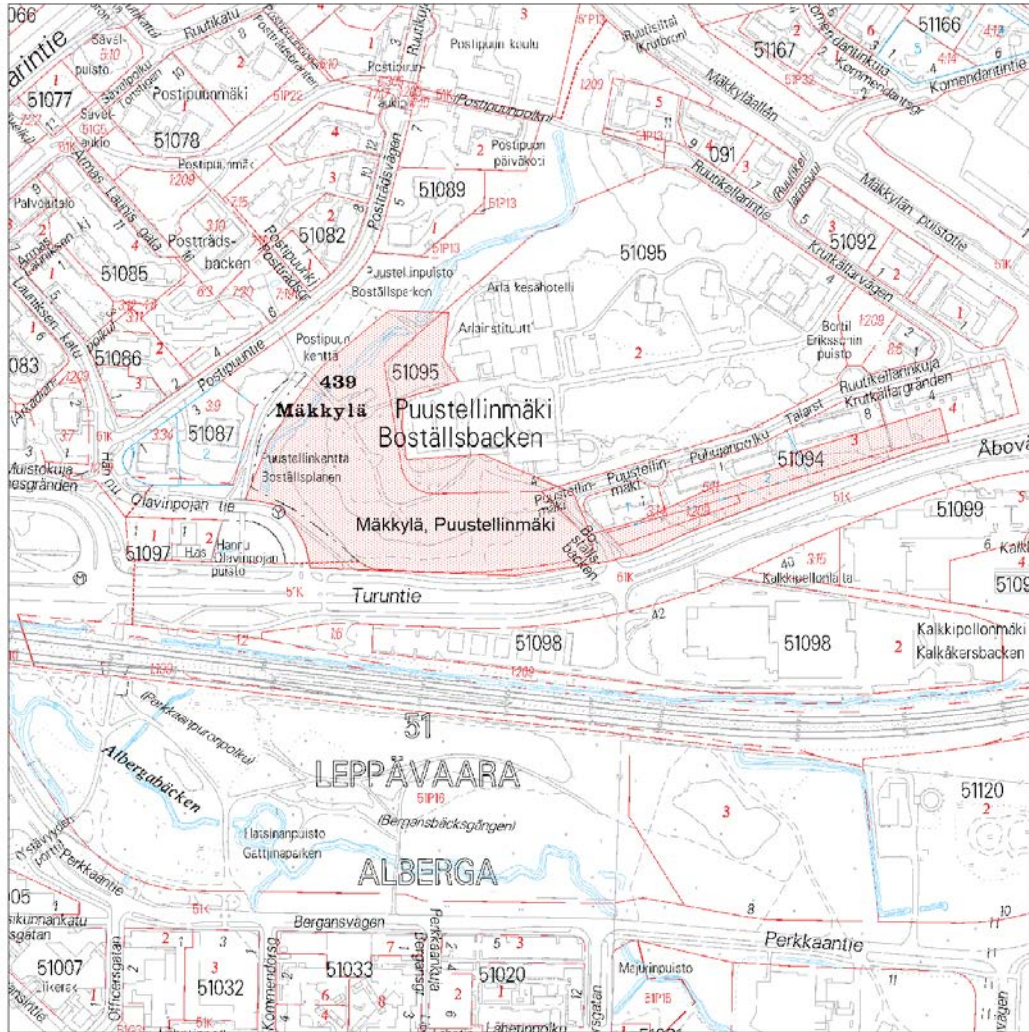
Etelärinteessä on voinut säilyä historiallisen ajan asutuskerroksia.

RHOdia 125563:49

RHOdia 125563:51

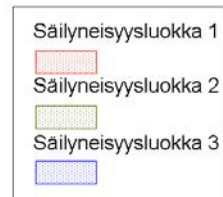
Kohde 36.
Mäkkylä Puustellinmäki

mk 1:5000

Pohjakartta:
 Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
 Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 680 740
 Y= 3 379 550
 Z= 10-20

MJ-tunnus: 100001874
Kohdenumero: 37
Kylän nimi: Mäkkylä (Mäkelä, Mäkilä) Kalkkipellonmäki
Rekisterikylä: Mäkkylä 439

Sijainti ja maasto:

Kylän tonteista yksi sijaitsi Turuntie 42:n eteläpuolella, noin 9,8 km Espoon kirkosta kaakkoon. Paikalla on nykyisin mm. Raha-automaattiyhdistyksen toimitalo. Sen ja Turuntien väliin jäi lehtipuita kasvava joutomaa. Tontin länsiosaa on tasattu paikoitusalueeksi. Kylän tonttimaa on sijainnut etelään laskevassa rinteessä, jonka alapuolella virtaa puro. Huopalahti on ulottunut nykyistä kauemmas luoteeseen.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 680 610
y= 3 379 700
z= 5-15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjojen mukaan viisi taloa, jotka on yhdistetty 1600-luvulla säteriksi. Vanhoihin karttoihin on merkitty useampi tonttimaa. (Kepsu 1999, 65). Vuoden 1755 karttaan Kalkkipellonmäelle on merkitty kaksi tonttia vanhaksi kylätontiksi. Venäläisten poltettua kylän vuonna 1577 se siirtyi Puustellinmäelle (Lindholm 1999, 37). Turuntien eteläpuolella vuonna 1937 rakennetut uudet talusrakennukset on purettu. (Härö 1991, 129).

Vanhimmat kartat:

Geometrisk karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Adam Diökerin laatima kartta vuodelta 1734 (KA/MHA B8 25/1-2); Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750; P. Hagstömin laatima isojakokartta vuosilta 1763/1773 (KA/MHA B8a 16/3-21)

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 121.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 47. Espoon kaupungin museo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 19.5.2005.

Kohdekuvaus:

Raha-automaattiyhdistyksen pohjoispuolella, joutomaan keskellä, oli uunillisen rakennuksen perustus, joka ajoittuu mahdollisesti 1800-luvulle tai 1900-luvun alkuun. Alueen maakerrokset olivat kairausten perusteella seuraavat:

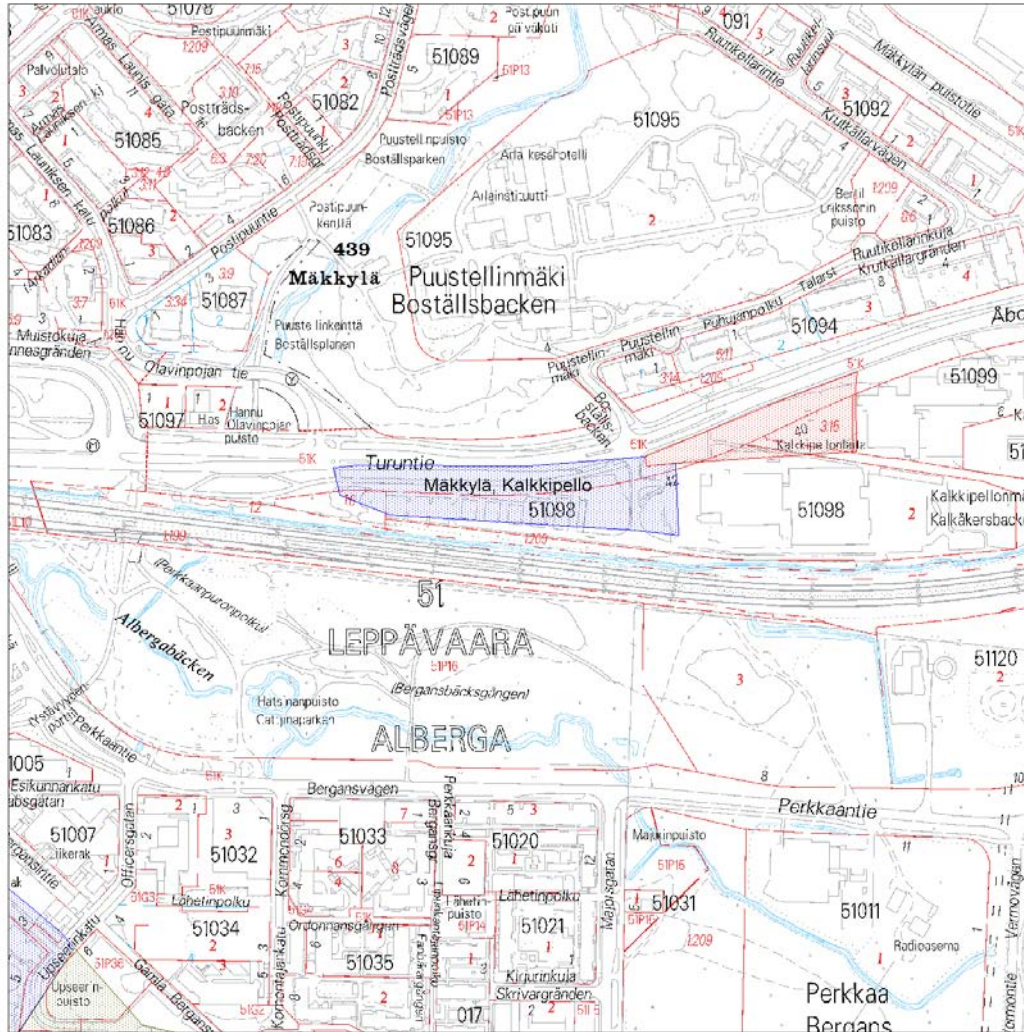
0–13 cm Pintamulta.

10–50 cm Tummanruskea mullansekainen hiekka.

50–53 cm Tummanruskea hiekka.

53–55 cm Keltainen karkea hiekka.

Maan pinnalle oli siellä täällä näkyvissä kiviä, joista oli vaikea hahmottaa rakenteita rehevän kasvillisuuden vuoksi. Paikalla on voinut säilyä historiallisen ajan asutuskerroksia, mutta tontin länsiosaa on todennäköisesti tuhoutunut pysäköintipaikan tasauksessa.

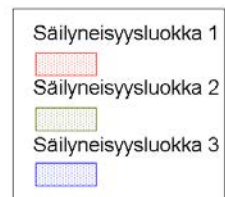
Kohde 37.
Mäkkylä Kalkkipellonmäki

mk 1:5000

Pohjakartta:
 Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
 Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 680 610
 Y= 3 379 700
 Z= 5-15

MJ-tunnus: 1000001880
Kohdenumero: 38
Kylän nimi: Otnäs (Otaniemi)
Rekisterikylä: Hakalehto 418

Sijainti ja maasto:

Kylä ja myöhemmin kartanon päärakennus sijaitsivat nykyisen Otaniemen Teknisen korkeakoulun päärakennuksen paikalla, noin 10 km Espoon kirkosta kaakkoon. Alue on rakennettu 1950–1960-luvuilla (Härö 1991, 166). Rakennusten ympärillä oli tasattuja ja hoidettuja nurmikenttiä sekä puuistutuksia. Aluetta halkoi lukuisat asfaltoidut tiet ja kevyenliikenteen väylät. Vanhasta kartanomiljööstä oli säilynyt vanha lehtipuukuja, joka johti nykyiselle päärakennukselle. Alueen itäreunassa kasvoi lounaaseen laskevilla rinteillä metsää. Kylätontti on sijainnut keskellä Otaniemeä, jota ympäröi meri.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 676 890
y= 3 379 700
z= 5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä on ollut vuoden 1540 maakirjojen mukaan neljä taloa, joista 1600-luvulla oli jäljellä enää yksi tila. Se muutettiin kruununsäteriksi. (Kepsu 1999, 72). Otaniemessä on toiminut myös pieni tiilitehdas 1800-luvulla (Härö 1991, 166).

Vanhimmat kartat:

Karta över Otnäs år 1692 (KA/MHA B8c 6/1-2); Björnvik och Otnäs egokarta 1732 (KA/MHA B7 3-12); Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 160.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 53. Espoon kaupunginmuseo.

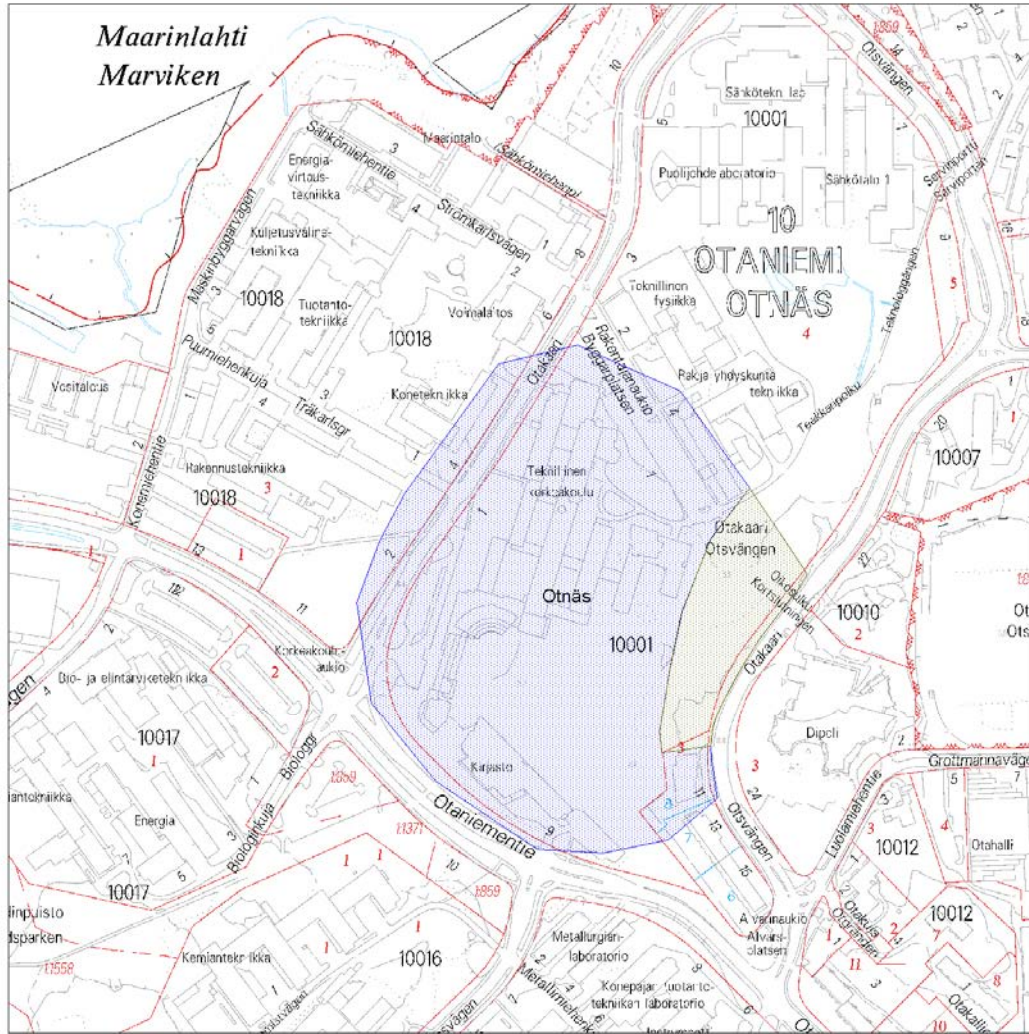
Inventointi: Päivi Hakanpää 24.5.2005.

Kohdekuvaus:

Keskeinen osa kylätonttia on tuhoutunut 1950–1960-luvun rakentamisen myötä. Ainoastaan alueen itäosan metsäiset rinteet ovat säästyneet uudemmalla maankäytöllä. Rinne laski jyrkästi länteen, mutta pohjoisosa on loivempi. Rinteen alaosassa oli kapea terassi, jossa oli ainakin kolmessa kohdassa osittain maan päälle näkyviä kiveyksiä. Kasvillisuuden alta oli vaikea päätellä olivatko ne esim. pellolta nostettuja kasattuja kiviä vai johonkin rakenteseen liittyviä. Itärinteessä on voinut säilyä historialliseen asutukseen liittyviä kerroksia ja rakenteita.

RHOdia 125563:54

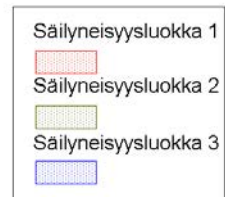
Kohde 38.
Otnäs

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 676 890
Y= 3 379 700
Z= 5

MJ-tunnus: 100001883
Kohdenumero: 39
Kylän nimi: Skogby (Skogbisa, Bysa, Skograsi)
Rekisterikylä: Puolarimetsä 404

Sijainti ja maasto:

Kylä sijaitsee Vanhan Pisantien päässä, noin 4,2 km Espoon kirkosta kaakkoon. Paikalla toimii nykyisin päiväkotia, jonka uudisrakennus ja leikkipaikka sijaitsevat tontin länsilaidalla. Mäen länsi- ja pohjoispuolella aukeaa vanhat pellot tai niittyalueet, jotka ovat metsittymässä. Tontin kaakkoispuolella oli kaksikerroksisia rivitaloja. Paikalla on säilynyt 1800-luvun päärakennus, joka oli päiväkodin käytössä, sekä sen kaakkoispuolella ilmeisesti 1900-luvun alkupuolelta oleva toinen asuinrakennus (Härö 1991, 146). Päärakennuksen koillispuolella mäen alla on tasoitettu paikoitusalue. Tonttimaan sijoittuu saven ympäröimän sora-moreenimäen laelle. Mäen alarinteet olivat siltiä (Maa-taloudellinen maaperäkartta 1957/1967).

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 675 940

y= 3 371 440

z= 15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Skogbisa kuului vuoden 1540 maakirjojen mukaan Kaukalahden kylään. Ulkotila oli erotettu Bisan talosta ja perustettu varsinaisen kylän takamaalle. (Kepsu 1999, 53).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja J. Bongin laatima kartta vuodelta 1758/1763 (KA/MHA B7 10/3-14).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohde 140.

Nurminen, Teija 2000: Keski- ja vanhaa kylätonttien inventointi 2000. Kohde 56. Espoon kaupungin museo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 19.5.2005.

Kohdekuvaus:

Tontin länsiosassa on tuhoutunut päiväkodin ja leikkipaikan rakentamisen vuoksi. Uuden päiväkotirakennuksen koillispuolelta on purettu rakennus. Koilliseen laskevassa rinteessä on katajia, muutamia lehti- ja havupuita sekä heinää kasvava terassi, jonka yläosassa oli suuria kiviä. Terassin maakerrokset tarkistettiin kairaamalla:

0–35 cm Pintamulta

35–60 cm Ruskeankeltainen hiekka.

Vanhan päärakennuksen lounaispuolella tasaisen nurmikentän reunalla pilkisti kallio. Alueen alapuolella olevat maakerrokset ovat seuraavat:

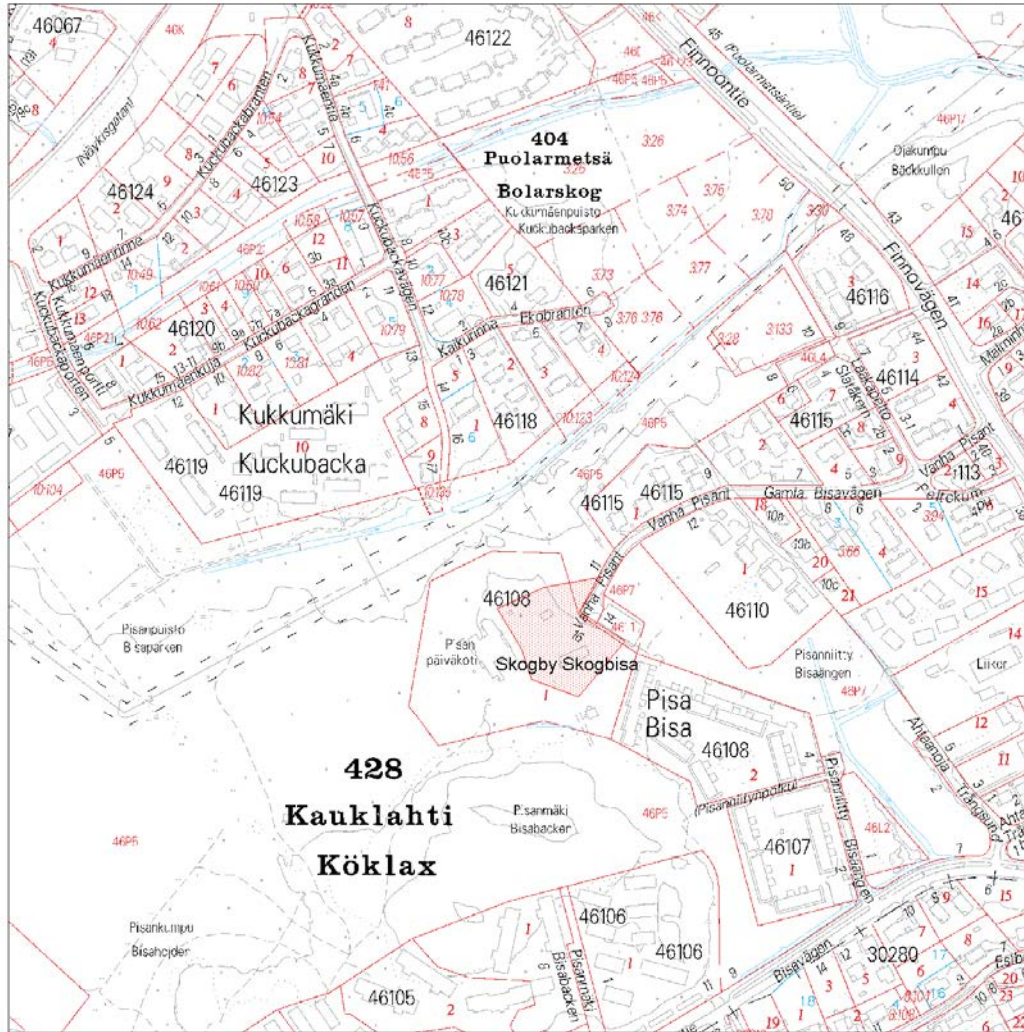
0–13 cm Mullansekainen savi (tiivis, ilmeisesti nurmikon pohjustus)

13–50 cm Mullan- ja hiekkansekainen harmaanruskea savi

50–55 cm Vaaleanharmaa tiivis savi, jossa oli rautasaostumia tai tiiltä.

55–60 cm Tummanharmaa hiekkansekainen savi, jossa oli rautasaostumia tai tiiltä.

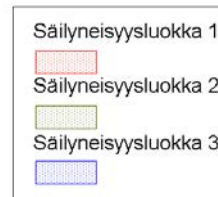
**Kohde 39.
Skogby Skogbisa**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 675 940
Y= 3 371 440
Z= 15

MJ-tunnus: 1000001887
Kohdenumero: 40
Kylän nimi: Stensvik (Kivenlahti)
Rekisterikylä: Kivenlahti 451

Sijainti ja maasto:

Kylä sijaitsi Kivenlahden pohjukassa, noin 6,2 km Espoon kirkosta lounaaseen. Tontti jäi nykyisen Kivenlahdenkadun, Merivalkaman ja Meripoijun teiden väliin. Katuja reunustivat korkeat kerrostalot, joiden keskelle oli jäänyt kallioinen piha-alue. Etelärinteellä oli säilynyt kaksi 1800-luvun lopussa tai 1900-luvun alussa rakennettua puista asuinrakennusta. Kylän koillispuoliset pellot olivat hiesusavea ja lounaispuoliset pellot hietaa (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967).

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 673 800
y=3 368 730
z=15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä oli vuoden 1540 maakirjojen mukaan viisi taloa, mutta vuosisadan lopussa taloja oli enää kolme. Kylän rajojen perusteella se on kuulunut alun perin Kauklahteen. (Kepsu 1999, 79).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, Karta över Tyskas hemman och Stensvik bys åker år 1780.

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 56. Espoon kaupunginmuseo.

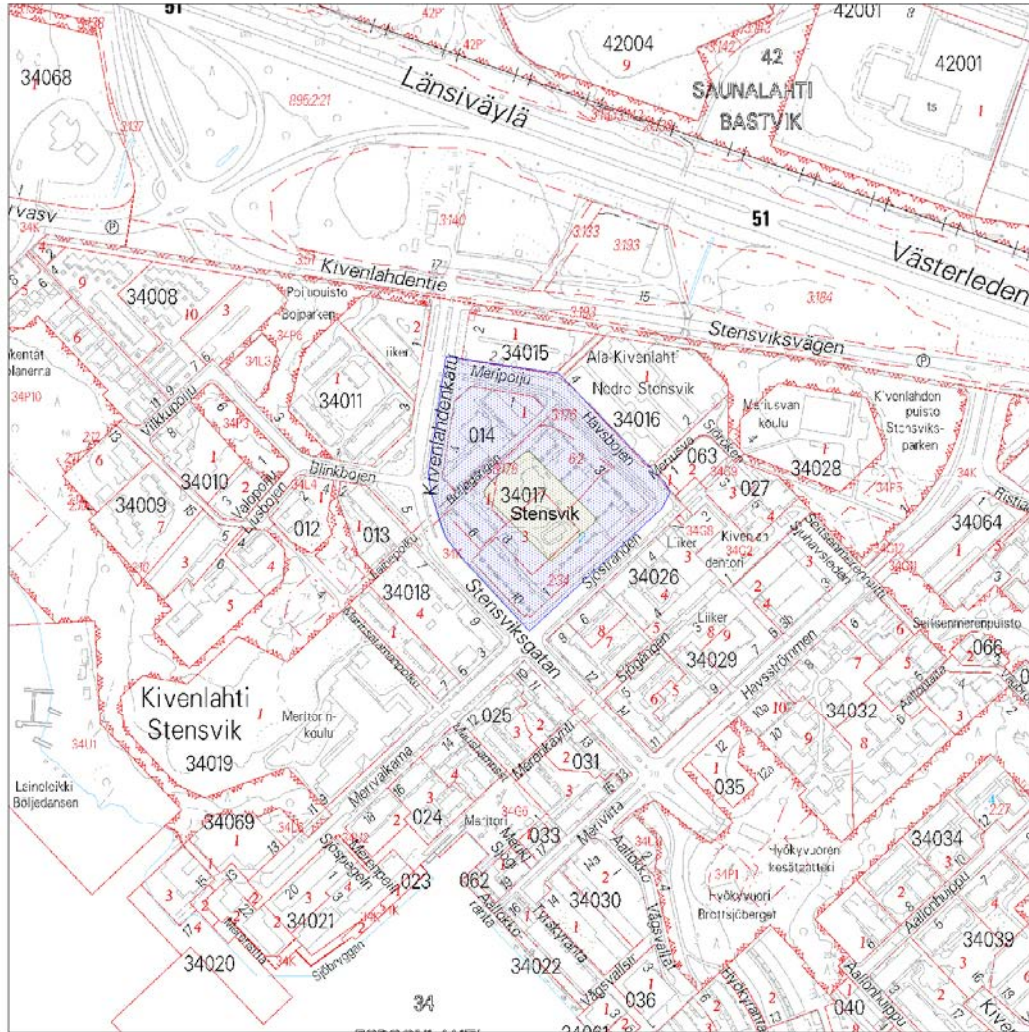
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 27.5.2005.

Kohdekuvaus:

Kylätontti on suurelta osin tuhoutunut uudemman rakentamisen myötä, mutta kerrostalojen keskellä kallioisella mäellä ja sen etelärinteellä on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia puutalojen ympäristössä. Paikalle oli tuotu maata ja puutalojen kivijalat olivat lähes maanpeitossa.

RHOdia 125563:65

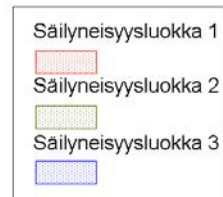
**Kohde 40.
Stensvik**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 673 800
Y= 3 368 730
Z= 15

MJ-tunnus: 100001888
Kohdenumero: 41
Kylän nimi: Storhoplax (Alberga, Suurhuopalahti)
Rekisterikylä: Suurhuopalahti 452

Sijainti ja maasto:

Kylän taloista pääosa on sijainnut Kehä I:n itäpuolella nykyisen ammattioppilaitoksen alueella sekä sen luoteispuolella Perkkaalla. Kylätontti rajautui lännessä Kehä I:een, etelässä Everstinkatuun ja idässä Majurinkatuun. Everstinkadun ja Majurinpolun välissä oli kerrostaloalue. Vanhan kylätontin koillisosa on hoitamaton puistoa. Kylä on sijainnut Haapalahden lounaisrannalla, noin 9,3 km Espoon kirkosta koilliseen.

Peruskartta: 2034 03 Tapiola

Yhtenäiskoordinaatit: x=6 680 075
y= 3 379 00
z= 10

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä oli vuoden 1540 maakirjojen mukaan 11 taloa, mutta niiden määrä väheni 1560-luvulla yhdeksään. Kylän alkuperäinen tonttimaa on ollut ilmeisesti samalla paikalla, missä sijaitsi myös Mäkkylän kylä. (Lindholm 1999, 36–37). Venäläiset polttivat kylän vuonna 1577. Kylän maille perustettiin kartano 1620-luvulla nykyisen Albergan kartanon paikalle, jossa sijaitsi entuudestaan yksi Suurhuopalahden kylän taloista. Vuoden 1691 kartassa kylän vanha tonttimaa oli autio lukuun ottamatta Perkkaan tilaa. Kartano siirrettiin 1720-luvulla nykyiselle ammattikoulun viereiselle tontille Kersantinpuiston alueelle. (Ramsay 1984, 476; Haggrén & Hakanpää 2001, 6; KA/MHA B8a 16/1-2, B8 2/1-2)

Vanhimmat kartat:

Samuel Brotheduksen laatima Geometrisk karta över Albergh, Mäkkilä, Konungsböle Och Kilo i år 1691 (KA/MHA B8a 16/1-2), Adam Diökerin laatima kartta vuodelta 1734 (KA/MHA B8 25/1-2); Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750; P. Hagstömin laatima isojakokartta vuosilta 1763/1773 (KA/MHA B8a 16/3-21)

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 108–109.

Nurminen, Teija 2000: Keski-ikäisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 60. Espoon kaupunginmuseo.

Haggrén, Georg & Hakanpää, Päivi 2001: Espoo, Leppävaara Kersantinpuisto (Vanha Alberga). Kaivauskertomus 2001. MV/RHO.

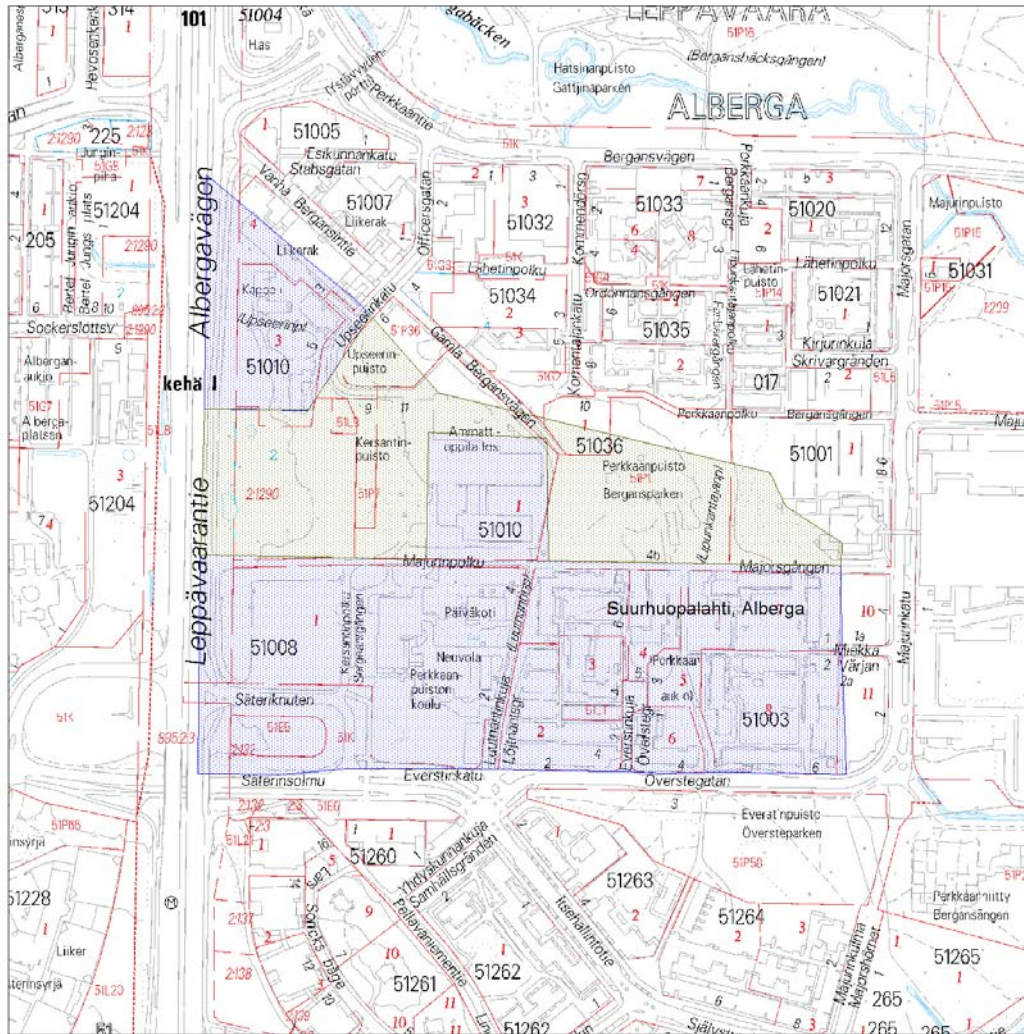
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 20.5.2005.

Kohdekuvas:

Kylätontti on tuhoutunut suurelta osin uudemman kerrostalorakentamisen myötä. Kerrostalojen välissä, Majurinpolun pohjoisosassa oli kallioinen puistoalue ja leikkikenttä. Toinen rakentamaton alue sijaitsi Kehä I:n ja Everstinkadun kulmassa, missä vesoittuneelle rakentamattomalle alueelle oli ilmeisesti tuotu täyttömaata. Kolmas rakentamaton alue oli Kersantinpuisto, jonne Albergan kartano siirrettiin 1700-luvun alussa. Suurin osa kylätontista on tuhoutunut myöhemmän rakentamisen myötä, mutta rakentamattomilla alueilla on voinut säilyä vanhempia asutuserostumia Kersantinpuiston lisäksi. Albergan kartanon puutarhan kiviterassit ovat vielä näkyvissä ja alueella on säilynyt kartanoon liittyneitä rakenteita ja maakerroksia (Haggrén & Hakanpää 2001).

RHOdia 125563:53

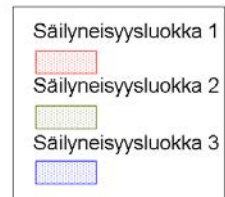
Kohde 41.
Suurhuopalahti Alberg

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2034 03 Tapiola
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 680 075
Y= 3 379 300
Z= 10

MJ-tunnus: 1000001889
Kohdenumero: 42
Kylän nimi: Svinö
Rekisterikylä: Suvisaaristo 449

Sijainti ja maasto:

Kylä sijaitsi Svinö-nimisen saaren länsiosassa Moisöfjärden rannalla, noin 9,6 km Espoon kirkosta kaakkoon. Autiointi on nykyisen Suvisaaren ja Suinonmäen teiden välisellä alueella. Alueen eteläosassa sekä Suinonmäen tien länsipuolella oli avokalliota. Pohjois- ja etelärinteiden väliin jäi alava niittyalue, jota on käytetty eläinten laitumena. Stor-Svinön rakennukset on purettu 1970-luvulla. Lill-Svinön tontilla oli vielä jäljellä vanha väentupa, joka on remontoitu ja edelleen asuinkäytössä.

Peruskartta: 2032 11 Sökö
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 670 550
y= 3 372 650
z= 5

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä oli vuoden 1540 maakirjojen mukaan kaksi taloa. Sen maihin kuuluivat pääsaaren lisäksi Rämso ja Bergö. (Kepsu 1999, 84). Svinö oli Möisön lisäksi ainoa asuttu saari Espoossa vuonna 1540. Se sijaitsi tärkeän Suinon-salmen kautta kulkevan vesireitin varrella. (Lindholm 1999, 22).

Vanhimmat kartat:

Skogkarta över Märtenby, Finnå, Svinö, Kaitans och Sökö vuodelta 1698 (KA/MHA 8a 16/1-2), Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, J. P. Westermarck laatima kartta vuodelta 1776 Moisö och Svinö egokarta i Svinö och karta ofver Tallholmen i Svinö (KA/MHA B8 19/1), Svinö och Moisö karta ofver egorna 1828/1829. (KA/MHA B8 17/1-5)

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 61. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 18.5. ja 31.5.2005.

Kohdekuvaus:

Stor Svinön rakennukset on purettu 1970-luvulla. Näytyn eteläpuolella oli avokallion vieressä vielä näkyvissä rakennusten kivijalkoja sekä vanhasta pihapiiristä kertovia marjapensaita.

Suinonmäen tien länsipuolella olevan kallion alapuolella oli kairauksen perusteella seuraavat maakerrokset: 0–5cm Pintamulta.

5–33 cm Läikikäs ruskea ja tummanharmaa mullan- ja savensekainen hiekka.

33–43 cm Ruskeanharmaa hiekkansekainen savi, jossa nokihippuja.

Suvisaarentien 23:n eteläpuolella olevaan, kaakkoon laskevaan rinteeseen tehtiin kaksi koekuoppaa. Ensimmäinen sijaitsi koivuja kasvavalla terassilla (ikoo=3 372 636, pkoo=6 670 681). Koekuopan koko oli 60 x 70 cm ja maakerrokset olivat seuraavat:

0–13 cm Pintamulta, josta löytyi 1 mm paksuista vaaleanvihreää ikkunaliasia.

13–37 cm Tummanharmaa hiekkansekainen savi, jossa oli tiilimurskaa. Kerroksen alapinnalla oli noin 5 x 10 cm kokoisia kiviä kahdessa kerroksessa, alimmaisena oli 15 x 20 cm kokoisia palaneita kiviä.

37–47cm Värjäytynyt tummanruskea ja keltainen hiekka.

47–54 cm Karkea hiekka, joka sisälsi ruosteläikkiä.

54–55 cm Ruskeankeltainen hienohiekka.

Toinen koekuoppa sijaitsi edellisestä noin 15 metriä lounaaseen (ikoo=3 372 631, pkoo=6 670 666). Sen koko oli 45 x 50 cm ja maakerrokset olivat seuraavat:

0-15 cm Pintamulta.

15–35 cm Saven- ja mullansekainen hiekka, jossa oli tiilimurskaa ja vähän hiiltä. Kerroksen pohjalla oli harvaan ladottu kiveys, jossa oli noin 5 x 10 cm kokoisia kiviä.

35–48 cm Karkea hiekka, joka sisälsi ruosteläikkiä.

48–55 cm Ruskeankeltainen hieno hiekka.

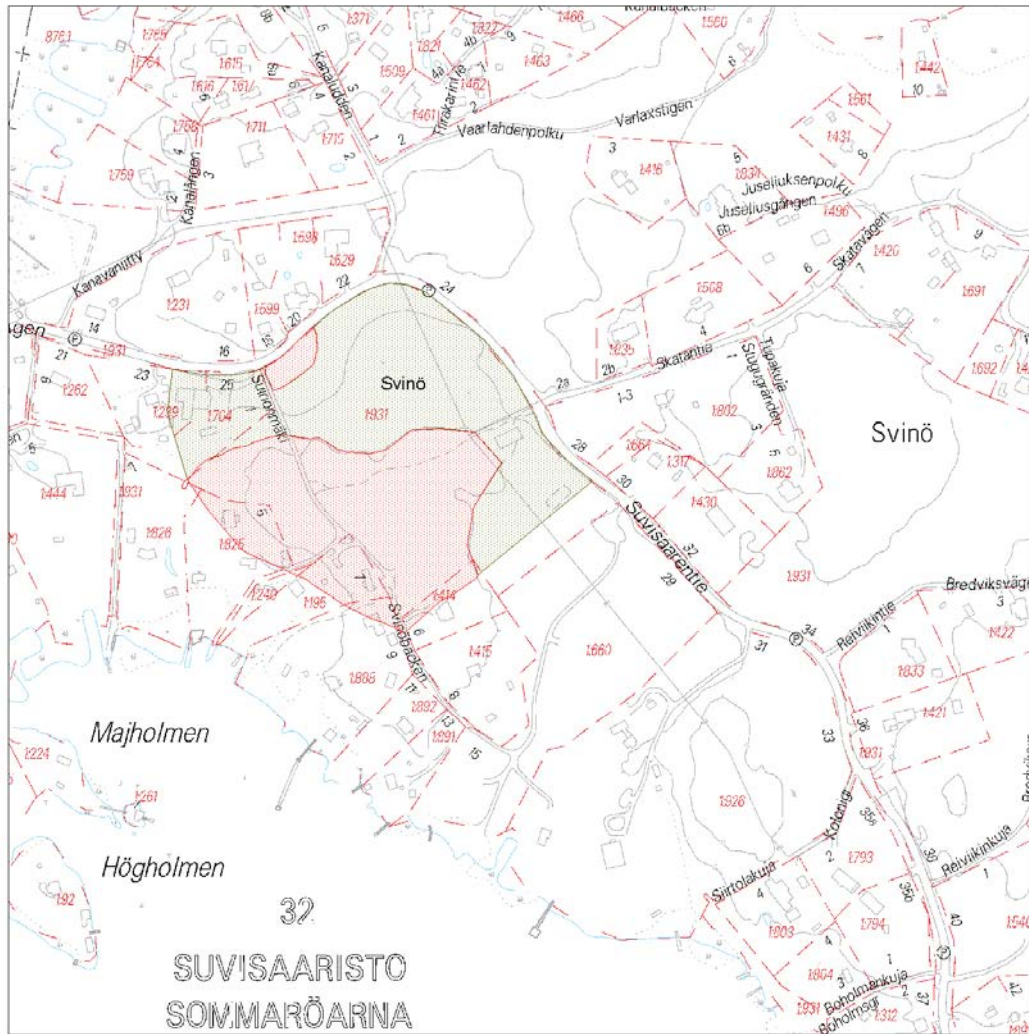
Vanhoja asutuskerroksia on voinut säilyä niittyä reunustavilla rinteillä sekä kallioiden alapuolella.

RHOdia 125563:44

RHOdia 125563:45

Kohde 42.
Svinö

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 11
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 670 550
Y= 3 372 650
Z= 5

	Säilyneisyysluokka 1
	Säilyneisyysluokka 2
	Säilyneisyysluokka 3

MJ-tunnus: 100001893
Kohdenumero: 43
Kylän nimi: Sökö (Soukka), Eteläinen
Rekisterikylä: Kivenlahti 451

Sijainti ja maasto:

Kylä on vanhojen karttojen perusteella sijainnut Övergårdin talon luona Kartanonkulma-nimisen tien kohdalla (Lindholm 1999, 23; Kepsu 1999, 88). Tontti on ollut luoteeseen laskevalla rinteellä puron eteläpuolella. Espoonlahdentien ja Yläkartanontien risteyksen eteläpuolella sijaitseva Övergårdin 1800-luvulla rakennettu puinen päärakennus, kivinen navetta ja tiilinen talli, joka on valmistunut 1930-luvulla (Härö 1991, 165). Tontin kaakkoisosaan on rakennettu uusia rivitaloja. Rinteen alaosassa sijaitsevat Nedgårdin 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa rakennetut asuinrakennus ja talousrakennukset, hevoshaka, puutarha sekä puutarhapalstoja. Kylä on sijainnut Soukanlahden pohjukassa, noin 7,6 km Espoon kirkosta etelään.

Peruskartta: 2032 11 Sökö ja 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 672 270
y= 3 370 150
z= 5-15

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä oli vuoden 1540 maakirjojen mukaan kaksi taloa, joista toinen oli merkitty autioksi. 1600-luvun puolivälissä kylästä tuli Espoon kartanon lampuotitila ja myöhemmin kruununlampuotitila. (Lindholm 1999, 23; Ramsay 1984, 495–497).

Vanhimmat kartat:

Skogskarta över Märtenby, Finnå, Svinö, Kaitans och Sökö år 1698 (KA/MHA 8a 16/1-2); Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, Sökö karta ofver egorna med delning 1830/1839 (KA/MHA B8a 20/1-4).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 164–166.

Lindholm, Dan 1995: Kaivausraportti. Espoon kaupunginmuseo.

Nurminen, Teija 2000: Keski-ikäisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 64. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 27.5.2005.

Kohdekuvaus:

Övergårdin ja Nedergårdin pihapiirit ovat säästyneet uudelta rakentamiselta. Hevoshaan pohjoiskulman ja polun koillispuolella olevan terassin maakerrokset olivat kairausten perusteella seuraavat:

0–5 cm Pintamulta.

5–62 cm Harmaanruskea hienohiekka.

62–74 cm Harmaanruskea savensekainen hiekka.

74–81 cm Läikikäs ruskea ja keltainen hiekka.

Edellisestä noin 50 metriä lounaaseen oli kalliopaljastuman alla terassin reunalle nostettu kiviä. Terassin maakerrokset olivat kairausten perusteella seuraavat:

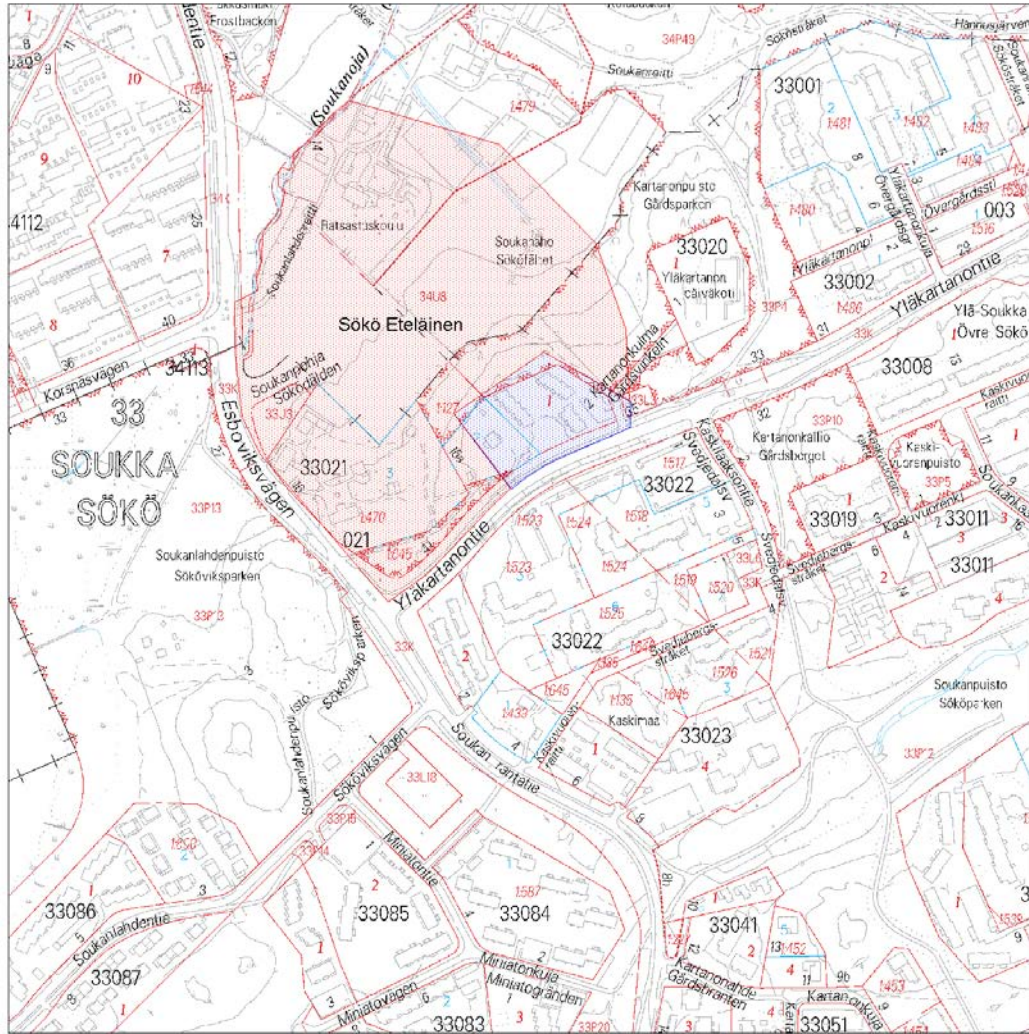
0–5 cm Pintamulta.

5–57 cm Harmaanruskea siltti.

57–65 cm Vaaleanharmaa savi.

Övergårdin ja Nedergårdin pihapiirissä sekä niiden välissä olevassa hevoshassa ja puutarhapalstoilla on voinut säilyä vanhoja asutuskerroksia. Rivitaloalueella ne ovat todennäköisesti tuhoutuneet.

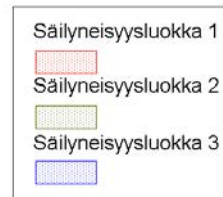
Kohde 43.
Sökö Eteläinen

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 11 ja 12
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 672 270
Y= 3 370 150
Z= 5-15

MJ-tunnus: 100001894
Kohdenumero: 44
Kylän nimi: Sökö (Soukka), Pohjoinen
Rekisterikylä: Kivenlahti 451

Sijainti ja maasto:

Kylä on vanhojen karttojen perusteella sijainnut Övergårdin talon luona, Kartanonkulma-nimisen tien kohdalla (Lindholm 1999, 23, Kepsu 1999, 88). Espoon kaupunginmuseo kaivoi puron pohjoispuolella, urheilupuiston pohjoisosassa, Sökövikenin ja uimahallin välisellä alueella. Paikka oli kaakkoon laskeva rinne, jonka alapuolella virtasi puro. Kalliopaljastumien alla rinteessä oli leveä terassi noin 10 metrin korkeuskäyrällä. Rinteen yläosassa kasvoi metsää. Rinteen alaosassa oli nurmikenttä ja heinikko.

Peruskartta: 2032 11 Sökö ja 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 672 690
y= 3 370 130
z= 5-20

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylässä oli vuoden 1540 maakirjojen mukaan kaksi taloa, joista toinen oli merkitty autioksi. 1600-luvun puolivälissä kylästä tuli Espoon kartanon lampuotitila ja myöhemmin kruununlampuotitila. (Lindholm 1999, 23; Ramsay 1984, 495–497).

Vanhimmat kartat:

Skogskarta över Märtenby, Finnå, Svinö, Kaitans och Sökö år 1698 (KA/MHA 8a 16/1-2); Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750, Sökö karta ofver egorna med delning 1830/1839 (KA/MHA B8a 20/1-4).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 164.

Lindholm, Dan 1995: Kaivausraportti ? ESM. (Raportti puuttuu).

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 64. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 27.5.2005.

Kohdekuvaus:

Espoon museon koekaivauksissa löytyi mm. palaneen rakennuksen jäännökset, keskiaikainen balttilainen raha sekä hakapyssyn luoti. Kaivausten perusteella asutusta on ollut myös puron pohjoispuolella. Kylän vanhin tonttimaan on saattanut sijaita puron pohjoispuolella. (Lindholm 1999, 23).

Koulun puoleinen osa alueesta oli kallioista metsikköä. Rinteen suuntaisen polun itäpuolella oli 3,5 x 2,5 m kokoinen maansekainen kiveys, jossa oli 20x30 -15x20 cm kokoisia kiviä. Kiveyksen reunassa maakerrokset olivat seuraavat:

0–33 cm Hiekkansekainen multa ja humus.

33–45 cm Ruosteensuskea karkea hiekka.

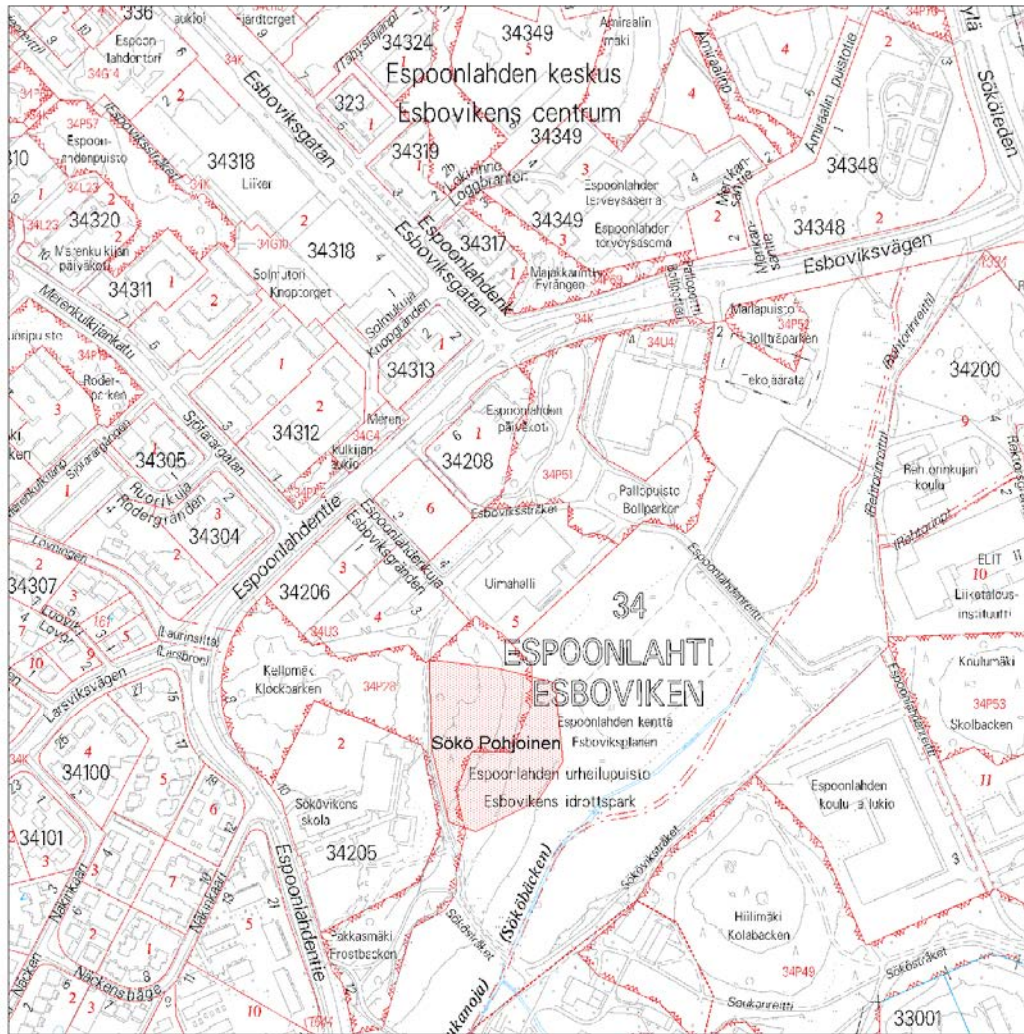
48–58 cm Ruosteensuskea hieno hiekka.

58–59 cm Vaalean harmaa hieno hiekka.

Rinteen itäpuolella on koekaivaushavaintojen perusteella säilynyt keskiaikaisia asutuskerroksia.

RHOdia 125563:66

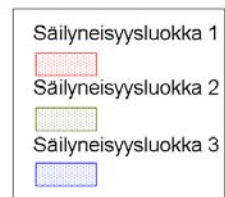
Kohde 44.
Sökö Pohjoinen

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 11 ja 12
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 672 690
Y= 3 370 130
Z= 5-20

MJ-tunnus: 1000001896
Kohdenumero: 45
Kylän nimi: Träskby (Järvikylä)
Rekisterikylä: Järvikylä (Träskby, Gudsbacka) 457
Sijainti ja maasto:

Kylä sijaitsee peltojen ympäröimänä Halujärventien 6-8:n kohdilla, noin 5,3 km Espoon kirkosta etelään. Kylämaiden pohjoispuolella virtaa Mankinjoki. Tonttimaata on hieta- ja soramoreenimäellä ja sen ympärillä olevat pellot ja niityt ovat karkeaa hietaa ja savea (Maataloudellinen maaperäkartta 1957/1967). Kylätontti on edelleen maatalojen pihapiiriä ja puutarhaa. Ympärillä olevat pellot ovat vielä viljelyksessä.

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 679 200
y= 3 364 820
z=20-30 m mpy

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Vuoden 1540 maakirjan mukaan kylässä oli kolme taloa: Guss, Hommas ja Sångars. Guss jakaantui myöhemmin Stor- ja Lillgussiksi, joista jälkimmäisen tontti on edelleen samalla paikalla. Kylä on ilmeisesti saanut nimensä Loojärvestä, joka sijaitsee kylän länsipuolella. (Lindholm 1999, 13).

Vanhimmat kartat:

Espoon pitäjän kartta vuodelta 1750 ja kartta vuodelta 1779 (KA/MHA B7 9/1).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Härö, Erkki 1991: Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Kohteet 5-7.

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 66. Espoon kaupunginmuseo.

Haggrén, Georg & Latikka, Jaakko 2004: Espoo, Espoon kartanon alueen, historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 2004. Kohde 5.

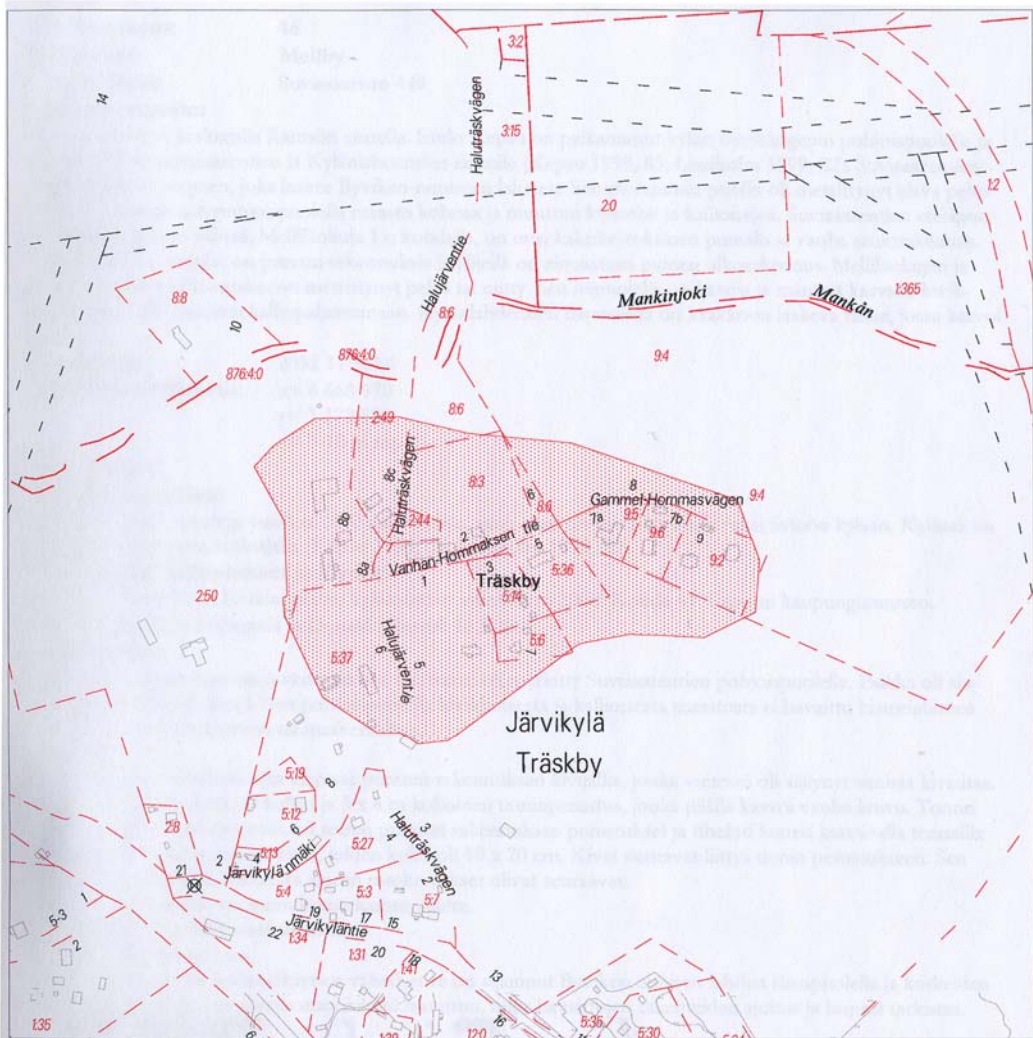
Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 3.5 2005.

Kohdekuvaus:

Maatilojen rakennukset ovat pääasiassa 1800-luvulta, mutta vanhimmat osat ovat jo 1700-luvun puolelta. Lill-Gussin rakennuskantaa täydennettiin 1900-luvun alussa navetalla ja tiilisellä meijerirakennuksella. (Härö 1991, 21–22). Vanhan Hommaksen tien varrelle on rakennettu omakotitaloja 1960–1990-luvuilla. Sångarsin ja Lill-Gussin talojen välissä on Halujärventien molemmiin puolin pienet viljelyksessä olevat pellot. Ne sijaitsevat suunnilleen samoilla paikoilla kuin jo 1750-luvun kartassa (Espoon pitäjän kartta 1750). Kylätontin koillisrinteet ovat niittyä.

RHOdia 125563:15

**Kohde 45.
Träskby**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 679 200
Y= 3 364 820
Z= 20-30

Säilyneisyysluokka 1	
Säilyneisyysluokka 2	
Säilyneisyysluokka 3	

MJ-tunnus: _

Kohdenumero: 46

Kylän nimi: Mellby

Rekisterikylä: Suvissaaristo 449

Sijainti ja maasto:

Kylä on sijainnut keskiajalla Rämsön saarella. Saulo Kepsu on paikantanut kylän Byvikängenin pohjoispuolelle ja Dan Lindholm Suvisaarentien ja Kylänlahdentien alueelle (Kepsu 1999, 85; Lindholm 1999, 22). Suvisaarentien pohjoispuolella on puro, joka laskee Byviken-nimiseen lahteen. Sen molemmin puolin oli metsittynyt alava pelto tai niitty. Voimalinjan pohjoispuolella maasto kohoaa ja muuttuu kiviseksi ja kallioiseksi. Suvisaarentien eteläpuolella kahden kallion välissä, Mellilänkuja 1:n kohdalla, on uusi kaksikerroksinen puutalo ja vanha asuinrakennus. Mellilänkuja 3:n tontilta on purettu rakennuksia ja jäljellä on ainoastaan puinen ulkorakennus. Mellilänkujan ja Kylänlahdentien välinen alue on metsittynyt pelto tai niitty. Sen itäpuolella on katajia ja mäntyjä kasvava kivikoinen alue, joka rajautuu kalliopaljastumaan. Kylänlahdentien itäpuolella on kaakkoon laskeva rinne, jossa kasvoi koivuja.

Peruskartta: 2032 11 Sökö

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 668 970

y= 3 372 380

z= 5-10 m mpy

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Kylää ei ole enää mainittu vuoden 1540 maakirjassa, vaan saari on merkitty kuuluvaksi Svinön kylään. Kylässä on ollut pysyvää asutusta keskiajalla (Kepsu 1999, 85, Lindholm 1999, 22).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

Nurminen, Teija 2000: Keskiäikaisten kylätonttien inventointi 2000. Kohde 41. Espoon kaupunginmuseo.

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 18.5.2005.

Kohdekuvas:

Espoon kaupungin museon inventoinnissa kylätontti oli merkitty Suvisaarentien pohjoispuolelle. Paikka oli alavaa entistä peltoa tai niittyä. Sen pohjoispuolella kivikkoisesta ja kallioisesta maastosta ei havaittu historialliseen asutukseen liittyviä rakenteita tai maakerroksia.

Mellilänkuja 3 kohdalla oli tien vieressä purettu rakennuksen kivijalka, jonka vieressä oli säilynyt vanhaa kiviaitaa. Kivijalan lounaispuolella oli kellari ja 3 x 4 m kokoinen uuninperustus, jonka päällä kasvoi vanha koivu. Tontin eteläkulmassa, lounaisrinteessä, oli toisen purettu rakennuksen perustukset ja tiheästi kuusia kasvavalla terassilla sammaleen peitossa palaneita kiviä, joiden koko oli 10 x 20 cm. Kivet saattavat liittyä uunin perustukseen. Sen etäpuolella tehdyssä kairauksessa alueen maakerrokset olivat seuraavat:

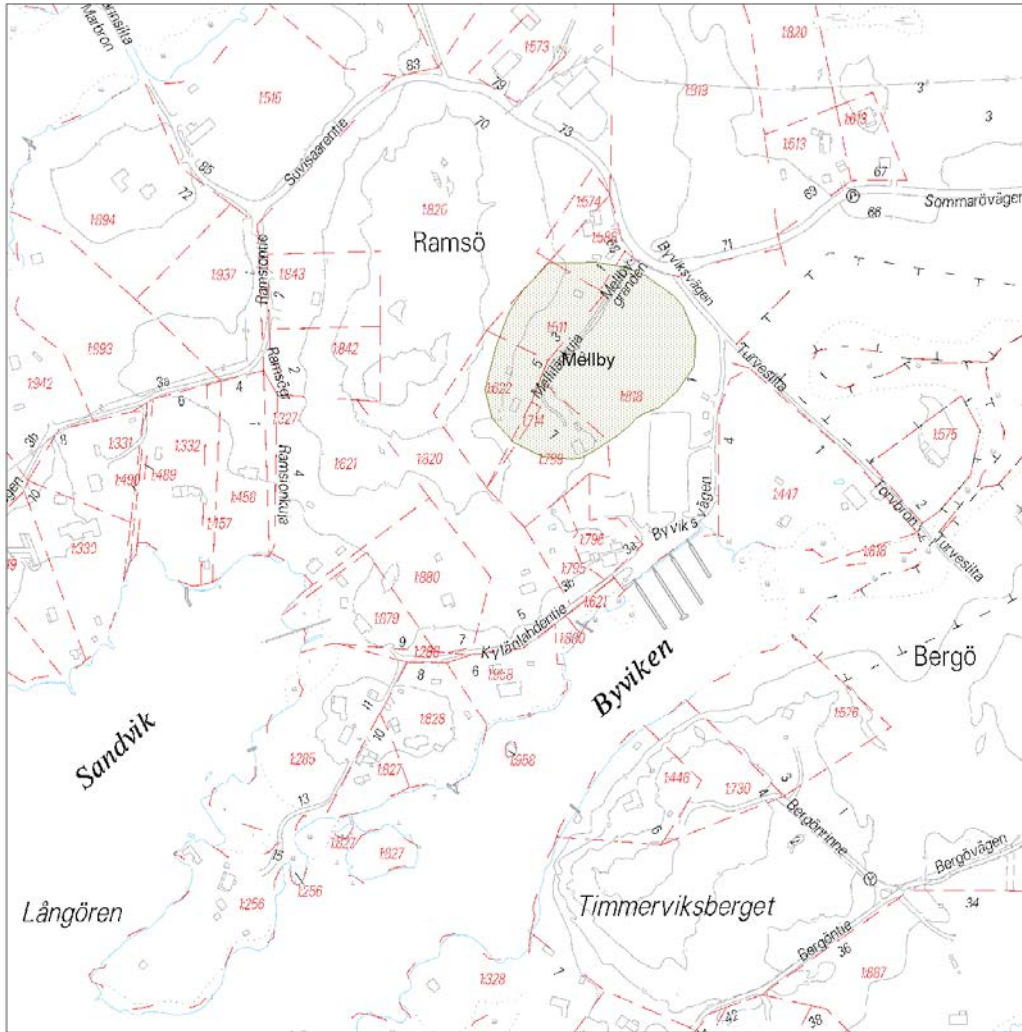
0–25 cm Tummanharmaa humuksensekainen multa.

25–34 cm Nokinen hiekkansekainen savi.

34–35 cm Värjäytynyt savi.

Tontti oli 5-10 metrin korkeuskäyrien välissä ja se on sijainnut Byviken nimisen lahden länsipuolella ja korkeiden kallioiden itäpuolella. Jos alueen maankäyttö muuttuu, tulee havaittujen rakenteiden ajoitus ja laajuus tarkistaa.

**Kohde 46.
Mellby**

mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 11
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 668 970
Y= 3 372 380
Z= 5-10

	Säilyneisyysluokka 1
	Säilyneisyysluokka 2
	Säilyneisyysluokka 3

MJ-tunnus: –
Kohdenumero: 47
Kylän nimi: Söderskog, Eteläinen
Rekisterikylä: Suvimetsä

Sijainti ja maasto:

Saulo Kepsu on paikantanut Söderskogin kylän vanhan tonttimaan Finnoontie 66:n pohjoispuolelle (Kepsu 1999, 85). Tie ja kevyenliikenteen väylä halkoi kalliomaen, jonka itä- ja pohjoispuolella on vielä viljelyksessä olevat vanhat pellot. Nykyisen ja vanhan kylätontin välissä virtasi puro peltoaukean läpi. Finnoontien itäpuolelle aivan puron eteläpuolelle oli 1600-luvun lopun karttaan merkitty toinen tontti, joka nykyisin on peltona.

Peruskartta: 2032 12 Espoo

Yhtenäiskoordinaatit: x= 6 677 300

y= 3 370 800

z=15-25m mpy

Arkistotiedot:

Varhaisin maininta:

Vuoden 1540 maakirjassa kylään oli merkitty neljä taloa, mutta jo 1500-luvulla niistä kaksi oli autioitunut. Niiden maat jaettiin kylän muiden talojen kesken. Kylässä on ollut vain yksi talo 1600-luvulta lähtien (Ramsay 1984, 484). Vuoden 1699 karttaan on merkitty suunnilleen Finnoontie 66:n kohdalle kaalimaa ja sen koillispuolella vasikkahaka. Näiden perusteella kylätontti on saattanut sijaita paikalla (Saulo Kepsun suullinen tiedonanto 15.11.05; KA/MHA B8 20/3). Samaan karttaan on merkitty yksi talo nykyisen kylätontin eteläpuolelle, aivan puron etelärannalle. Tien länsipuolella oli Bastuäker. Kylän neljä taloa ovat voineet sijaita useammalla tonttimaalla.

Vanhimmat kartat:

Samuel Broteruksen kartta vuodelta 1699 Söderskogin tiluksista (KA/MHA B8 20/3).

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt:

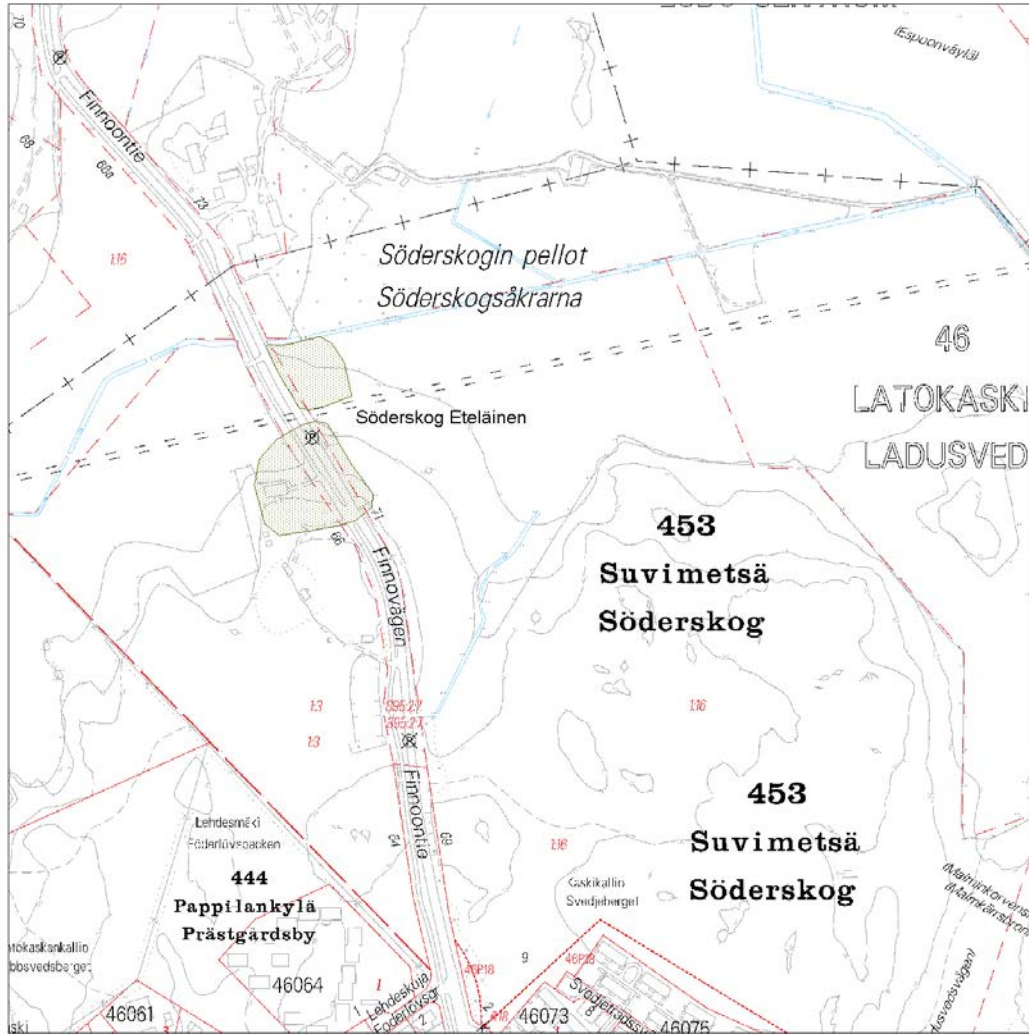
-

Inventointi: Päivi Hakanpää ja Donald Lillqvist 4.5.2005.

Kohdekuvaus:

Finnoontie 66:n länsipuolella oli kalliainen mäki, jonka pohjoisosassa oli iso latorakennus ja kolme kellarin pohjaa. Tien länsipuolella kulki kevyenliikenteenväylä. Mäen lounaisosassa oli pientaloaluetta. Tien itäpuolella oli loivasti peltoja kohti laskeva rinne. Pellon ja tien välisessä rinteessä oli kivikasoja, jotka ilmeisesti olivat pelloilta nostettuja. Tien itäpuolella pellot olivat olkien peitossa. Pellon pinnalla oli tiilimurskaa, 1700–1800-luvun punasavikeramiikkaa ja kivasavikeramiikan pohjapala (KM2005082), joka ajoittuu 1600–1700-luvuille (Aki Pihlmanin suullinen tiedonanto 25.11.2005). Alueella on voinut säilyä historiallisen ajan asutukseen liittyviä kulttuurikerroksia ja rakenteita. Jos alueen maankäyttö muuttuu, tulee kohde tarkistaa.

Espoon kaupunginmuseon inventoinnissa kylätontin raja-alue on inventointialueen ulkopuolella. On mahdollista, että kylän kaikki neljä taloa ovat sijainneet hieman erillään; Finnoontie 66:n kohdalla, puron eteläpuolella, nykyisellä tonttimaalla sekä 1700-luvun torpan paikalla.

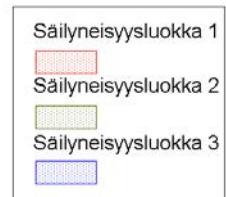
Kohde 47.
Söderskog Eteläinen

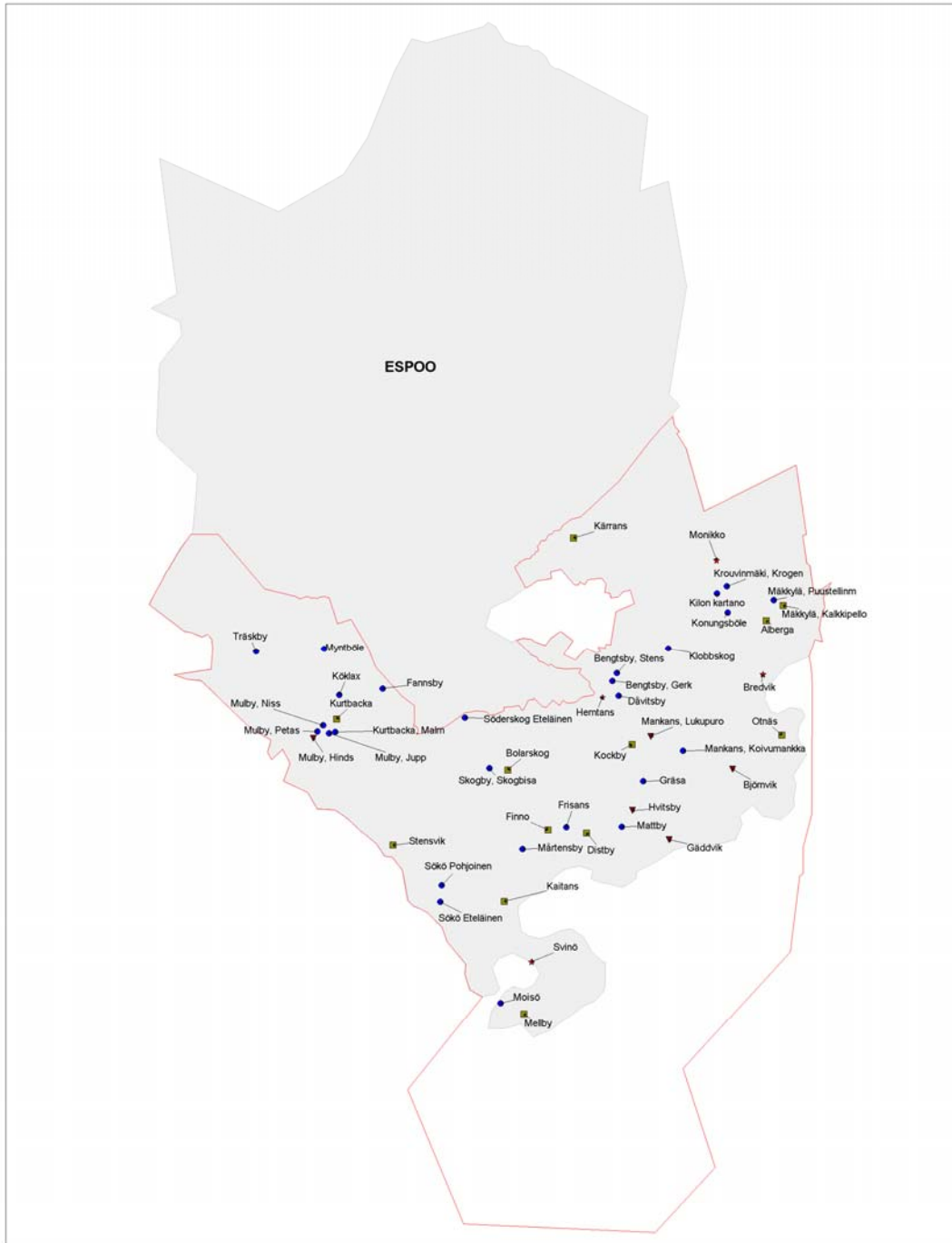
mk 1:5000

Pohjakartta:
Espoon kaupungin virastokartta

Peruskartta: 2032 12 Espoo
Yhtenäiskoordinaatit:

X= 6 677 300
Y= 3 370 800
Z= 15-25

Suojeluluokkaehdotus

- ★ Luokka 1 Hyvin säilyneet autiotontit, joilla on myös maisemallista arvoa.
- Luokka 2 Kohteet, jotka ovat hyvin säilyneet tai joilla on tutkimuksellista arvoa.
- Luokka 3 Kohteet, jotka ovat huonosti säilyneet tai niiden tutkimuksellinen arvo on vähäinen.
- ▼ Luokka 4 Tuhoutuneet kohteet

mk 1:180 000

Espoon eteläosien historiallisen ajan kyläpaikkojen yleiskaavainventointi dialuettelo 2005

Päivi Hakanpää

RHOdia 125563:1-69

Päänro	Alanro	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125563	1	1:1	Espoo	Kurtbacka (Kurttila)	Kurttilan kylätontti, yleiskuva. Kuvattu Kaukalahden kylätontilta.	N	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	Dia	Kino
125563	2	1:2	Espoo	Kurtbacka (Kurttila)	Kurttilan rakentamiselta säilynyttä tontin pohjoisosaa.	S	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	Dia	Kino
125563	3	1:5	Espoo	Kurtbacka (Kurttila)	Kurttilan rakentamatonta kylätonttia Mänkimiehen 5 luoteispuolella, jossa sijaitisi mahdollisen rakennuksen pohja.	S	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	Dia	Kino
125563	4	1:6	Espoo	Kurtbacka (Kurttila), Malm	Malmin kylätonttia Kurtintie 2 kohdalla.	SW	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	Dia	Kino
125563	5	1:8	Espoo	Mulby (Muulo), Hinds	Hindsin talon paikka Rannikontien ja Äminnenmäen välisellä alueella, joka on nykyisin omakotialuetta. Eteläpuolella on vielä säilynyt pelto.	SW	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	Dia	Kino
125563	6	1:12	Espoo	Mulby (Muulo), Niss	Mulbyn vanhasta tonttimaasta on säilynyt rakentamaton maakaistale Äminnenrannan ja Kaukalahdenväylän välissä.	E	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	7	1:13	Espoo	Mulby (Muulo), Niss	Tontin kaakkoisosan rakentamaton kallioalue. Kaukalahdenväylän ja Äminnenkujan välissä.	W	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	8	1:14	Espoo	Mulby (Muulo), Petas	Petaksen tonttia nykyisen Äminnemäen kaakkoisreunalla. Paikalla oli rakennuksen kivijalka.	NE	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	9	1:15	Espoo	Mulby (Muulo), Petas	Äminnemäen tien luoteispuolella oleva joutomaa.	S	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino

Päänro	Alanro	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125563	10	1:16	Espoo	Mulby (Muulo), Jupp	Juppin talon vanha pihapiiri. Nykyisin paikalla toimii Espoon kuvataidekoulu.	W	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	11	1:17	Espoo	Fantsby (Fannsby, Vanttila)	Fantsbyn kylän pohjoisosa Bensulsintien itäpuolella. Vasemmalla on Bensulsin talo ja oikealla peltokumpareella on sijainnut 1700-luvun karttojen perusteella talo.	W	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	12	1:19	Espoo	Fantsby (Fannsby, Vanttila)	Fantsbyn kylän pohjoisosaa Bensulsintien länsipuolella.	N	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	13	1:30	Espoo	Fantsby (Fannsby, Vanttila)	Fantsbyn kylän eteläosassa on sijainnut mm. Inglasin talo. Kuvan etualalla on Bastuängen.	W	Päivi Hakanpää	4.5.	2005	Dia	Kino
125563	14	1:22	Espoo	Träskby (Järvikylä)	Träskbyn kylätontin eteläosaa.	SW	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	15	1:23	Espoo	Träskby (Järvikylä)	Träskbyn kylätontin pohjoisosassa on Lill-Gussin tilan rakennuksia ja kuvan etualalla Mankinjoen ylittävä silta.	N	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	Dia	Kino
125563	16	1:27	Espoo	Söderskog	Storåker-nimisellä pellolla on 1600-luvun kartassa sijainnut tontti.	S	Päivi Hakanpää	4.5.	2005	Dia	Kino
125563	17	1:31	Espoo	Kärrans	Kärransin tonttimaan itäosaa.	NE	Päivi Hakanpää	4.5.	2005	Dia	Kino
125563	18	1:33	Espoo	Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Sten	Kuvan oikeassa laidassa on Smedsbyn koulu. Kalliomäen luoteis- ja kaakkoisrinteeseen tehtiin koekuoppia.	SW	Päivi Hakanpää	6.5.	2005	Dia	Kino
125563	19	2:2	Espoo	Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Sten	Gerkin kartanon ja Smedsbyn koulun välinen kivinen pelto on juuri kylvetty. Saulo Kepsun mukaan vanha tonttimaa on sijainnut pellolla.	E	Päivi Hakanpää	6.5.	2005	Dia	Kino
125563	20	2:5	Espoo	Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Gerk	Gerkin kartanon tonttimaa.	S	Päivi Hakanpää	6.5.	2005	Dia	Kino
125563	21	2:19	Espoo	Gräsa (Olarsby, Olari)	Gräsanojan länsipuolen pohjoisosan tonttimaata.	SE	Päivi Hakanpää	12.5.	2005	Dia	Kino
125563	22	2:21	Espoo	Gräsa (Olarsby, Olari)	Gräsanojan itäpuolen tonttimaata. Olarin kirkon pohjoispuolella on säilynyt rakentamattomana kallioaluetta.	SW	Päivi Hakanpää	12.5.	2005	Dia	Kino
125563	23	2:26	Espoo	Hemtans (Henttaa)	Hemtaksen autiotontin länsiosaa, yleiskuva.	W	Päivi Hakanpää	12.5.	2005	Dia	Kino

Päänro	Alanro	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125563	24	2:25	Espoo	Hemtans (Henttaa)	Hemtaksen autiotontin koillisosaa.	SW	Päivi Hakanpää	12.5.	2005	Dia	Kino
125563	25	2:28	Espoo	Mankans (Mankkaa), Lukupuro	Mankkaan kylätonttia Lukupuronrinne 5 itäpuolella.	W	Päivi Hakanpää	12.5.	2005	Dia	Kino
125563	26	2:30	Espoo	Mankans (Mankkaa), Koivumankkaa	Mankkaan kylätonttia Koivumankkaantie 4 kohdalla.	NE	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	Dia	Kino
125563	27	2:34	Espoo	Kockby (Kokinkylä)	Kokintien itäpuolen rakentamiselta säilynyttä tonttimaata.	SW	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	Dia	Kino
125563	28	2:36a	Espoo	Kockby (Kokinkylä)	Kokinkyläntien länsipuolen tonttimaata. Paikalla on sijainnut 1960-1970-luvun taitteessa purettu Storsin päärakennus.	E	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	Dia	Kino
125563	29	3:0A	Espoo	Dåvitsby (Taavinkylä)	Dåvitsbyn kylätonttia leikkaa lännestä Kehä II, jonka alle osa siitä on jäänyt.	SW	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	Dia	Kino
125563	30	3:2	Espoo	Dåvitsby (Taavinkylä)	Dåvitsbyn eteläpuolen kylätonttia.	SW	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	Dia	Kino
125563	31	3:3	Espoo	Finno (Suomenoja)	Finnon kaakkoisosan kylätonttia.	SE	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	Dia	Kino
125563	32	3:6	Espoo	Finnå (Suomenoja)	Finnon itäosan kylätontti on säästynyt rakentamiselta.	SE	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	Dia	Kino
125563	33	3:7	Espoo	Frisans (Frijsby, Friisilä)	Frisansin koillisosan kylätonttia.	NW	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	Dia	Kino
125563	34	3:8	Espoo	Frisans (Frijsby, Friisilä)	Frisansin eteläosan kylätonttia.	SW	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	Dia	Kino
125563	35	3:10	Espoo	Distby (Dystby, Dösseby, Tiistilä)	Kylätontin koillisosassa on rakentamaton alue Nassakkatie 3:n kohdalla.	SW	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	Dia	Kino
125563	36	3:11	Espoo	Klobbskog (Nuijala)	Klobbskogin kylätontin rakentamatonta etelärinnettä.	SE	Päivi Hakanpää	17.5.	2005	Dia	Kino
125563	37	3:13	Espoo	Klobbskog (Nuijala)	Klobbskogin kylätontin koillisosaa.	NE	Päivi Hakanpää	17.5.	2005	Dia	Kino
125563	38	3:15	Espoo	Konungsböle (Kuninkainen)	Kylätontin länsiosa.	W	Päivi Hakanpää	17.5.	2005	Dia	Kino
125563	39	3:17	Espoo	Kilo, Krouvinmäki	Krouvinmäen itäosaa.	NE	Päivi Hakanpää	17.5.	2005	Dia	Kino
125563	40	3:18	Espoo	Kilo, Kartano	Kartanon eteläosaa.	S	Donald Lillqvist	17.5.	2005	Dia	Kino

Päänro	Alanro	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125563	41	3:19	Espoo	Moisö	Moisön kylätontin pohjoisosaa, Moisönkuja 3:n takapihaa.	SW	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	Dia	Kino
125563	42	3:24	Espoo	Mellby	Mellilänkujan 3:n kaakkoisrinteessä oli purettujen rakennusten jäänteitä mm. uuninpohja.	E	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	Dia	Kino
125563	43	3:25	Espoo	Mellby	Mellilänkujan 3:n kaakkoisrinteessä oli mahdollinen uuninperustus.	NE	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	Dia	Kino
125563	44	3:28	Espoo	Svinö	Svinön tonttimaan eteläosaa.	NE	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	Dia	Kino
125563	45	3:29	Espoo	Svinö	Svinön tonttimaan pohjoisosaa.	SW	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	Dia	Kino
125563	46	3:30	Espoo	Skogby (Skogbisa, Bysa, Skograsi)	Skogbyn vanhaa pihapiiriä.	SW	Päivi Hakanpää	19.5.	2005	Dia	Kino
125563	47	3:31	Espoo	Bolarskog (Puolarmetsä)	Bolarskogin kaakkoisosaa ja viljelyksessä olevat pellot.	SE	Päivi Hakanpää	19.5.	2005	Dia	Kino
125563	48	3:33	Espoo	Bolarskog (Puolarmetsä)	Bolarskogin kartanon päärakennus ja puutarhaa.	NW	Päivi Hakanpää	19.5.	2005	Dia	Kino
125563	49	3:34	Espoo	Mäkkylä, Puustellinmäki	Puustellinmäen länsiosaa.	SE	Päivi Hakanpää	19.5.	2005	Dia	Kino
125563	50	4:0	Espoo	Mäkkylä, Puustellinmäki	Puustellinmäentien länsipuolella oli mm. maanpinnalle näkyneet uuninperustukset.	SW	Päivi Hakanpää	19.5.	2005	Dia	Kino
125563	51	4:2	Espoo	Mäkkylä, Puustellinmäki	Turuntien pohjoispuolista Mäkkylän kylätonttia.	E	Päivi Hakanpää	19.5.	2005	Dia	Kino
125563	52	4:5	Espoo	Bredvik (Laajalahti)	Bredvikin autiotontin lounaisosaa.	SW	Päivi Hakanpää	20.5.	2005	Dia	Kino
125563	53	4:6	Espoo	Storhoplax (Suurhuopalahti)	Suurhuopalahden kylätontin kaakkoisosa.	SE	Päivi Hakanpää	20.5.	2005	Dia	Kino
125563	54	4:9	Espoo	Otnäs (Otaniemi)	Otaniemen päärakennus ja kartanolle johtanut vanha puukuja.	SE	Päivi Hakanpää	24.5.	2005	Dia	Kino
125563	55	4:11	Espoo	Björnvik (Tapiola)	Kylätontti Tornitalon lounaispuolella.	NE	Päivi Hakanpää	24.5.	2005	Dia	Kino
125563	56	4:12	Espoo	Hvitsby (Kvisbacka, Viispakka)	Hvitsbyn kylätonttia Länsiväylän ja Gräsanojan välissä.	SW	Päivi Hakanpää	24.5.	2005	Dia	Kino
125563	57	4:14	Espoo	Kilo, Monikko	Metsittynyt autiotontti ja viljelyksessä oleva pelto.	SE	Päivi Hakanpää	24.5.	2005	Dia	Kino

Päänro	Alanro	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125563	58	5:3	Espoo	Kilo, Monikko	Donald Lillqvist on kairaamassa mahdollisen uunin perustusten maakerroksia, jotka sijaitsevat tontin pohjoisosassa hiekkatien ja luoteeseen haarautuvan metsäpolun risteyksessä.	SE	Päivi Hakanpää	31.5.	2005	Dia	Kino
125563	59	4:16	Espoo	Gäddvik (Haukilahti)	Haukilahdenranta 23:n luoteispuolella on mahdollisesti sijainnut Haukilahden vanhin kylätontti.	S	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	Dia	Kino
125563	60	4:17	Espoo	Mattby (Matinkylä)	Koulurakennuksen pohjoispuolella oleva rakentamaton alue.	E	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	Dia	Kino
125563	61	4:19	Espoo	Mattby (Matinkylä)	Nelikkotien eteläpuolella olevaa tontin luoteisosaa.	SW	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	Dia	Kino
125563	62	4:22	Espoo	Mårtensby (Marsby, Martinkylä)	Mårtensbyn tontin eteläpuolella on alavaa rakentamatonta joutomaata Kaitaantien, Hannuksentien ja Hyljetien risteyksen eteläpuolella.	N	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	Dia	Kino
125563	63	4:23	Espoo	Mårtensby (Marsby, Martinkylä)	Mårtensbyn kylätontin lounaisosaa.	SW	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	Dia	Kino
125563	64	4:24	Espoo	Mårtensby (Marsby, Martinkylä)	Hannuksentien länsipuolen teollisuusaluetta.	NW	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	Dia	Kino
125563	65	4:25	Espoo	Stensvik (Kivenlahti)	Kerrostalojen keskellä säilynyttä vanhaa rakennuskantaa tontin eteläosassa.	W	Päivi Hakanpää	27.5.	2005	Dia	Kino
125563	66	4:28	Espoo	Sökö (Soukka), Pohjoinen	Sökön puron pohjoispuolen tonttimaata.	S	Päivi Hakanpää	27.5.	2005	Dia	Kino
125563	67	4:30	Espoo	Sökö (Soukka), Eteläinen	Sökön eteläpuolen tonttimaata viljelypalstojen kohdalla.	E	Päivi Hakanpää	27.5.	2005	Dia	Kino
125563	68	4:32	Espoo	Kaitans (Rilax, Kaitaa)	Kylätonttia Kaitaanmäen ja Karpintien välisellä alueella.	SW	Päivi Hakanpää	27.5.	2005	Dia	Kino
125563	69	5:1	Espoo	Myntböle (Mynttilä)	Kylän tonttimaata joen pohjoispuolella.	N	Päivi Hakanpää	30.5.	2005	Dia	Kino

Espoon eteläosien historiallisen ajan kyläpaikkojen yleiskaavainventointi mustavalkonegatiivit 2005

Päivi Hakanpää

RHOMv 125564:1-39

Päänro	Alanro	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125564	1	1:4	Espoo	Kurtbacka (Kurttila)	Kurttilan rakentamiselta säilynyttä tontin itäosaa.	SW	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	mv	Kino
125564	2	1:5	Espoo	Kurtbacka (Kurttila)	Kurttilan rakentamatonta kylätonttia Mänkimiehen 5 luoteispuolella. Paikalla sijaisi mahdollisen rakennuksen pohja.	S	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	mv	Kino
125564	3	1:6	Espoo	Kurtbacka (Kurttila), Malm	Malminkylän kylätonttia Kurtintie 2:n kohdalla.	SW	Päivi Hakanpää	2.5.	2005	mv	Kino
125564	4	1:10	Espoo	Mulby (Muulo), Niss	Mulbyn vanhasta tonttimaasta on säilynyt rakentamaton maakaistale Äminnenrannan ja Kauklahdenväylän välissä.	E	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino
125564	5	1:12	Espoo	Mulby (Muulo), Petas	Petaksen tonttia nykyisen Äminnemäen kaakkoisreunalla. Paikalla on rakennuksen kivijalka.	NE	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino
125564	6	1:13	Espoo	Mulby (Muulo), Petas	Äminnemäen tien luoteispuolella oleva joutomaa.	S	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino
125564	7	1:14	Espoo	Mulby (Muulo), Jupp	Juppin talon vanha pihapiiri. Nykyisin paikalla toimii Espoon kuvataidekoulu.	W	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino
125564	8	1:15	Espoo	Fantsby (Fannsby, Vanttila)	Fantsbyn kylän pohjoisosaa Bensulsintien itäpuolella. Vasemmalla on Bensulsin talo ja oikealla peltokumpareella on sijainnut 1700-luvun karttojen perusteella talo.	W	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino
125564	9	1:19	Espoo	Fantsby (Fannsby, Vanttila)	Fantsbyn kylän pohjoisosaa Bensulsintien länsipuolella.	N	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino
125564	10	1:20	Espoo	Träskby (Järvikylä)	Träskbyn kylätontin eteläosaa.	SW	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino

Päänro	Alanro	Fnrö	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125564	11	1:21	Espoo	Träskby (Järvikylä)	Träskbyn kylätontin pohjoisosaa. Lill-Gussin tilan rakennuksia ja kuvan etualalla on Mankinjoen ylittävä silta.	N	Päivi Hakanpää	3.5.	2005	mv	Kino
125564	12	1:22	Espoo	Söderskog, Eteläinen	Finnoontie 66 itäpuolla on saattanut sijaita yksi Söderskogin neljästä tontista.	NW	Päivi Hakanpää	4.5.	2005	mv	Kino
125564	13	1:24	Espoo	Söderskog, Eteläinen	Finnoontie 66:n länsipuolella on saattanut sijaita yksi Söderskogin neljästä tontista.	N	Päivi Hakanpää	4.5.	2005	mv	Kino
125564	14	1:30	Espoo	Fantsby (Fannsby, Vanttila)	Fantsbyn kylän eteläosassa on sijainnut Inglasin talo. Kuvan etualalla on Bastuängen.	W	Päivi Hakanpää	4.5.	2005	mv	Kino
125564	15	1:32	Espoo	Kärrans	Kärransin tonttimaan itäosaa.	NE	Päivi Hakanpää	4.5.	2005	mv	Kino
125564	16	1:33	Espoo	Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Sten	Kuvan oikeassa laidassa pilkottaa Smedsbyn koulu. Kalliomäen luoteis- ja kaakkoisrinteeseen tehtiin koekuoppia.	SW	Päivi Hakanpää	6.5.	2005	mv	Kino
125564	17	2:1	Espoo	Smedsby (Bengtsby, Sepänkylä) Sten	Gerkin kartanon ja Smedsbyn koulun välinen kivinen pelto on juuri kylvetty. Saulo Kepsun mukaan vanha tonttimaa on sijainnut pellolla.	E	Päivi Hakanpää	6.5.	2005	mv	Kino
125564	18	2:17	Espoo	Gräsa (Olarsby, Olari)	Gräsanojan itäpuolen tonttimaata. Olarin kirkon pohjoispuolella on säilynyt rakentamattomana kallioaluetta.	SW	Päivi Hakanpää	12.5.	2005	mv	Kino
125564	19	2:26	Espoo	Mankans (Mankkaa), Koivumankkaa	Mankkaan kylätonttia Koivumankkaantie 4:n kohdalla.	S	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	mv	Kino
125564	20	2:30	Espoo	Kockby (Kokinkylä)	Kokintien itäpuolen rakentamiselta säästynyttä tonttimaata.	SW	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	mv	Kino
125564	21	2:31	Espoo	Kockby (Kokinkylä)	Kokinkyläntien länsipuolen tonttimaata. Paikalla on sijainnut 1960-1970-luvun taitteessa purettu Storsin päärakennus.	E	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	mv	Kino
125564	22	3:2	Espoo	Dåvitsby (Taavinkylä)	Dåvitsbyn eteläpuolen kylätonttia.	SW	Päivi Hakanpää	13.5.	2005	mv	Kino
125564	23	3:3	Espoo	Finno (Suomenoja)	Finnon kaakkoisosan kylätonttia.	SE	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	mv	Kino
125564	24	3:4	Espoo	Finno (Suomenoja)	Finnon itäosan kylätontti on säästynyt rakentamiselta.	SE	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	mv	Kino
125564	25	3:9	Espoo	Distby (Dystby, Dösseby, Tiistilä)	Kylätontin koillisosassa on rakentamaton alue Nassakkatie 3:n kohdalla.	SW	Päivi Hakanpää	16.5.	2005	mv	Kino

Päänro	Alanro	Fnrö	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125564	26	3:11	Espoo	Klobbskog (Nuijala)	Klobbskogin kylätontin etelärinnettä.	SE	Päivi Hakanpää	17.5.	2005	mv	Kino
125564	27	3:18	Espoo	Moisö	Moisön kylätontin pohjoisosaa, Moisönkuja 3:n takapihaa.	SW	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	mv	Kino
125564	28	3:24	Espoo	Mellby	Mellilänkujan 3:n kaakkoisrinteessä oli purettujen rakennusten jäänteitä mm. uunin pohja.	E	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	mv	Kino
125564	29	3:25	Espoo	Mellby	Mellilänkujan 3:n kaakkoisrinteessä oli mahdollinen uuninperustus.	NE	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	mv	Kino
125564	30	3:28	Espoo	Svinö	Svinön tonttimaan pohjoisosaa.	S	Päivi Hakanpää	18.5.	2005	mv	Kino
125564	31	4:1	Espoo	Mäkkylä, Puustellinmäki	Puustellinmäentien länsipuolella oli mm. maanpinnalle näkyneet uuninperustukset.	SW	Päivi Hakanpää	19.5.	2005	mv	Kino
125564	32	4:6	Espoo	Bredvik (Laajalahti)	Bredvikin autiotontin lounaisosaa.	SW	Päivi Hakanpää	20.5.	2005	mv	Kino
125564	33	4:8	Espoo	Storhoplax (Suurhuopalahti)	Albergan kartanon puutarhaa.	SE	Päivi Hakanpää	20.5.	2005	mv	Kino
125564	34	4:15	Espoo	Kilo, Monikko	Metsittynyt autiotontti ja viljelyksessä oleva pelto.	SE	Päivi Hakanpää	24.5.	2005	mv	Kino
125564	35	4:22	Espoo	Mårtensby (Marsby, Martinkylä)	Mårtensbyn tontin eteläpuolella on alavaa rakentamatonta joutomaata.	N	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	mv	Kino
125564	36	4:23	Espoo	Mårtensby (Marsby, Martinkylä)	Mårtensbyn kylätontin lounaisosaa.	SW	Päivi Hakanpää	26.5.	2005	mv	Kino
125564	37	4:25	Espoo	Stensvik (Kivenlahti)	Kerrostalojen keskellä säilynyttä vanhaa rakennuskantaa tontin eteläosassa.	W	Päivi Hakanpää	27.5.	2005	mv	Kino
125564	38	4:28	Espoo	Sökö (Soukka), Pohjoinen	Sökön puron pohjoispuolen tonttimaata.	S	Päivi Hakanpää	27.5.	2005	mv	Kino
125564	39	4:31	Espoo	Kaitans (Rilax, Kaitaa)	Kylätonttia Kaitaanmäen ja Karpintien välisellä alueella.	SW	Päivi Hakanpää	27.5.	2005	mv	Kino

Espoon eteläosien historiallisen ajan kyläpaikkojen yleiskaavainventointi löytöluettelo 2005

Päivi Hakanpää

KM 2005080:1-3, KM 2005081, KM 2005082

KM	Alanro	Kylä	Alue	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Paino g
2005080	1	Hemtans	Eteläpuolen pelto	Pii	Iskos	Kiviaines on tumman- ja vaaleanharmaa. Palassa on työstö- ja retusointijälkiä.	1	3,37
2005080	2	Hemtans	Norrå kern	Pii	Iskos	Kiviaines on tumman- ja vaaleanharmaa.	1	1,39
2005080	3	Hemtans	Koekuoppa 1	Pii	Iskos	Kiviaines on tumman- ja vaaleanharmaa.	1	4,5
2005081		Kilo Krouvinmäki		Kivitavara	Astia	Lasittamattomassa kylkipalassa on dreijauksen jälkiä sisäpinnalla. Savimassa on kellertävää ja sen sekoitteena on hieno hiekka.	1	3,9
2005082		Söderskog, Eteläinen	Finnoontie 66:n itäpuolen pelto	Kivitavara	Astia	Pohjapalan ulkopinnalla on läikikäs, ruskea suolalasite. Pala on mahdollisesti selteripullosta tai kannusta.	1	43,65